

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>Фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</i>
Форма навчання	<i>денна</i>

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Онофрей Нікіта Сергійович

на тему **Фінансове управління гірничо-видобувним підприємством в умовах економічної нестабільності: аналіз витрат, прибутковості та стратегії зростання**

за матеріалами **АТ Криворізький залізорудний комбінат**
науковий к.е.н., доцент **Н.В. Ізмайлова**
керівник

Робота допущена до захисту в ЕК

Протокол засідання кафедри
від 22 січня 2025р. № 08

Завідувач кафедри

(підпис)

К.е.н., доцент
Наук. ступень, вчене звання

О.В.Неізнестна
Ініціали, прізвище

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>Фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</i>
Форма навчання	<i>денна</i>

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри _____ О.В.Неізнестна
(підпис) (Прізвище, ініціали)
«27» жовтня 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ

1. Тема роботи Фінансове управління гірничо-видобувним підприємством в умовах економічної нестабільності: аналіз витрат, прибутковості та стратегії зростання

Керівник роботи _____ к.е.н., доцент Н.В.Ізмайлова

затверджені наказом закладу вищої освіти від «25» жовтня 2024 р. №725-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «31» грудня 2024 р.

3. Зміст кваліфікаційної роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1. Теоретичні основи фінансового управління гірничо-видобувними підприємствами

Розділ 2.

Оцінка ефективності діяльності гірничо-видобувних підприємств

Розділ 3.

Розробка стратегії зростання та підвищення прибутковості гірничо-видобувного підприємства

Об'єкт дослідження в роботі – фінансова діяльність акціонерного товариства „Криворізький залізорудний комбінат”

Предмет дослідження: фінансове управління гірничо-видобувним підприємством .

Мета кваліфікаційної роботи: є розробка стратегії зростання та підвищення прибутковості гірничо-видобувного підприємства в умовах економічної нестабільності.

5. Дата видачі завдання « 01 » жовтня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів МДР	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Підготовка розділу 1	до 20.10.2024	Виконано 20.10.2024
2	Підготовка розділу 2	до 10.11.2024	Виконано 10.11.2024
3.	Підготовка розділу 3	до 01.12.2024	Виконано 01.12.2024
4	Отримання відгуку від наукового керівника	до 26.12.2024	Виконано 26.12.2024
5	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 31.12.2024	Виконано 31.12.2024
6	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 04.01.2025	Реєстраційний № ____ « » 2025 р.
7	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 10.01.2025	Виконано 10.01.2025
8	Підготовка до захисту в ЕК	до 15.01.2025	Виконано 15.01.2025

Завдання підготував науковий керівник

Завдання одержав

(підпис)

Н.В. Измайлова
(прізвище та ініціали)

Н.С.Онофрей
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Онофрей Н.С. Фінансове управління гірничо-видобувним підприємством в умовах економічної нестабільності: аналіз витрат, прибутковості та стратегії зростання. – Рукопис. Магістерська дипломна робота зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Державний університет економіки і технологій – Кривий Ріг, 2025.

В роботі проведено аналізу теоретичних і практичних аспектів фінансового управління гірничо-видобувними підприємствами, зокрема на прикладі АТ «Криворізький залізорудний комбінат». Розглянуто сутність витрат та прибутку в гірничо-видобувній галузі, а також специфіку фінансового управління в умовах економічної нестабільності. Окремо висвітлено методологію аналізу витрат і прибутковості підприємства, що дозволяє оцінити ефективність його діяльності. Другий розділ фокусується на детальній оцінці фінансово-економічних показників АТ «Криворізький ЗРК», аналізі витрат, прибутковості та ефективності використання фінансових ресурсів. Порівняльний аналіз рентабельності різних гірничо-видобувних підприємств дозволяє оцінити конкурентоспроможність комбінату на ринку. Розроблено стратегію зростання та підвищення прибутковості підприємства, зокрема шляхами диверсифікації його діяльності для зменшення фінансових ризиків. Важливу роль у розробці стратегії відіграють інноваційно-інформаційні методи фінансового управління, що сприяють підвищенню ефективності операцій та точності прийняття рішень. Робота містить рекомендації щодо покращення фінансових результатів підприємства та прогнозування його майбутніх фінансових показників.

Ключові слова: фінансове управління, витрати, прибуток, рентабельність, оборотність, оборотні активи, дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість, гірничо-металургійний комплекс.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	4
Розділ 1 Теоретичні основи фінансового управління гірничо-видобувними підприємствами	6
1.1. Сутність витрат та прибутку, особливості фінансового управління у гірничо-видобувній галузі	6
1.2. Вплив економічної нестабільності на діяльність підприємств: виклики та ризики	15
1.3. Методологія аналізу витрат і прибутковості підприємства	23
Висновки до розділу 1	29
Розділ 2 Оцінка ефективності діяльності гірничо-видобувних підприємств	32
2.1. Характеристика основних фінансово-економічних показників АТ «Криворізький залізорудний комбінат»	32
2.2. Аналіз витрат та прибутковості базового підприємства	41
2.3. Аналіз ефективності використання фінансових ресурсів базового підприємства	47
2.4. Порівняльний аналіз рентабельності гірничо-видобувних підприємств	59
Висновки до розділу 2	73
Розділ 3 Розробка стратегії зростання та підвищення прибутковості гірничо-видобувного підприємства	77
3.1. Стратегія диверсифікації діяльності базового підприємства для зменшення фінансових ризиків	77
3.2. Застосування інноваційно-інформаційних методів у фінансовому управлінні підприємством	84

3.3. Рекомендації щодо підвищення прибутковості АТ Криворізький ЗРК. Прогнозування фінансових показників підприємства.	92
Висновки до розділу 3	103
ВИСНОВКИ	107
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	116
ДОДАТКИ	120

ВСТУП

Управління підприємством включає контроль за працівниками, виробничими засобами, матеріальними ресурсами, інформаційними потоками та фінансами. У міжнародній практиці комплекс усіх типів і методів керівництва підприємствами та виробництвом називають менеджментом, а осіб, які організують і спрямовують діяльність компаній, — менеджерами.

Менеджмент відрізняється від регулювання тим, що базується на координації, яка передбачає двосторонній обмін інформацією, включаючи прямі й зворотні зв'язки.

Традиційно основними напрямками менеджменту є фінансове управління, виробничі процеси та маркетинг. Фінансовий менеджмент охоплює весь цикл відтворення на підприємстві через акумуляцію грошових коштів, їх розподіл і використання активів компанії. У вітчизняній економічній літературі специфіка фінансового менеджменту в умовах ринкової економіки досі недостатньо висвітлена.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є розробка стратегії зростання та підвищення прибутковості гірничо-видобувного підприємства в умовах економічної нестабільності.

Для досягнення поставленої мети в роботі вирішуються такі задачі:

розглянути витрат та прибутку, особливості фінансового управління у гірничо-видобувній галузі;

розкрити вплив економічної нестабільності на діяльність підприємств: виклики та ризики;

розглянути методологію аналізу витрат і прибутковості у гірничо-видобувній сфері;

на основі даних практичної діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» дати загальну характеристику його фінансово-економічних показників;

проаналізувати витрати та прибутковості базового підприємства;

оцінити ефективність використання фінансових ресурсів базового підприємства;

провести порівняльний аналіз фінансового стану гірничо-видобувних підприємств;

обґрунтувати необхідність застосування інноваційно-інформаційних методів у фінансовому управлінні підприємством в посткризовий повоєнний період;

розробити стратегію зростання та підвищення прибутковості гірничо-видобувного підприємства.

Об'єкт дослідження в роботі – фінансова діяльність акціонерного товариства „ Криворізький залізорудний комбінат ”, предмет – фінансове управління гірничо-видобувним підприємством.

При написанні роботи використовувалися праці провідних вітчизняних і закордонних економістів, таких як Алькема, В., Діденко, В., Колісниченко В., Гоцуляк С.М., Злобіна К.С., Мороз О, Захаркін О.О., Захаркіна Л.С., Фролова Л. В., Бойко І. М.

Нормативною основою виступають Закони України «Податковий кодекс України», «Господарський кодекс України», положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Аналітична частина роботи основана методах аналізу, синтезу, вертикального і горизонтального аналізу, а також коефіцієнтного методу.

Особистий внесок автора роботи полягає у проведенні аналізу фінансового стану, витрат та ефективності діяльності базового підприємства.

Практичне значення роботи полягає в обґрунтуванні пропозицій щодо удосконалення процесу фінансового управління гірничо-видобувного підприємства. Результати досліджені мають апробацію, опубліковані в матеріалах XI Міжнародної науково-практичної конференції “Стратегії, моделі та технології управління системами– SMTESM-2024, 06 грудня 2024 року, м. Хмельницький. Тези доступні за посиланням: <https://smtesm.khmnu.edu.ua/>

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ГІРНИЧО-ВИДОБУВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

1.1. Сутність витрат та прибутку, особливості фінансового управління у гірничо-видобувній галузі

Прибуток є однією з ключових категорій товарного виробництва, яка відображає відносини, що формуються у процесі суспільного виробництва. Його виникнення безпосередньо пов'язане з категорією «витрати виробництва». Прибуток являє собою ту частину додаткової вартості, яка залишається після покриття витрат виробництва. Частина вартості продукції, виділена як витрати у грошовій формі, є собівартістю продукції.

Додатковий продукт — це вартість, створена виробниками понад необхідний продукт. Він характерний для всіх суспільно-економічних формацій і виступає важливою умовою їхнього успішного розвитку.

Прибуток — це частина додаткової вартості, яка створена, реалізована і готова до розподілу. Підприємство отримує прибуток тоді, коли вартість, втілена у створеному продукті, реалізується і набуває грошової форми.

Таким чином, об'єктивна основа існування прибутку полягає у необхідності первинного розподілу додаткового продукту. Прибуток є формою вираження вартості додаткового продукту.

Таким чином, прибуток є об'єктивною економічною категорією. Тому на його формування впливають об'єктивні процеси, що відбуваються в суспільстві, у сфері виробництва й розподілу валового внутрішнього продукту.[4]

Прибуток є підсумковим показником, який відображає результат фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання. Він характеризує результати діяльності підприємства і

залежить від впливу численних чинників. Особливості формування прибутку залежать від сфери діяльності підприємства, галузі економіки, форми власності, а також рівня розвитку ринкових відносин.

Формування прибутку як фінансового показника, який фіксується у бухгалтерському обліку та офіційній звітності підприємства, визначається такими факторами:

- встановлений порядок оцінки фінансових результатів діяльності;
- методика обчислення собівартості продукції (робіт, послуг);
- врахування загальногосподарських витрат;
- визначення прибутків або збитків, отриманих від фінансових операцій та іншої діяльності.

Ці аспекти мають безпосередній вплив на фінансову звітність і підсумкові показники результативності підприємства.

У сучасній економічній літературі поняття «витрати» має різні трактування, що зумовлено підходами до цієї економічної категорії. Одні автори розглядають витрати через призму придбання засобів виробництва, тобто процесу нагромадження ресурсів. Інші акцентують увагу на використанні ресурсів у процесі виробництва та наданні послуг.

Одним із найточніших визначень є підхід М. Павлишенка, який трактує витрати як грошове вираження використання економічних ресурсів (праці, сировини, матеріалів, основних засобів, фінансових ресурсів) у процесах виробництва, обігу та розподілу продукції чи товарів. Однак це визначення обмежене, оскільки не враховує витрати на нагромадження засобів виробництва, що також є важливою складовою. [3]

Різноманіття підходів до визначення витрат демонструє, що ця категорія залежить від контексту її використання:

З позиції бухгалтерського обліку, витрати часто ототожнюються з фактичними витратами на виробництво та реалізацію.

З економічної точки зору, витрати включають як поточні операційні витрати, так і інвестиції в довгострокові активи.

З управлінської перспективи, витрати розглядаються через призму їх впливу на прибутковість і фінансову стійкість підприємства.

Таким чином, кожен підхід до витрат має свої особливості та межі застосування, що визначаються специфікою дослідження або управлінської задачі.

Загалом, у вітчизняному облікові основні методологічні підходи щодо визначення витрат містяться у Законі України «Податковий кодекс України» та положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати», у «Методичних рекомендаціях з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості».[25-28]

Разом із тим поняття «витрати» залишається самим невизначеним словом а обліку, оскільки використовується в багатьох різних значеннях.

У Податковому кодексі України термін «валові витрати» застосовується для визначення суми витрат платника податків, які здійснені в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах у межах господарської діяльності. Це витрати, які виникають у процесі придбання товарів (робіт, послуг) для їх подальшого використання у виробничій або комерційній діяльності.

Принциповими моментами у визначенні валових витрат є:

Включення витрат за правилом «першої події». Це означає, що до валових витрат відносяться не лише вже отримані ресурси, а й кошти, сплачені наперед за придбання ресурсів. Такі витрати називають вхідними.

Зв'язок із виробництвом і реалізацією. До складу валових витрат включають лише ті витрати, які безпосередньо пов'язані з процесами виробництва продукції або надання послуг.

Це визначення підкреслює, що метою витрат має бути господарська діяльність, яка спрямована на отримання доходів, а отже, лише обґрунтовані витрати визнаються податково значимими.

Такий підхід забезпечує відповідність витрат законодавчим нормам і дозволяє коректно визначати базу оподаткування. [25]

На відміну від валових, до витрат згідно з Законом України «Про

бухгалтерський облік і фінансову звітність», положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» відносяться витрати звітного періоду (спожиті витрати) за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені. Відповідно до принципу нарахування та відповідності доходів та витрат момент визнання витрат не залежить від дати оплати за ресурси. [26].

Згідно НП(С)БО 1, прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов’язані з ними витрати. А збитки – перевищення суми витрат над сумою доходів, для отримання яких здійсненні ці витрати [24].

Процес формування фінансових результатів спрямований на те, щоб досягти потрібного їх розміру, реалізувати всі резерви, за рахунок фінансової, операційної та інвестиційної діяльності. Тому, слід розглянути підходи щодо формування фінансових результатів (табл. 1.1).

Таблиця 1.1.

Підходи щодо формування фінансових результатів

База підходу	Характеристика підходу
Міжнародні стандарти фінансової звітності	Для визначення фінансового результату рекомендують використовувати метод «витрати-випуск». В обліковій практиці зарубіжних країн використовують два варіанти цього методу: – передбачається визначення фінансового результату звітного періоду як різниці між доходами від реалізації і витратами періоду; – фінансовий результат обчислюється як різниця між вартістю чистих активів на кінець і початок періоду з виключенням внесків капіталу і вилучень.
Національні стандарти України	Передбачено формування фінансових результатів за двома системами залежно від побудови фінансового обліку: – передбачає зіставлення доходів із витратами, та вартістю розподілу адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат; – фінансовий результат обчислюється як різниця між доходами підприємства та витратами, які акумулюють у звіті про фінансові результати згідно з їхніми характером (за елементами).

Джерело [24, 28]

Згідно міжнародних стандартів фінансової звітності, за методом «витрати-випуск» фінансовий результат визначається співвідношенням

витрат та доходів від реалізації. Витрати обліковуються лише за елементами, що дає змогу визначити в бухгалтерському обліку новостворену вартість і фінансовий результат. Зазначимо, що чистий результат за рік повинен бути тотожним для розрахунку за кожним з варіантів. Представлені варіанти вважають взаємодоповнюваними.

У вітчизняній практиці алгоритм визначення фінансових результатів для середніх і великих підприємств передбачено НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [24]. Отже, формування фінансових результатів можна розглядати як частину загальної системи господарювання, що пов'язана із прийняттям рішень щодо забезпечення необхідного їх розміру на рівні суб'єкта господарювання для досягнення тактичних та оперативних цілей. Визначимо сутність формування фінансового результату відповідно до НП(С)БО 1, розглянувши окремі статті форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»:

- валовий прибуток – різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);
- прибуток (збиток) від операційної діяльності, визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних, витрат, витрат на збут та інших операційних витрат;
- прибуток (збиток) до оподаткування визначається як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків);
- чистий прибуток (збиток) розраховується як алгебраїчна сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування [25].

Розмір та характер прибутків і збитків за кожний період діяльності підприємства є найважливішими підсумковими показниками їх роботи, тому при їх визначенні слід користуватися, на нашу думку, логічною схемою (рис.1.1).

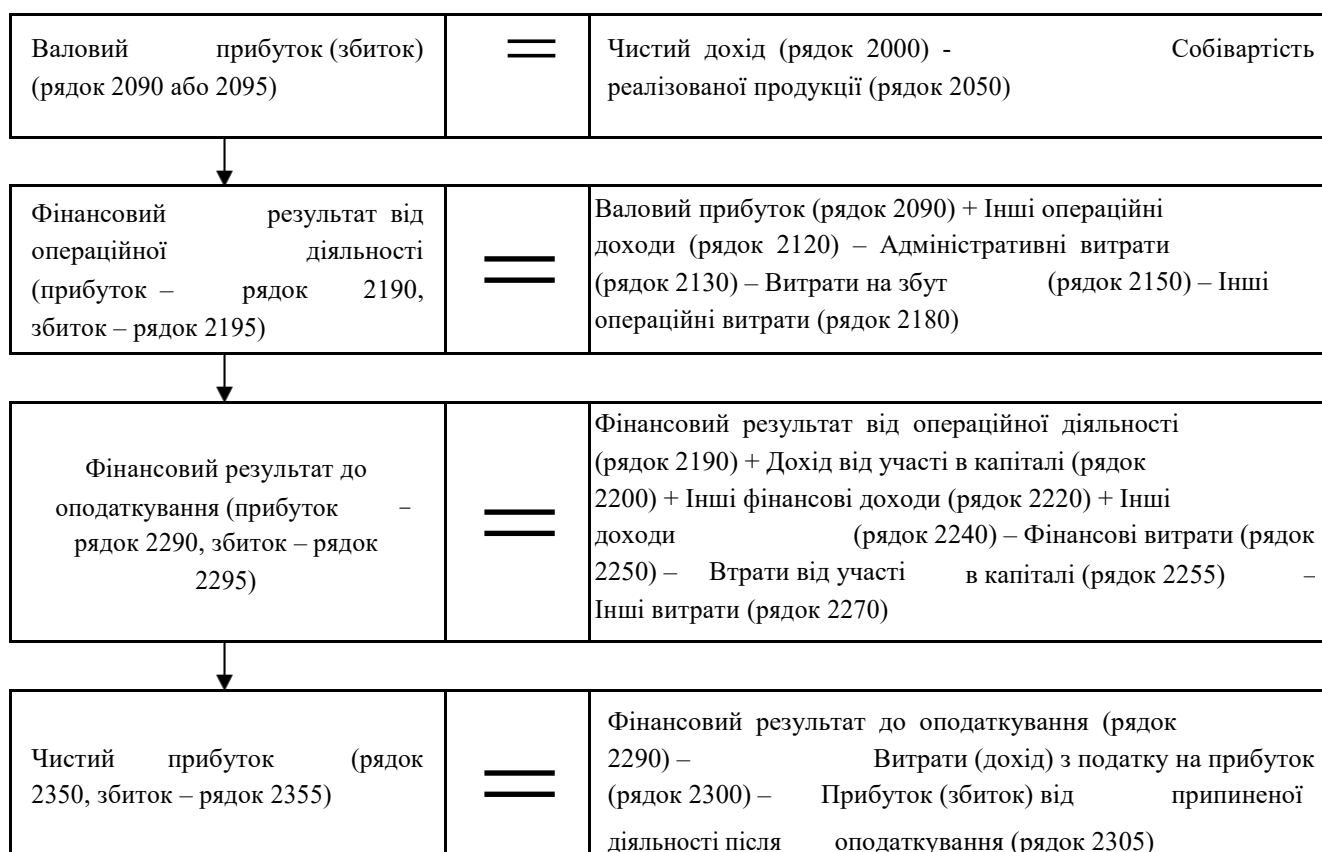

Рис. 1.1 . Алгоритм визначення фінансового результату підприємства [28]

Таким чином, фінансовий результат можна розглядати як складну та багатогранну категорію. У формі прибутку він виступає основною метою функціонування підприємства на ринку та є одним із ключових показників, що визначає ефективність його діяльності. Відомості про фінансовий результат відображаються у фінансовій звітності підприємства і доступні для оцінки його ліквідності, платоспроможності та фінансової стабільності, що робить їх основним джерелом інформації для потенційних партнерів.

Прибуток, отриманий підприємством, може бути спрямований на задоволення різноманітних потреб. Зокрема, він використовується для формування фінансових ресурсів держави та фінансування бюджетних витрат шляхом сплати частини прибутку до державного бюджету. Крім того, прибуток служить джерелом формування власних фінансових ресурсів підприємства, які використовуються для забезпечення його господарської діяльності.

Отже, прибуток, отриманий підприємством, є об'єктом розподілу. У процесі розподілу прибутку можна виділити два основних етапи. Перший етап передбачає розподіл загального прибутку, у якому беруть участь держава та підприємство. У результаті цього розподілу кожен учасник отримує свою частку прибутку. Співвідношення між частками держави та підприємств має вирішальне значення для задоволення як державних, так і корпоративних потреб. Це питання є одним із ключових аспектів фінансової політики держави, від правильного розв'язання якого залежить розвиток економіки в цілому.

На розподіл прибутку між державою (бюджетом) і підприємством впливають різні фактори, серед яких важливу роль відіграє податкова політика держави стосовно суб'єктів господарювання. Ця політика включає кількість податків, які сплачуються за рахунок прибутку, визначення об'єктів оподаткування, податкові ставки та порядок надання пільг.

Другий етап — це розподіл і використання прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства після сплати податків і зборів до бюджету. На цьому етапі прибуток може використовуватися для створення спеціалізованих фондів, призначених для фінансування конкретних витрат підприємства.

Співвідношення прибутку з авансованою вартістю або поточними витратами визначає поняття рентабельності. У найзагальнішому сенсі рентабельність означає прибутковість або дохідність виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг), окремих її видів, а також загальну дохідність підприємств, організацій чи установ як суб'єктів господарської діяльності. Вона також характеризує прибутковість окремих галузей економіки.

Рентабельність нерозривно пов'язана з отриманням прибутку, проте її не слід ототожнювати з абсолютною величиною прибутку. Вона є відносним показником, який демонструє рівень прибутковості й виражається у відсотках.

Залежно від способів обчислення прибутку, поточних витрат чи авансованої вартості існує значна кількість показників рентабельності, які

застосовуються в різних випадках.

Таблиця 1.2

Рентабельність операційної та всієї діяльності великих та середніх підприємств за видами економічної діяльності промисловості за січень-вересень 2023 року

	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств,%	Рівень рентабельності (збитковості) всієї діяльності підприємств, %
Промисловість¹	6,2	3,2
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	23,5	12,8
Переробна промисловість	8,5	5,4
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	10,3	6,4
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	16,2	13,9
виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	11,5	7,8
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	-1,5	-2,6
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	7,1	12,4
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	18,0	11,6
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	14,0	8,1
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	-1,0	-3,0
машинобудування	11,4	8,3
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	17,5	16,2
виробництво електричного устаткування	7,5	5,3
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	9,5	6,2
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	12,0	8,5
виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	10,8	9,5
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	-0,2	-1,5
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	-3,1	-2,8

²Дані уточнено.

Джерело: дані Державної служби статистики України [13]

Динаміка фінансових результатів від звичайної діяльності, а також інформація про збиткові підприємства, рівень рентабельності наведена у таблиці 1.2 . Джерело інформації – офіційний сайт Державного комітету статистики України.

Як видно, найкращу рентабельність у 2023 році серед промисловості отримали підприємства добувної промисловості і розроблення кар'єрів, виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів, а також підприємства машинобудування.

У промисловості найбільшу рентабельність операційної діяльності (23,5 відсотки) мають підприємства добувної промисловості, а також підприємства виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів (18,0%), виробництва комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (17,5%), текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (16,2%), виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів (10,3%).

Як видно з табл. 1.2, в січні-вересні 2023 року середній рівень рентабельності операційної діяльності в цілому по промисловості складав 6,2%. Найвищий показник рентабельності було зафіксовано для добувної промисловості. Підприємства переробної промисловості в середньому мають рівень рентабельності 8,5 відсотків.

1.2. Вплив економічної нестабільності на діяльність підприємств: виклики та ризики

Фінансовий менеджмент передбачає управління повним циклом відтворення на підприємстві шляхом формування, розподілу та раціонального використання його грошових ресурсів. Оскільки підприємство функціонує у динамічному зовнішньому середовищі, його управлінські підходи також повинні адаптуватися до змін. Але важливо не лише реагувати на зовнішні зміни: менеджери мають виявляти підприємницький хист, активно шукати нові можливості, ризикувати та досягати стратегічних змін. Такий стиль управління має бути застосований на всіх рівнях керівництва, адже гнучкість є ключовою особливістю фінансового менеджменту в умовах ринкової економіки.

На відміну від централізованої економіки, де управління здійснювалося через директивний план, ринкова економіка базується на координації через механізми ринків і цін. Це змінює характер роботи фінансових менеджерів, орієнтуючи їх на аналіз ринку. Однією з важливих змін у їхній діяльності є тісна співпраця з маркетинговими підрозділами для забезпечення ефективної стратегії управління фінансами.

Одним із ключових факторів, що визначають фінансове управління в ринковій економіці, є суттєве зростання впливу ризику. У плановій економіці господарська діяльність здійснювалася у стабільному середовищі, яке створювалося директивно через набір правил і норм, встановлених "згори". Така жорстка централізація обмежувала ініціативу та підприємливість, але водночас забезпечувала порядок і передбачуваність. За цих умов можна було, хоча й не завжди точно, розраховувати обсяги виробництва, постачання, продажу, ціни, а також дохід і прибуток.

У плановій економіці ризики також існували, але вони здебільшого стосувалися виконання державних планів, договірних зобов'язань, порушень у логістиці чи недотримання стандартів якості. У ринкових умовах головний

акцент зміщується на ризики, пов'язані з непередбачуваністю ринкової кон'юнктури. Ця непередбачуваність створює зовсім інший рівень складності, для подолання якого недостатньо традиційних знань і навичок, застосовуваних у плановій економіці. Менеджери повинні адаптуватися до нового середовища, у якому ризик є постійною складовою господарської діяльності. [35]

У вітчизняній економічній науці дійсно існує брак розроблених теоретичних основ щодо підприємницького ризику, зокрема методів його оцінки та практичних рекомендацій для зниження або запобігання цьому ризику.

Під підприємницьким ризиком можна розуміти будь-які ризики, які виникають у процесі діяльності, пов'язаної з виробництвом, реалізацією продукції чи послуг, фінансовими операціями, а також під час реалізації науково-технічних або соціально-економічних проєктів. Такий ризик охоплює всі сфери, де відбувається використання або обіг матеріальних, трудових, фінансових, інформаційних та інтелектуальних ресурсів.

Таким чином, розвиток термінологічної бази і методичних підходів до аналізу підприємницького ризику є важливим напрямом сучасних досліджень. Це дозволить не лише ідентифікувати ризики, а й ефективно управляти ними, знижуючи їхній вплив на результати підприємницької діяльності.

Ризик визначається як небезпека втрати ресурсів або недоотримання доходів порівняно з очікуваними результатами при раціональному використанні наявних ресурсів у межах підприємницької діяльності. Це явище може означати додаткові витрати понад передбачені прогнозами, планами чи проєктами або досягнення доходів, нижчих за очікувані.

Ризик виникає через порушення рівноваги у функціонуванні системи, що, у свою чергу, може спричинити подальші дестабілізаційні процеси. У ринковій економіці підприємницький ризик є наслідком свободи переміщення капіталів самостійних власників. Як економічна категорія, підприємницький ризик визначається як відносини між самостійними економічними суб'єктами,

спрямовані на оптимізацію співвідношення між доходами і втратами, що базується на свободі інвестиційних потоків, економічній зацікавленості та відповідальності цих суб'єктів.

Такий підхід підкреслює взаємозв'язок між свободою ринку та ризиками, що потребує ефективних методів управління та планування для мінімізації втрат. [35]

Втрати в підприємницькій діяльності класифікуються на три основні категорії: матеріальні, трудові та фінансові.

Матеріальні втрати включають непередбачувані витрати або прямі збитки, пов'язані з втратою матеріальних об'єктів, таких як будівлі, споруди, устаткування, продукція чи сировина. Вони можуть виникати через аварії, стихійні лиха або інші непередбачені обставини.

Трудові втрати пов'язані з втратою робочого часу через непередбачувані події, такі як страйки, аварії або проблеми зі здоров'ям працівників.

Фінансові втрати є найширшою категорією. Вони охоплюють прямі збитки у вигляді штрафів, додаткових податків або непередбачених витрат, а також втрати доходів, наприклад, через несплату боргів, зменшення виручки через падіння цін, інфляцію або коливання валютного курсу. Вони також можуть виникати у разі тимчасових затримок, таких як заморожування рахунків чи затримка виплати боргів.

Фінансові втрати можна поділити на дві групи:

- Безповоротні втрати, коли кошти або активи втрачаються назавжди.
- Тимчасові втрати, які виникають через заморожування активів, затримки платежів чи інших короткострокових труднощів.

Ця класифікація допомагає підприємствам ідентифікувати, оцінювати й управляти ризиками, що виникають у їхній діяльності.

З огляду на викладене виокремимо основні види підприємницького ризику.

Виробничий ризик пов'язаний із процесами виробництва та реалізації продукції або послуг. Його основними причинами можуть бути зниження

передбачуваних обсягів виробництва, використання недосконалих технологій, зростання матеріальних або інших витрат. Усе це може призвести до невиконання виробничих планів і збільшення собівартості продукції.

Комерційний (ринковий) ризик виникає в процесі продажу товарів і послуг на ринку. Серед його причин можна виділити підвищення закупівельних цін, зменшення попиту на ринку, що впливає на обсяги продажу, або зниження цін реалізації через посилення конкуренції. Такі ризики особливо актуальні в умовах нестабільності ринку та швидких змін у попиті.

Фінансовий ризик стосується взаємодії підприємства із зовнішніми інвесторами чи кредиторами. Він визначається співвідношенням позикових коштів до власних. Чим більше підприємство залежить від позикового капіталу, тим вищий рівень ризику. У разі припинення кредитування або посилення умов позик підприємство може зіткнутися з дефіцитом ресурсів, що загрожує зупинкою виробництва через відсутність сировини чи матеріалів.

Ці категорії ризиків взаємопов'язані й потребують чіткого управління, щоб уникнути значних фінансових втрат та забезпечити стабільність діяльності підприємства.

Кредитний ризик виникає, коли підприємство надає кредит іншим організаціям у формі поставки продукції без попередньої оплати або у вигляді грошових позик. У таких ситуаціях існує загроза, що позичальник не виконає свої фінансові зобов'язання, що може призвести до втрат для кредитора.

Окрім цього, підприємства, виступаючи як емітенти та інвестори на фінансовому ринку, стикаються з курсовими та процентними ризиками. Курсовий ризик виникає через непередбачену зміну ринкової вартості цінних паперів, а процентний ризик — через зниження ціни цінних паперів унаслідок збільшення відсоткової ставки.

Інвестиційний ризик пов'язаний із вкладенням коштів у різні проекти, які можуть не приносити очікуваного прибутку.

Ризик є ймовірнісною категорією, яку оцінюють як імовірність певного

рівня втрат. У цьому контексті виділяють кілька рівнів ризику:

- Припустимий ризик, коли загроза стосується лише втрати прибутку.
- Критичний ризик, який охоплює втрату не лише прибутку, але й частини виручки, що змушує підприємство компенсувати витрати за власний рахунок.
- Катастрофічний ризик, який може призвести до банкрутства, втрати майна або інвестицій.

Для ухвалення рішень щодо ризику підприємець має оцінювати не тільки рівень втрат, але й імовірність того, що втрати не перевищать певний прийнятний рівень. Це дозволяє уникати катастрофічних наслідків та зберігати фінансову стабільність підприємства.

Підвищення економічної самостійності підприємства вимагає від фінансового керівника здатності правильно обирати партнерів, що потребує аналітичного підходу до ухвалення рішень. Для цього необхідно проводити фінансовий аналіз як власного підприємства, так і партнерів, залучених до виробничо-фінансової діяльності. Без такого аналізу зростає ризик виникнення неплатежів та банкрутства.

Фінансовий аналіз є основою для вибору правильної стратегії підприємства. В умовах ринкової економіки управління набуває стратегічного характеру, оскільки нестабільність і ризику вимагають прогнозування майбутніх змін.

Ефективна стратегія управління спрямована на стабілізацію виробничо-господарської діяльності та прибутковості підприємства. Вона включає визначення довгострокових цілей розвитку, а також ресурсів і засобів, необхідних для їх досягнення. Завдання стратегічного управління полягає в адаптації підприємства до випадкових змін, забезпечуючи стійкість його діяльності навіть за умов нестійкої ринкової кон'юнктури.

Таким чином, стратегічне управління формує основу для підвищення прибутковості, адаптивності та стабільності підприємства у складних ринкових умовах. На прийняття управлінського рішення впливають особисті характеристики менеджера, середовище ухвалення рішення, інформаційні

обмеження (рис. 1.2).

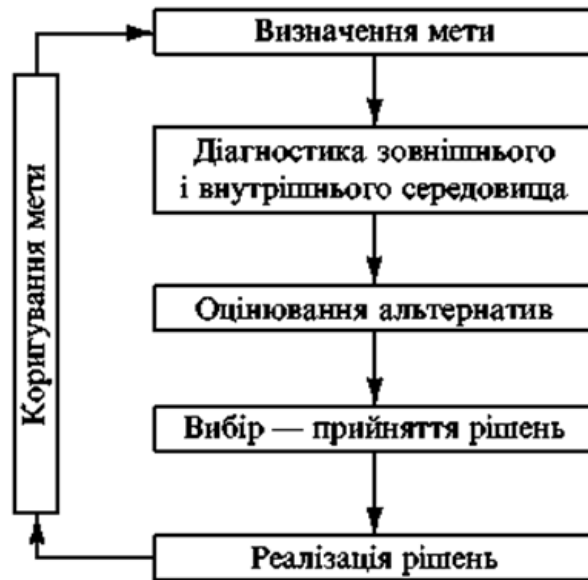

Рис. 1.2. Схема процесу прийняття раціонального рішення

Джерело: [37]

Першим етапом у розробці стратегії є визначення цілей. Формування цілей підприємства здебільшого залежить від трьох основних аспектів: типу підприємства; його поточного стану і перспектив розвитку; а також впливу та цілей різних власників.

Цілі підприємства визначаються власниками основних ресурсів організації. Виділяють цілі системи та цілі учасників цієї системи. Ціль системи — це узагальнене уявлення про очікування власників ресурсів. Головна спільна мета — забезпечення стабільності та життєздатності підприємства. Досягнення цієї мети дозволяє збільшувати обсяги продажів, інвестицій і отримуюваного прибутку.

На основі аналізу фінансового управління в умовах ринкової економіки можна визначити ключові фактори успіху, тобто чинники, що сприяють досягненню цілей підприємства та забезпечують його максимальну ефективність. Серед них варто виділити: оперативну адаптацію керівництва до змін зовнішнього середовища, орієнтованість на ринок, впровадження

інновацій, прискорення оновлення, а також креативний, аналітичний і стратегічний підхід до управління.

Усі ці функції взаємопов'язані, і кожна з них може бути реалізована кількома способами. Головним завданням є вибір оптимального варіанту для досягнення цілей підприємства.

Більшість підприємств функціонує в умовах конкурентного ринку, що створює певні обмеження у надходженнях коштів від реалізації продукції. Наприклад, ціна підприємства не може перевищувати ціну конкурентів, тоді як домогтися закупівельних цін нижче середньоринкових зазвичай непросто, навіть при значних зусиллях менеджерів зі збуту та закупівель.

Міжнародний досвід свідчить, що на конкурентних ринках вирішальними є не стільки зовнішні, скільки внутрішні конкурентні переваги. Ефективна система контролю та управління витратами дозволяє їх скоротити, що, своєю чергою, допомагає знижувати бізнес-ризики та отримувати більший прибуток за тієї ж ціни й обороту.

Управління витратами є важливою складовою діяльності будь-якої організації, включаючи не лише бізнес-структури. Однак моделям, які визначають цей процес, зазвичай приділяється недостатньо уваги. Це, можливо, пояснюється особливостями мислення підприємців, які більше орієнтовані на успіх. Вони охочіше аналізують показники прибутковості, ефективності використання ресурсів, фінансові результати та рентабельність капіталу, але часто недооцінюють значення витрат. Проте саме контроль за витратами є однією з ключових складових успіху.

Збільшення обсягу продажів є важливим елементом успіху, але часто може призводити до серйозних викликів. Серед можливих проблем — зростання накладних витрат, погіршення кваліфікації персоналу, зниження якості обслуговування, підвищення рівня "відтоку" клієнтів і скорочення частки лояльних споживачів.

Ефективне управління витратами, навпаки, забезпечує компанії значний запас стійкості та підвищує її продуктивність. Це дозволяє зміцнювати ринкові

позиції та, за інших рівних умов, отримувати більший прибуток.

Сфера управління витратами є однією з найбільш розроблених у світовій практиці. Існує безліч стандартів, які підходять для різних видів діяльності. Вітчизняні компанії також можуть активно їх впроваджувати, хоча управлінська культура на багатьох рівнях ще перебуває у стадії розвитку. Наприклад, грамотно складений бюджет доходів і витрат є рідкістю, а дотримання правил віднесення витрат у первинному обліку зустрічається ще рідше.

Управління витратами на підприємстві базується на двох основних системах принципів: *direct-costing* і *standard-costing*. У більшості українських підприємств перевага віддається методиці *direct-costing*, тоді як великі виробничі організації часто застосовують *ABC-Costing*, яка орієнтується на розподіл витрат за видами діяльності.

Standard-costing — це система обліку, що базується на оцінюваних, нормативних витратах, які визначаються для кожного етапу виробничого процесу. Вона порівнює фактичні витрати з нормативними, виявляючи відхилення. Ця інформація є важливою для аналізу й ухвалення управлінських рішень.

Незважаючи на те, що стандарт-костинг є застарілою системою (вже понад півстоліття), її продовжують використовувати, особливо у вітчизняних підприємствах, через сформовані традиції. Водночас у специфічних умовах, наприклад, при управлінні декількома однотипними підприємствами, стандарт-костинг може виявитися оптимальним рішенням.

Сучасні системи управління витратами, такі як *ABC-Costing*, надають більш деталізований і точний аналіз витрат, але вибір методики залежить від розміру підприємства, складності виробничих процесів і управлінських цілей. [37] *Direct-costing* — це метод обліку в системі контролінгу, який базується на визначенні реальної вартості продукції та послуг без урахування умовно-постійних і накладних витрат. Ця система враховує тільки змінні витрати, які безпосередньо пов'язані з виробництвом. Постійні витрати накопичуються на

окремих рахунках і періодично списуються на фінансовий результат підприємства.

Target-costing — це модель планування витрат, заснована на принципах GAP-аналізу. Вона дозволяє прогнозувати витрати, зосереджуючись на ринкових умовах і результатах маркетингових досліджень. Однак через складність і вимоги до точного розуміння ринкової ситуації ця методика рідко використовується в українській практиці. [38]

Найбільш поширеним методом у вітчизняних підприємствах є ABC-costing. Цей метод дозволяє розділити облік і структурні підрозділи компанії на важливі та менш значущі, виявляючи проблемні зони, що можуть стати джерелами збитків. Завдяки цьому методику широко використовують як самостійно, так і в комбінації з іншими системами обліку. Хоча ABC-costing не позбавлений недоліків, він вважається одним із найефективніших методів для аналізу витрат і оптимізації управління.

Вибір методу обліку залежить від потреб і можливостей підприємства, а також від рівня аналітичної підтримки та ринкових вимог.

1.3. Методологія аналізу витрат і прибутковості підприємства

Аналіз доходів є ключовим інструментом для побудови економічної стратегії підприємства. Його метою є створення умов для покриття постійних та змінних витрат, виконання обов'язкових платежів і забезпечення прибутку. Основні принципи аналізу доходів включають:

1. Вибір видів господарської діяльності, які є найперспективнішими для підприємства.
2. Встановлення чітких критеріїв ефективності комерційних угод для успішної реалізації продукції чи послуг.
3. Розробка гнучкої цінової політики, спрямованої на стимулювання

продажів, включаючи використання системи знижок.

4. Формування обґрунтованого рівня торговельних знижок для збільшення доходів.
5. Фінансове планування доходів має враховувати інвестиційну стратегію та стадію життєвого циклу підприємства. Це означає:
6. Створення надійної інформаційної бази для ухвалення рішень.

Аналіз і планування валового доходу з акцентом на чинники, що впливають на його рівень, з метою забезпечення самофінансування.

1. Диверсифікація діяльності та зменшення фінансових ризиків.
2. Прогнозування можливих джерел доходу з урахуванням обраної стратегії.
3. Формування раціонального плану доходів, що відповідає цілям підприємства.

Ефективне управління доходами дозволяє не лише забезпечити фінансову стабільність, але й сприяє досягненню стратегічних цілей розвитку підприємства. [4].

Під час планування фінансових результатів необхідно враховувати витрати. Це передбачає визначення складу витрат і їх оцінку як з якісної, так і з кількісної точки зору. Витрати підприємства поділяються на поточні та одноразові. Одноразові витрати є інвестиціями, які пов'язані із розширенням виробництва, оновленням основних фондів, модернізацією тощо. Поточні витрати пов'язані безпосередньо з процесами виробництва та реалізації продукції, робіт або послуг.

Основною метою планування витрат є забезпечення оптимального використання фінансових ресурсів підприємства, що дозволяє досягти бажаного рівня прибутковості та рентабельності. План витрат формується на основі аналізу результатів господарської діяльності за минулий період, а також із врахуванням планів інвестицій і впровадження інновацій.

Планування собівартості продукції включає такі етапи:

1. Формування кошторису витрат та прогнозування собівартості продукції, робіт та послуг за різними цехами виробничої інфраструктури.

2. Створення кошторисів для різних видатків, таких як підготовка та освоєння виробництва, компенсація зносу спеціального інструменту та обладнання, загальновиробничі витрати тощо.

3. Розрахунок собівартості одиниці продукції за різними видами.

4. Калькуляція собівартості усієї готової продукції та товарів, що реалізуються.

5. Складання зведеного бюджету витрат на виробництво.

У процесі планування собівартості продукції часто використовуються різні методи, які доповнюють один одного, що робить цей процес більш комплексним та ефективним. [16].

Аналіз і оцінка ефективності роботи підприємства є заключним етапом фінансового аналізу. Для цього використовуються показники рентабельності, які відображають прибутковість використання капіталу, ресурсів та продукції. Ефективність роботи підприємства виявляється також у швидкості обороту його фінансових і матеріальних ресурсів, що є важливим аспектом ділової активності.

Таблиця 1.3

Схема розрахунку показників оборотності та рентабельності

	Виручка від реалізації (чисельник)	Прибуток (чисельник)
Виручка від реалізації (знаменник)	X	Рентабельність продаж
Майно підприємства та його джерела (знаменник)	Оборотність активів підприємства або їх джерел	Рентабельність активів підприємства або їх джерел

Джерело: [37, 38]

Рентабельність підприємства демонструє рівень прибутковості його діяльності. Аналіз цього показника включає вивчення рівня та динаміки фінансових коефіцієнтів, таких як оборотність активів та коефіцієнти рентабельності. Ці відносні показники відображають фінансові результати

діяльності та дозволяють оцінити ефективність використання ресурсів підприємства.

Цей підхід допомагає виявити сильні та слабкі сторони у фінансовій стратегії підприємства та сприяє розробці планів для покращення його діяльності. [37, 38]

Загальна схема формування аналізованих показників подана в табл. 1.3.

У першому рядку і першому стовпчику таблиці подані можливі варіанти відповідно чисельника і знаменника фінансового коефіцієнта. На пересіченнях другого і третього стовпчиків і другої і третьої рядків таблиці показані три різноманітних типи відносних показників. У узагальненому виді формули фінансових коефіцієнтів, формованих по даній схемі, виглядають у такий спосіб.

$$\text{Оборотність активів або їх джерел} = \frac{\text{Виручка від реалізації}}{\text{Середній розмір активів або їх джерел}} \quad (1.1)$$

$$\text{Рентабельність продаж} = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Виручка від реалізації}} \quad (1.2)$$

У даних формулах не конкретизований показник прибутку, оскільки в якості нього може бути узятий валовий прибуток, прибуток від операційної діяльності або прибуток від звичайної діяльності до оподаткування, чистий прибуток. Якщо рентабельність засобів або їхніх джерел обчислюється на основі прибутку від реалізації і тим самим досягається порівнянність із рентабельністю продажів, то між аналізованими фінансовими коефіцієнтами існує визначений взаємозв'язок:

$$\text{Рентабельність активів або їх джерел} = \text{Рентабельність продаж} * \text{Оборотність активів або їх джерел} \quad (1.3)$$

Коефіцієнт рентабельності активів визначається як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості його активів. Він характеризує ефективність використання ресурсів підприємства. Зниження цього коефіцієнта свідчить про можливе зниження попиту на продукцію підприємства або накопичення активів, які не приносять доходу.

Коефіцієнт рентабельності діяльності обчислюється через співвідношення чистого прибутку до чистого доходу від реалізації продукції, робіт або послуг. Цей показник демонструє загальну ефективність господарської діяльності підприємства.

Взаємозв'язок між цими показниками пояснює, як прибутковість активів залежить від політики ціноутворення, витрат на виробництво і рівня ділової активності підприємства. Наприклад, при низькій рентабельності продажів для підвищення прибутковості слід прискорити оборот капіталу, зменшити витрати на виробництво або збільшити ціни на продукцію. У свою чергу, низька ділова активність може бути компенсована зниженням витрат або підвищенням рентабельності продажів.

Для розрахунків показника середніх засобів підприємства за період можуть використовуватися такі величини, як загальний баланс, оборотні активи, основні засоби, дебіторська та кредиторська заборгованість, власний капітал та інші фінансові показники. Це дозволяє оцінити ефективність використання кожного з елементів капіталу.

Ретельний аналіз цих показників дає змогу підприємствам розробляти стратегії для підвищення своєї фінансової стійкості та конкурентоспроможності.

Управління рентабельністю підприємства в умовах військового стану є ключовим завданням для забезпечення фінансової стійкості та адаптації до складних економічних умов. Війна створює значні виклики: порушення постачання, зростання витрат на енергоносії та транспорт, зменшення платоспроможного попиту, а також нестачу кваліфікованого персоналу. Ці фактори підвищують собівартість продукції, змушуючи підприємства

впроваджувати нові стратегії оптимізації.

Скорочення витрат є одним із основних напрямів адаптації. Це передбачає детальний аналіз витрат, співпрацю з місцевими постачальниками, автоматизацію процесів і вдосконалення логістики. Важливим інструментом також є диверсифікація доходів, яка допомагає підприємствам мінімізувати залежність від одного ринку. Розширення асортименту, орієнтація на експорт і пошук нових ринків сприяють стабілізації фінансових результатів.

Гнучка цінова політика та програми знижок допомагають підтримувати лояльність клієнтів і стимулювати попит. Інноваційні рішення, такі як автоматизація та використання сучасних фінансових інструментів, сприяють підвищенню рентабельності в довгостроковій перспективі.

Ключову роль відіграє фінансовий контроль, який дає змогу вчасно реагувати на зміни рентабельності різних напрямків діяльності, оптимізуючи їх або відмовляючись від нерентабельних. Підприємства можуть використовувати державну допомогу, гранти чи пільгові кредити для підтримки стабільності.

Людський фактор також залишається критично важливим. Забезпечення соціальних гарантій, впровадження гнучких умов праці допомагають зберегти професійний персонал і сприяють стабільності бізнесу.

Загалом, успішне управління рентабельністю під час війни вимагає стратегічного мислення, гнучкості та здатності впроваджувати інновації. Підприємства, які адаптуються до змін, закладають фундамент для стабільності та майбутнього розвитку.

Висновки до розділу 1

В результаті вивчення літературних джерел встановлено, що фінансовий результат у формі прибутку виступає головною метою діяльності підприємства на ринку та одним з ключових показників, який визначає ефективність його діяльності. Інформація про фінансовий результат відображається у фінансових звітах підприємства та є загальнодоступною інформацією для визначення рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства та є головним джерелом інформації для потенційних партнерів.

Отриманий підприємством прибуток може бути використаний для задоволення різноманітних потреб. По-перше, він спрямовується на формування фінансових ресурсів держави, фінансування бюджетних видатків. Це досягається вилученням у підприємств частини прибутку в державний бюджет. По-друге, прибуток є джерелом формування фінансових ресурсів самих підприємств і використовується ними для забезпечення господарської діяльності.

У сучасній економічній літературі поняття «витрати» має різні трактування, що зумовлено підходами до цієї економічної категорії. Одні автори розглядають витрати через призму придбання засобів виробництва, тобто процесу нагромадження ресурсів. Інші акцентують увагу на використанні ресурсів у процесі виробництва та наданні послуг.

Співвідношення прибутку з авансованою вартістю або поточними витратами характеризує таке поняття, як рентабельність. У найширшому, найзагальнішому розумінні рентабельність означає прибутковість або дохідність виробництва і реалізації всієї продукції (робіт, послуг) чи окремих її видів, дохідність підприємств, організацій, установ у цілому як суб'єктів господарської діяльності; прибутковість різних галузей економіки. Рентабельність безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку. Однак її не можна ототожнювати з абсолютною сумою отриманого прибутку.

Рентабельність — це відносний показник, тобто рівень прибутковості, що вимірюється у відсотках. Різні варіанти обчислень прибутку, поточних витрат, авансованої вартості, що ними користуються для розрахунку рентабельності, зумовлюють наявність значної кількості показників рентабельності.

Для розрахунку рівня рентабельності підприємств можуть використовуватися: загальний прибуток; прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг), тобто від основної діяльності. При цьому прибуток зіставляється з авансованою вартістю, яку можна визначати в різних варіантах (весь капітал підприємства, власний капітал, позиковий капітал, основний капітал, оборотний капітал).

Найкращу рентабельність у 2023 році серед промисловості отримали підприємства добувної промисловості і розроблення кар'єрів, виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів, а також підприємства машинобудування.

Проаналізувавши специфіку фінансового управління в умовах ринкової економіки, можна визначити такі ключові функції фінансового менеджера:

- оцінка потреб підприємства у фінансових ресурсах для реалізації найбільш ефективних інвестиційних проектів;
- відповідальність за аналіз різних джерел фінансування, їх порівняння і створення оптимальної структури позикового капіталу;
- забезпечення своєчасного надходження фінансових ресурсів із визначених джерел, із постійним моніторингом ринкової позиції підприємства та коригуванням фінансової політики за потреби;
- максимізація прибутку підприємства й підтримка його стабільного рівня;
- раціональне використання отриманих фінансових ресурсів через ефективне управління обіговим і основним капіталом;
- забезпечення сталого розвитку підприємства шляхом розширення виробничих можливостей або об'єднання з іншими компаніями;
- запобігання банкрутству, контроль за відносинами підприємства з

банками, податковими органами, страховими компаніями, пенсійними фондами та іншими установами.

Усі ці функції взаємопов'язані, і кожна з них може бути реалізована кількома способами. Головним завданням є вибір оптимального варіанту для досягнення цілей підприємства.

Управління рентабельністю підприємства в умовах військового стану є ключовим завданням для забезпечення фінансової стійкості та адаптації до складних економічних умов. Війна створює значні виклики: порушення постачання, зростання витрат на енергоносії та транспорт, зменшення платоспроможного попиту, а також нестачу кваліфікованого персоналу. Ці фактори підвищують собівартість продукції, змушуючи підприємства впроваджувати нові стратегії оптимізації.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ГІРНИЧО-ВИДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

2.1. Характеристика основних фінансово-економічних показників АТ «Криворізький залізорудний комбінат»

До 2022 року гірничо-металургійний комплекс України формувався у складних умовах трансформації економіки, визначення потреб внутрішнього ринку та налагодження експортного потенціалу. За 15 років до цього виробництво основних металопродуктів скоротилося наполовину, а сталеварна та прокатна галузі здебільшого орієнтувалися на внутрішній попит.

Сучасний стан чорної та кольорової металургії України характеризується низкою системних проблем:

1. Недосконалість галузевої та технологічної структури. Відсутність інновацій і залежність від застарілих методів виробництва значно знижують конкурентоспроможність української металургії.

2. Старіння основних виробничих фондів. Більшість підприємств експлуатує обладнання, введене в дію ще у 70–80-х роках, яке не відповідає сучасним стандартам якості та безпеки, що призводить до підвищення ризиків аварій.

3. Низька ефективність використання паливно-енергетичних ресурсів. Застарілі технології значно підвищують витрати енергії та палива, що ускладнює досягнення економічної ефективності.

4. Фізичне та моральне зношення технологій. Використання старих виробничих методів обмежує виробництво високоякісної конкурентоспроможної продукції та спричиняє часті перебої у роботі підприємств.

Ці проблеми вказують на необхідність модернізації технологій, оновлення обладнання та впровадження інноваційних рішень для підвищення

ефективності металургійного комплексу України. Лише так можна забезпечити його адаптацію до сучасних ринкових умов і зміцнити позиції на міжнародному ринку.

Для вирішення цих проблем необхідно проводити систематичне оновлення технологій і модернізацію виробничих процесів. Це сприятиме підвищенню ефективності, зменшенню обсягів шкідливих викидів і підвищенню конкурентоспроможності продукції української металургії на міжнародному ринку.

Стан основних виробничих фондів гірничодобувних підприємств залишається незадовільним, оскільки рівень їх зношеності досягає 70%. Більшість обладнання вже відпрацювала свій нормативний термін експлуатації.

Недостатнє фінансування гірничорудної галузі негативно позначається на формуванні сировинної бази та процесі збагачення руди. Обмежені обсяги розкривних робіт на підприємствах з відкритим методом розробки ускладнюють збільшення видобутку руди в кар'єрах. Відсутність належного фінансування також не дозволяє виконувати підготовчі роботи на підприємствах, що займаються підземним видобутком. Це погіршує геологічні умови видобутку та ускладнює освоєння нових горизонтів у шахтах і кар'єрах.

Експлуатація підприємств чорної металургії створює додаткові труднощі для економічної ситуації у великих промислових центрах. Методи економічного стимулювання розвитку гірничо-металургійного комплексу залишаються незмінними. Протягом тривалого часу не впроваджуються спеціальні податкові пільги для підтримки фінансування галузі. Підприємства продовжують працювати в межах загальної системи оподаткування, сплачуючи всі види податків до бюджету, без можливості накопичення коштів для модернізації та розвитку.

Однак гірничо-металургійний комплекс має значний потенціал для розвитку. Завдяки використанню власних ресурсів і високому рівню науково-технічного потенціалу підприємства здатні досягти передового

технологічного рівня. Це дасть змогу комплексу стати провідним експортером значного обсягу металопродукції. [31]

Впровадження суттєвих змін в організацію роботи та економічне стимулювання підприємств гірничо-металургійного комплексу є необхідним для максимально ефективного використання їхніх переваг і сприяння їх розвитку в рамках економіки України.

Ключовим завданням у цьому процесі є прогнозування змін у сортаменті металопрокату. Підприємства гірничо-металургійної галузі повинні адаптувати своє виробництво до потреб різних секторів економіки, створюючи металопродукцію, що перевищує базові потреби. Водночас існує проблема невідповідності між виробництвом металу та реальними запитами ринку металопрокату. Такий дисбаланс призводить до неефективного використання ресурсів і потенціалу підприємств.

Для розв'язання цієї проблеми необхідно запроваджувати більш гнучкі виробничі системи, які дозволять швидко реагувати на зміни ринкового попиту. Важливим аспектом також є підтримка та розвиток науково-дослідної бази, яка допоможе прогнозувати тенденції ринку та визначати вимоги до металопрокату. Завдяки таким крокам підприємства зможуть ефективніше відповідати на запити ринку та забезпечувати свою конкурентоспроможність.

Основним видом діяльності базового підприємства є видобування підземним способом природно багаті залізної руди, реконструкція та будівництво шахт і підземних споруд. У 2020 році комбінат реалізував 3968 тис. тонн товарної продукції, з яких 1943,3 тис. тонн було продано на внутрішньому ринку, а 2024,7 тис. тонн експортовано. У відносних показниках це становило 49,0% і 51,0% відповідно.

У 2020 році спостерігалось скорочення обсягів експорту залізної руди (включаючи сорти РА-1, РА-2, гематитову сиру руду) і збільшення поставок на внутрішній ринок (зокрема, сорт РА-1 та доменну руду) в натуральних показниках. Продаж залізної руди здійснювався на підставі заявок споживачів у межах укладених договорів. У 2020 році комбінат поставляв руду з якісними

характеристиками, які майже не змінилися порівняно з 2019 роком: вміст заліза в руді для внутрішнього ринку становив у середньому 59,13%, для експорту – 59,26% (у 2019 році відповідні показники були 59,69% і 60,14%). Зміст заліза в руді визначався виробничими потребами споживачів.

Таблиця 2.1

**Обсяг виробництва основного виду продукції – руди залізної
Криворізького ЗРК за 2020-2023 роки**

№ з/п	Період	Обсяг виробництва			Обсяг реалізованої продукції		
		у натуральній формі (фізична од.вим.)	у грошовій формі (тис. грн)	у відсотках до всієї виробленої продукції	у натуральній формі (фізична од.вим.)	у грошовій формі (тис.грн)	у відсотках до всієї реалізованої продукції
1	2020 рік	3783700	4265926	99	3967986,033	6607075	99
	2021 рік	4298000	11159274	99	3980506,191	11158331	99
	2022 рік	2888000	5830987	99	2383336,415	6290171	99
	2023 рік	2180000					

Джерело: [1, 19, 31-33]

Чистий фінансовий результат (прибуток) за 2020 рік склав 1 699 247 тис. грн, а прибуток від реалізації продукції – 3 282 520 тис. грн. Обсяг виробництва у 2020 році становив 3783,7 тис. тонн (4265 926 тис. грн), а реалізованої продукції – 3967,98 тис. тонн (6607 213 тис. грн). Середня ціна реалізації 1 тонни залізної руди в 2020 році дорівнювала 1665,10 грн. Починаючи з другого півріччя 2020 року, на світовому ринку залізної руди спостерігалася сприятлива цінова ситуація, що призвело до значного зростання котирувань порівняно з 2019 роком. Загальна виручка за рік склала 6607 075 тис. грн, а доходи від експорту – 3932 511 тис. грн, що становило 60% від загального обсягу продажу.

Як свідчать дані таблиці 1.1, у 2021 році обсяг виробництва досяг 4298

тис. тонн (11 159 274 тис. грн), а реалізованої продукції – 3980,506 тис. тонн (11 158 331 тис. грн), що перевищило показники 2020 року.

У 2022 році обсяг виробництва становив 2888 тис. тонн (5830 987 тис. грн), а реалізованої продукції – 2383,33 тис. тонн (6290 171 тис. грн). Порівняно з 2021 роком, зниження обсягів виробництва склало 32,87%, а реалізації – 40% (дод. В2).

За 2022 рік шахта «Гернівська» видобула 770 тис. тонн товарної руди (-34% рік до року), «Козацька» – 783 тис. тонн (-29,1%), «Покровська» – 582 тис. тонн (-10,2%), «Криворізька» – 753 тис. тонн (-46,6%) [33].

У 2023 році Криворізький залізорудний комбінат скоротив виробництво товарної залізної руди підземного видобутку на 24,4% порівняно з 2022 роком – до 2,18 млн тонн. Зокрема, шахта «Гернівська» видобула 543 тис. тонн (-29,5% рік до року), «Козацька» – 465,4 тис. тонн (-40,6%), «Покровська» – 528,6 тис. тонн (-9,2%), а «Криворізька» – 646 тис. тонн (-14,2%).

Виробничий план підприємства за підсумками 2023 року виконано на 94,9%. У грудні 2023 року КЗРК виробив 145 тис. т товарної залізної руди, що на 12,4% більше у порівнянні з груднем 2022-го та на 7,4% перевищує показник листопада, зокрема:

- шахта «Гернівська» – 40 тис. т (+33,3% р./р.; -7% м./м.);
- «Козацька» – 40 тис. т (+0% р./р.; +166,7% м./м.);
- «Покровська» – 40 тис. т (+166,7% р./р.; -7% м./м.);
- «Криворізька» – 25 тис. т (-43,2% р./р.; -26,5% м./м.).

Таким чином, комбінат виконав місячний план на 90,6%. [5, 6]

Основними конкурентами - виробниками залізної руди в Україні протягом 2023 року є: ПрАТ "Суша Балка", м. Кривий Ріг, ТОВ "Рудомайн", м. Кривий Ріг. Основними західними конкурентами - виробниками залізної руди є: рудник Itabira і Carajas, Бразилія, рудники Ліберії.

Основною продукцією Криворізького залізорудного комбінату (КЗРК) є агломераційна та доменна руда, яка в основному використовується для виробництва чавуну в доменних печах. Цей вид продукції не становить загрози

для здоров'я людей та навколишнього середовища, однак має обмежене застосування в інших галузях народного господарства.

До початку повномасштабної агресії Росії проти України КЗРК мав стабільні зв'язки з європейськими споживачами, такими як «U.S. Steel Kosice s.r.o», «LAMET s.r.o Slovak», «LENTIMEX spol.s.r.o», «DUFERCO SA» та іншими компаніями Європи. На внутрішньому ринку основним споживачем продукції комбінату було ПрАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча».

Аналіз фінансового стану АТ „Криворізький залізорудний комбінат ” виконано на основі розрахунку коефіцієнтів ліквідності та фінансової стійкості з використанням фінансової звітності (дод. Г) та представлено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Аналіз фінансового стану ПАТ "КЗРК" за 2021-2023 роки

Показник	Значення				Відхилення		
	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	2021	2022	2023
Показники ліквідності:							
абсолютна	0,74	0,09	0,06	0,02	-0,65	-0,03	-0,04
критична	8,54	1,15	1,15	1,08	-7,39	-0,01	-0,07
поточна	10,01	1,37	1,56	1,59	-8,65	+0,19	+0,03
Показники фінансової стійкості:							
автономії	0,77	0,44	0,49	0,51	-0,33	+0,05	+0,02
заборгованості	0,23	0,56	0,51	0,49	+0,33	-0,05	-0,02
левереджу	0,30	1,29	1,04	0,98	+0,99	-0,25	-0,06

Джерело: розраховано автором

На аналізованому підприємстві коефіцієнт абсолютної ліквідності станом на 31.12.2023 р. становив 0,02, що не відповідає нормативним значенням 0,2–0,5. Коефіцієнт загальної ліквідності, який відображає здатність покриття поточних зобов'язань підприємства за рахунок використання всієї суми оборотних активів, на АТ "Криворізький ЗРК" станом на 31.12.2023 р.

дорівнював 1,59. Це значення відповідає нормативному діапазону (1,00–2,00) і свідчить про достатній рівень ліквідності підприємства, попри наявність проблем із дебіторською заборгованістю, яка перевищує розмір кредиторської заборгованості. Таким чином, можна стверджувати про достатній рівень ліквідності.

Показники, що характеризують структуру капіталу АТ „Криворізький залізорудний комбінат”, наведені у таблиці 2.2. У 2021 році підприємство демонструвало оптимальну структуру капіталу. Коефіцієнт фінансового левереджу, який не повинен перевищувати 1,0, у 2021 році становив 0,77, що відповідало встановленим нормативам і свідчило про достатній рівень фінансової незалежності підприємства. Коефіцієнт структури капіталу підтверджував незалежність фінансового стану підприємства від зовнішніх кредиторів та інвесторів у 2020–2021 роках. Отже, до початку повномасштабного вторгнення рівень фінансової стійкості АТ "КЗРК" був досить високим.

Протягом 2022–2023 років ситуація суттєво змінилася. Коефіцієнт автономії, який має бути понад 0,5, у 2023 році не перевищував 0,49, що означає, що власний капітал складав приблизно 49% від суми балансу. Коефіцієнт заборгованості у 2022 році свідчив, що довгострокові та короткострокові запозичені джерела фінансування становили до 56% у складі джерел фінансування майна підприємства.

У 2022–2023 роках підприємство не залучало процентні кредити чи запозичення (отримання інвестицій). Обрана емітентом політика фінансування діяльності базується виключно на власних коштах. Через військову агресію Російської Федерації у 2022 році на комбінаті зменшилися обсяги доходів від звичайної діяльності, що призвело до недостатності робочого капіталу для виконання виробничої програми та інших поточних потреб.

Одним із шляхів покращення ліквідності є збільшення власних оборотних коштів через зростання обсягів доходів комбінату.

Війна Росії проти України стала серйозним викликом для КЗРК, як і для всього українського бізнесу. Протягом 2022 року комбінат адаптувався до нових умов діяльності, хоча економічна ситуація була вкрай складною. У 2022 році валовий внутрішній продукт України знизився на 30,4%, а рівень споживчої інфляції досяг 26,6%. Девальвація національної валюти також вплинула на зростання вартості товарів і послуг [5].

Основні проблеми КЗРК через війну:

1. Втрати зовнішньоекономічної діяльності: блокування кордонів з Росією та Білоруссю, зупинка роботи морських портів, а також обмежена пропускна спроможність західного кордону.

2. Втрати внутрішнього ринку: окупація та руйнування територій України, де знаходилися основні споживачі продукції, зокрема металургійні комбінати.

3. Знищення основних споживачів продукції: руйнування маріупольських комбінатів призвело до втрати ключових покупців руди з вмістом заліза 56–57%. Наразі основними споживачами продукції є афілійовані підприємства – «Каметсталь», «Запоріжсталь» та окремі металургійні комбінати Східної Європи.

Вихід із ситуації. Для стабілізації діяльності та розширення ринків збуту КЗРК необхідно інвестувати у видобуток руди з вищим вмістом заліза (62–64%). Це дозволить підприємству закріпитися на ринку Західної Європи, залучити нових покупців та забезпечити попит з боку таких підприємств, як «Каметсталь», «Запоріжсталь», а також металургійні комбінати Східної Європи.

Війна суттєво вплинула на попит на залізорудну продукцію. Частина територій України опинилася під тимчасовою окупацією, а деякі зони знаходяться поблизу бойових дій, що негативно впливає на економічну активність.

Хоча ситуація з електропостачанням в Україні поступово поліпшується, ризик відсутності електроенергії залишається. Це зумовлено необхідністю

відновлення підстанцій та іншого обладнання, яке забезпечує роботу комбінату. Така ситуація створює інтерес до проектів енергонезалежності, але висока вартість кредитних ресурсів ускладнює їх фінансування. Висока облікова ставка, обумовлена війною, не сприяє здешевленню позик банками.

Одним із головних викликів 2022–2023 років став значний рівень мобілізації працівників. Захист країни є священним обов'язком, але для підприємства це створює труднощі в організації виробничих процесів. Водночас комбінат залишається одним із найбільших платників податків, що є важливим фактором підтримки економіки під час війни. Тому необхідно шукати баланс між виконанням державних завдань і забезпеченням роботи підприємства.

Серед інших проблем, що виникли на кінець 2023 року, можна виділити: зростання цін на сировину та матеріали; труднощі з перевезенням продукції по Україні та за її межами; руйнування ланцюгів постачання; неплатоспроможність клієнтів; нестача кваліфікованих працівників через мобілізацію; перехід підприємства на скорочений робочий тиждень (3-4 дні); неможливість підвищення заробітної плати на фоні низької купівельної спроможності.

Такі умови суттєво ускладнюють стабільну роботу та розвиток бізнесу. Окрім того, ризик ракетних обстрілів залишається високим, що створює загрозу втрат виробничих потужностей.

Попри труднощі, Криворізький ЗРК має значний потенціал для розвитку завдяки своїй сировинній базі та науково-технічним можливостям. Основним завданням залишається модернізація виробництва та перехід на видобуток руди з вищим вмістом заліза (62–64%), що дозволить підприємству бути конкурентоспроможним на ринках Західної Європи. Одночасно вирішення питань логістики, енергозабезпечення та фінансування сприятиме стабілізації роботи комбінату та його подальшому розвитку навіть у складних умовах війни.

2.2. Аналіз витрат та прибутковості базового підприємства

Фінансові результати від операційної діяльності АТ „Криворізький ЗРК” представлені на рисунку 2.1, який зроблений на основі даних фінансової звітності підприємства – звіту про фінансові результати (дод. Б, В, Д). Фінансова звітність складена згідно Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, робіт, послуг протягом 2021 року зростав, а у 2022-2023 роках зменшився.

Відхилення складало у 2021 році – плюс 4 551 256 тис. грн, у 2022 році – мінус 4 868 160 тис. грн. У 2023 році виручка зменшилась на 712 248 тис. грн

Виручка від реалізації продукції, товарів та послуг за 2021 рік становила 11 158 331 тис. грн без ПДВ, що на 69% більше, ніж у 2020 році. Собівартість реалізованої продукції за 2021 рік склала 4 282 254 тис. грн, що на 29% більше порівняно з 2020 роком.

Валовий прибуток за 2021 рік становив 6 876 077 тис. грн, що означає зростання на 209% порівняно з 2020 роком. Прибуток від операційної діяльності становив 5 100 097 тис. грн, що більше на 2 834 785 тис. грн або на 225% порівняно з показником 2020 року. У 2021 році підприємство отримало чистий прибуток у розмірі 4 534 032 тис. грн (табл. 2.3). 2021 рік є найуспішнішим за аналізований період.

Виручка від реалізації продукції, товарів та послуг за 2022 рік становила 6 290 171 тис. грн без ПДВ, що на 44% менше, ніж у 2021 році. Собівартість реалізованої продукції склала 2 891 384 тис. грн, що на 32% менше порівняно з 2021 роком. Валовий прибуток за 2022 рік становив 3 398 787 тис. грн, що на 49% менше, ніж у 2021 році. Прибуток від операційної діяльності у 2022 році склав 1 581 332 тис. грн, що на 3 518 765 тис. грн або на 69% менше, ніж у 2021 році. У 2022 році підприємство отримало чистий прибуток у розмірі 505 185 тис. грн (табл. 2.3).

Таблиця 2.3.

Аналіз динаміки фінансових результатів від операційної діяльності АТ Криворізький залізорудний комбінат" за 2020-2023 роки

Показник	Сума, тис.грн				Відхилення, тис.грн.			Темп росту,%		
	2020	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Чистий дохід (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг)	6607075	11158331	6290171	5577923	+4 551 256	-4 868 160	-712 248	169	56	89
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	3324555	4282254	2891384	3036394	+957 699	-1 390 870	+145 010	129	68	105
Валовий:										
прибуток	3282520	6876077	3398787	2541529	+3 593 557	-3 477 290	-857 258	209	49	75
збиток										
Інші операційні доходи	125354	0	116190	0	-125 354	+116 190	-116 190	0	x	x
Адміністративні витрати	157779	192326	201163	169470	+34 547	+8 837	-31 693	122	105	84
Витрати на збут	984783	1184419	1732482	1553266	+199 636	+548 063	-179 216	120	146	90
Інші операційні витрати	0	399235	0	544183	+399 235	-399 235	+544 183	x	x	x
Фінансові результати від операційної діяльності:										
прибуток	2265312	5100097	1581332	274610	+2 834 785	-3 518 765	-1 306 722	225	31	17
збиток										

Джерело: розраховано автором

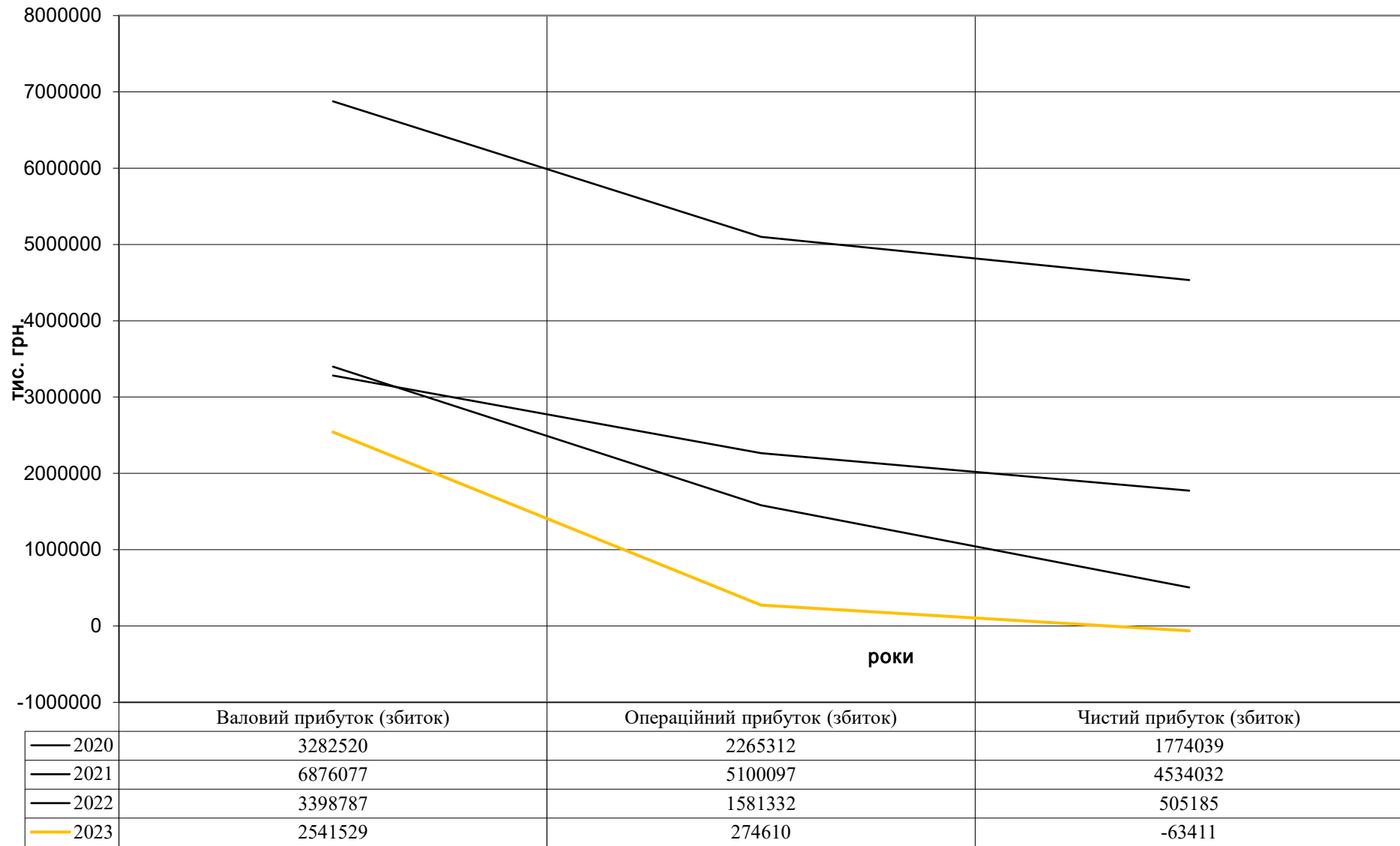

Рис. 2.1. Фінансові результати ПАТ "КЗРК" за 2020-2023 роки

Джерело: складено автором

Таблиця 2.4

Аналіз динаміки чистого прибутку АТ "КЗРК" за 2020-2023 роки

Показник	Сума, тис. грн				Відхилення, тис. грн			Темпи росту, %		
	2020	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Фінансові результати від операційної діяльності:										
прибуток	2265312	5100097	1581332	274610	+2 834 785	-3 518 765	-1 306 722	225	31	17
збиток										
Фінансові доходи	31971	0	0	0	-31 971	+0	+0	x	x	x
Фінансові витрати	168857	163015	170851	346886	-5 842	+7 836	+176 035	x	x	203
Фінансові результати до оподаткування:										
прибуток	2128426	4937082	1410481		+2 808 656	-3 526 601	-1 482 757	232	29	-5
збиток				-72276						
Податок на прибуток	-354387	-403050	-905296	8865	-48 663	-502 246	+914 161	114	225	-1
Чистий фінансовий результат										
прибуток	1774039	4534032	505185		+2 759 993	-4 028 847	-568 596	256	11	-13
збиток				-63411						

Джерело: розраховано автором

Виручка від реалізації продукції, товарів та послуг за 2023 рік становила 5 577 923 тис. грн без ПДВ, що на 11% менше, ніж у 2022 році. Собівартість реалізованої продукції склала 3 036 394 тис. грн, що на 5% більше порівняно з 2022 роком. Валовий прибуток за 2023 рік становив 2 541 529 тис. грн, що на 75% більше порівняно з 2022 роком. Прибуток від операційної діяльності у 2023 році склав 274 610 тис. грн, що на 1 306 722 тис. грн або на 83% менше, ніж у 2022 році. У 2023 році підприємство зазнало чистого збитку у розмірі 63 411 тис. грн (табл. 2.4). Очевидно, що 2023 рік є найменш успішним за аналізований період.

Фінансова діяльність АТ „Криворізький ЗРК” протягом 2020–2023 років приносила підприємству збиток, оскільки фінансові витрати переважали над фінансовими доходами. За цей період фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування був меншим за фінансовий результат від операційної діяльності. Незважаючи на це, у 2020–2022 роках було отримано чистий прибуток: у 2021 році він збільшився на 2,32 млрд грн порівняно з 2020 роком, а у 2022 році зменшився на 2,91 млрд грн. Таким чином, чистий прибуток підприємства за три роки зменшився. У 2023 році підприємство зазнало чистого збитку.

Таблиця 2.5.

Аналіз динаміки операційних витрат АТ "Криворізький залізорудний комбінат" за 2021-2023 роки

Показник	Сума, тис.грн				Темп росту, %		
	2020	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Матеріальні затрати	2014106	3 170 736	2 699 201	2 619 092	157,43	85,13	97,03
Витрати на оплату праці	1298103	1 570 677	1 460 900	1 354 985	121,00	93,01	92,75
Відрахування на соціальні заходи	292784	355 188	328 711	308 863	121,31	92,55	93,96
Амортизація	200628	249 021	279 810	290 687	124,12	112,36	103,89
Інші операційні витрати	1273457	1 536 276	2 061 128	2 080 515	120,64	134,16	100,94
Разом	5079078	6881898	6829750	6654142	135,50	99,24	97,43

Джерело: розрахунки автора

Найбільш вагомим елементом собівартості реалізованої продукції АТ КЗРК як у 2023 р. так і у 2022 р. є матеріальні витрати (39,4 %). Збільшення матеріальних витрат у складі собівартості реалізованої продукції за 2021 р. на 6,4 % у порівнянні з 2020 р. пов'язане зі зростом вартості енергоносіїв, вартості витрат на ремонт устаткування, плати за використання надр. Витрати у складі собівартості реалізованої продукції збільшилися за рахунок зростання вартості енергетичних ресурсів, а також підвищення вартості послуг сторонніх організацій. Вартість залишків готової продукції у 2023 р. і 2022 р. становлять відповідно 627 478,0 тис. грн. і 738 378,0 тис. грн.

Таблиця 2.6.

Аналіз структури операційних витрат АТ "Криворізький залізорудний комбінат" за 2021-2023 роки

Показник	Питома вага, %				Відхилення питомої ваги, відсотк.пункт.		
	2020	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Матеріальні затрати	39,7	46,1	39,5	39,4	+6,4	-6,6	-0,2
Витрати на оплату праці	25,6	22,8	21,4	20,4	-2,7	-1,4	-1,0
Відрахування на соціальні заходи	5,8	5,2	4,8	4,6	-0,6	-0,3	-0,2
Амортизація	4,0	3,6	4,1	4,4	-0,3	+0,5	+0,3
Інші операційні витрати	25,1	22,3	30,2	31,3	-2,7	+7,9	+1,1
Разом	100,0	100,0	100,0	100,0	x	x	x

Джерело: розрахунки автора

У собівартості реалізованої продукції, окрім плати за надра (513 811 тис. грн.), враховано також інші нараховані податки у сумі 51 581 тис. грн.

Найбільшу частку в адміністративних витратах становлять витрати на оплату праці та відповідно нарахування єдиного соціального внеску. Зростання цих витрат на 13,2% (оплата праці) та на 17,0% (нарахування єдиного соціального внеску) зумовлено збільшенням чисельності працівників апарату управління та підвищенням тарифів і окладів працівникам. Матеріальні витрати зменшилися на

1 275 тис. грн. (5,7%) через скорочення послуг, наданих структурними підрозділами комбінату.

Амортизаційні відрахування збільшилися на 129 тис. грн., однак частка цієї статті в структурі адміністративних витрат залишилася незмінною.

Інші операційні витрати у 2023 році зросли на 0,94% у порівнянні з 2022 роком через подорожчання послуг сторонніх організацій.

У 2022 році витрати на збут становили 984 783 тис. грн. Найбільш вагомою складовою витрат на збут є залізничний тариф, частка якого становила 62,6% у 2020 році та 75,4% у 2019 році. Зменшення цієї статті витрат пов'язане зі зниженням обсягів відвантаження руди на експорт. Також транспортні витрати, виконувані структурним підрозділом УЗТ, зменшилися на 7,4%, що обумовлено падінням обсягів відвантаження руди.

Інші витрати становлять 22,7% усіх витрат на збут. До цієї категорії входять плата за надані залізничні вагони, страхування вантажів, витрати транспортних перевізників, митні платежі, витрати на маркетинг і рекламу, а також послуги гірничої інспекції з якості руд. Зростання цієї статті викликане збільшенням вартості послуг, зокрема зростанням комісійної винагороди на 64 107 тис. грн., що пов'язано зі зміною умов виплат і підвищенням вартості винагороди.

2.3. Аналіз ефективності використання фінансових ресурсів базового підприємства

У ринкових умовах поняття «ефективність» нерозривно пов'язане з раціональним використанням фінансових і виробничих ресурсів. Це пояснюється тим, що основною метою будь-якого підприємства є досягнення найвищого результату, який можна отримати за умови правильного управління та використання всіх видів ресурсів. Визначення цього терміна в економічній літературі здебільшого зводяться до розгляду ефективності як відношення

результатів діяльності (процесу, операції, проекту) до витрат, що були здійснені для їх досягнення.

Більшість дослідників трактують ефективність як співвідношення ефекту до витрат або ресурсів, витрачених на його отримання. Такий підхід отримав назву затратного. Суть цього підходу полягає у тому, що економічна ефективність визначається як відношення результатів діяльності до витрат, необхідних для їх забезпечення. Тобто це співвідношення між досягнутим ефектом і витратами, які супроводжували виконання певної діяльності.

Розглянемо ефективність використання оборотних активів на прикладі базового підприємства. Для цього проаналізуємо показники оборотності, використовуючи дані балансу та фінансових звітів (див. дод. Г1-Г3).

Таблиця 2.7.

Аналіз оборотності оборотних активів АТ "КЗРК" за 2021-2023 роки

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022	2023
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	11158331	6290171	5577923	56,4	88,7
Середньорічна сума оборотних активів, тис. грн	8119933	8562391	9008512	105,4	105,2
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, разів	1,37	0,73	0,62	53,5	84,3
Період оборотності оборотних активів, днів	262,0	490,0	581,4	187,1	118,6
Зміна періоду оборотності, днів		+228,1	+91,4		

Джерело: розрахунки автора

Згідно з табл. 2.7 і рис. 2.2, у 2021 році оборотність оборотних активів становила 262 дні. У 2022 році цей показник зріс до 490 днів, що свідчить про уповільнення на 187 днів. У 2023 році тривалість одного обороту ще більше збільшилася до 581 дня, тобто була на 118 днів довшою, ніж у попередньому році. Така ситуація виникла через те, що в 2022–2023 роках темпи зростання чистої

виручки від реалізації продукції значно поступалися темпам збільшення середньорічної суми оборотних активів.

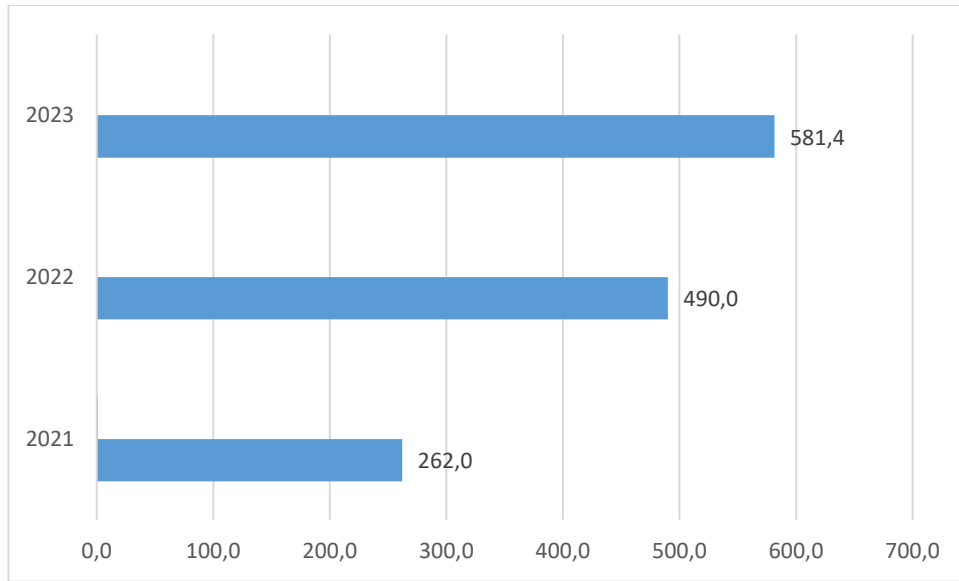

Рис. 2.2. Аналіз оборотності оборотних активів АТ "Криворізький ЗРК" за 2021-2023 роки

Джерело: складено автором

Розрахуємо часткові показники оборотності оборотних активів для підприємства.

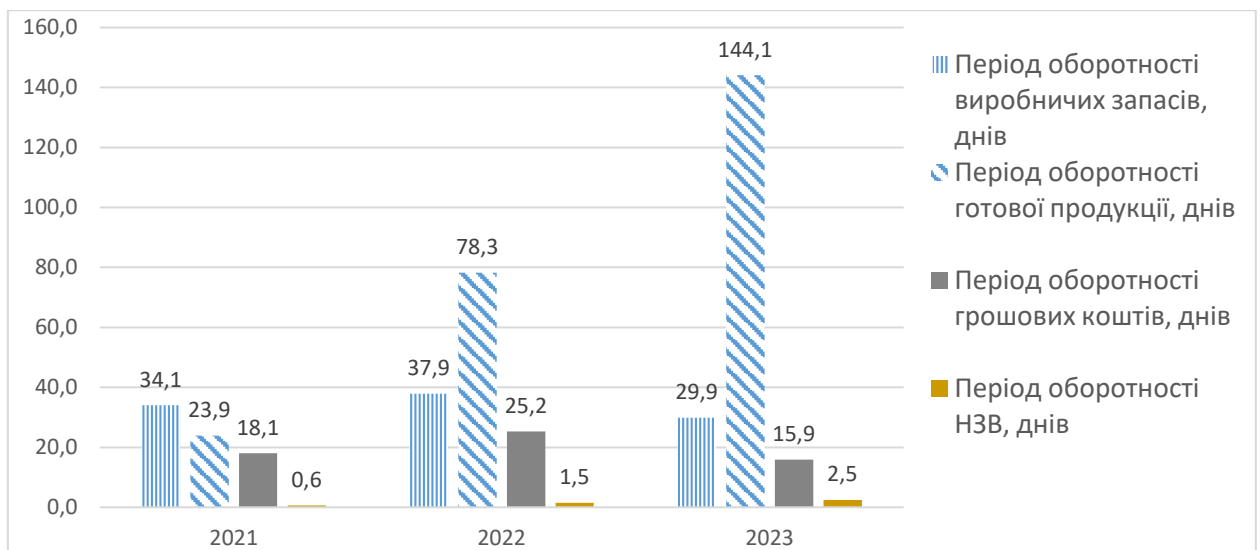

Рис. 2.3. Аналіз оборотності незавершеного виробництва, виробничих запасів, готової продукції та грошових коштів АТ "Криворізький ЗРК" за 2021-2023 роки

Джерело: складено автором.

Розрахунки показників наведено у додатку Д.

Оборотність грошових коштів підприємства за аналізований період залишалася стабільною. У 2021 році вона становила 18 днів, у 2022 році зросла до 25 днів, а в 2023 році знизилася до 16 днів, що свідчить про незначні коливання. Розрахунки показників наведено у додатку Д.

Щодо незавершеного виробництва, його оборотність сповільнилася. У 2021 році цикл обертання складав 0,6 днів, у 2022 році зріс до 1,5 днів, а в 2023 році — до 2,5 днів. Однак такі зміни не були суттєвими, і можна вважати, що тривалість виробничого циклу залишалася відносно стабільною.

Оборотність виробничих запасів також не зазнала значних змін. У 2022 році вона уповільнилася на 3 дні порівняно з 2021 роком, але в 2023 році прискорилося на 8 днів.

Найбільші проблеми виникли з оборотністю готової продукції. У 2021 році один цикл обертання складав 23 дні. У 2022 році цей показник значно погіршився, збільшившись до 78 днів (уповільнення на 54 дні). У 2023 році ситуація ще більше ускладнилася — оборотність готової продукції тривала вже 144 дні.

Це свідчить про те, що підприємству слід звернути увагу на оптимізацію процесів управління запасами готової продукції для зменшення тривалості її обертання.

Останнім часом підприємства гірничо-металургійного комплексу України стикаються з проблемою затримок в оплаті рахунків за відвантажену продукцію, виконані роботи чи надані послуги. Це призводить до значного вилучення оборотних активів з обігу на невизначений термін, що створює напружене фінансове становище для виробників металопродукції.

У цих умовах ефективно управління дебіторською заборгованістю є надзвичайно актуальним завданням. Серед основних принципів вважається, що поточні активи підприємства повинні перевищувати його поточні зобов'язання, але обсяг і терміни заборгованостей мають бути збалансованими.

Аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства показав, що найбільші труднощі виникають саме з дебіторською заборгованістю.

Вона охоплює непогашені борги підзвітних осіб, постачальників, переоплати податковим органам, авансові внески, а також спірні й претензійні борги. Такі заборгованості відривають фінансові ресурси з обігу, що знижує їх ефективність і посилює фінансові труднощі підприємства.

Рівень дебіторської заборгованості залежить від багатьох факторів, зокрема: прийнятої на підприємстві системи розрахунків; специфіки продукції, що випускається; ступеня насичення ринку цією продукцією.

Для стабілізації фінансового становища підприємства необхідно вдосконалити політику управління дебіторською заборгованістю, що включає встановлення чітких термінів розрахунків, запровадження системи контролю за платежами та мінімізацію ризиків спірних боргів. Такий підхід сприятиме підвищенню ліквідності та зменшенню фінансового навантаження.

Проаналізуємо оборотність дебіторської та кредиторської заборгованості. Для цього використовуються дані таблиці 2.8, розрахованої на основі звітності підприємства.

Таблиця 2.8.

Аналіз умов кредитування ПрАТ "КЗРК" за 2021-2023 роки					
Показник	Значення			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022	2023
Період оборотності товарної дебіторської заборгованості, днів	10,7	10,7	15,0	+0	+4
Період оборотності товарної кредиторської заборгованості, днів	4,3	7,6	6,6	+3	-1

Джерело: розрахунки автора

Аналіз показав, що у 2021 році сума товарної дебіторської заборгованості перевищувала товарну кредиторську заборгованість у 2,5 рази, у 2022 році цей показник зменшився до 1,4 рази, а в 2023 році знову зріс до 2,3 рази. Водночас період оборотності дебіторської заборгованості виявився довшим за період оборотності кредиторської заборгованості на 6 днів у 2021 році, на 3 дні у 2022

році та на 8 днів у 2023 році, що створювало фінансові труднощі для підприємства.

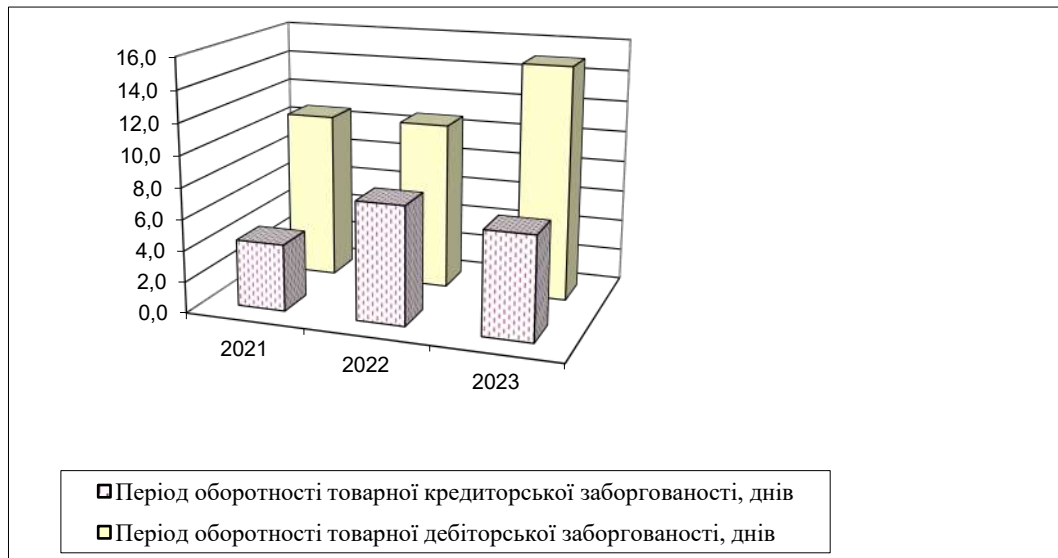

Рис. 2.4. Співвідношення оборотності товарної заборгованості

Джерело: розрахунки автора

Участь дебіторської та кредиторської заборгованості у формуванні оборотних активів свідчить про наявність проблем у господарській діяльності. Основним завданням для підприємства стає поповнення власних оборотних коштів і скорочення термінів отримання платежів за поставлену продукцію, виконані роботи або надані послуги.

Застосування знижок за дострокову оплату може стати ефективним інструментом для поліпшення фінансових потоків. Це дозволить скоротити період очікування платежів, зменшити інвестиції в дебіторську заборгованість та знизити ризик безнадійних боргів. Такі знижки також можуть стимулювати збільшення обсягів продажів як серед існуючих клієнтів, так і для залучення нових, які готові оплачувати продукцію в обумовлений термін за вигідними умовами.

Проте, при впровадженні системи знижок, варто ретельно аналізувати витрати, пов'язані з їх наданням. У деяких випадках ці витрати можуть перевищувати очікувані вигоди, особливо якщо знижка вимагає значних фінансових вкладень для її реалізації. Тому важливо враховувати всі аспекти, аби

оптимізувати цей механізм і зробити його максимально вигідним для підприємства.

Рентабельність підприємства відбиває ступінь прибутковості його діяльності. Аналіз рентабельності полягає в дослідженні рівнів і динаміки різноманітних фінансових коефіцієнтів рентабельності, що є відносними показниками фінансових результатів діяльності підприємства.

Розрахуємо показники рентабельності для базового підприємства - АТ „Криворізький ЗРК”. Для цього скористаємося даними бухгалтерської звітності – балансом підприємства (та звітом про фінансові результати (див. дод. Г-ГЗ).

Показники рентабельності активів та продукції відображають ефективність використання ресурсів підприємства. У 2021–2022 роках рентабельність майна залишалася позитивною: на кожен гривню активів підприємство отримувало від 34 до 3,6 копійок чистого прибутку. Проте у 2023 році рентабельність активів стала від’ємною. Зменшення показника на 4 відсоткових пункти відносно 2022 року пов’язане із зростанням вартості майна та збитками, отриманими у 2022 році.

Таблиця 2.9

Аналіз рентабельності активів АТ "Криворізький ЗРК" за 2021-2023 роки

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022	2023
Чистий прибуток, тис. грн.	4534032	505185	-63411	11	-13
Середньорічна сума активів, тис. грн.	13248351	13996844	14575517	106	104
Коефіцієнт рентабельності активів по чистому прибутку, %	34,2	3,6	-0,4		
Зміна рентабельності, %		-30,6	-4,0		

Джерело: розрахунки автора

Рентабельність активів за період аналізу показала наступну динаміку – табл. 2.10.:

- У 2021 році валовий прибуток підприємства забезпечив рентабельність активів на рівні 51,9%.
- У 2022 році рентабельність знизилася до 24,3% через скорочення валового прибутку на 51% та зростання вартості активів на 6%.
- У 2023 році рентабельність знизилася до 17,4%, що відповідає скороченню на 6,8 відсоткових пунктів. Це стало результатом подальшого зменшення валового прибутку та збільшення вартості майна.

Таблиця 2.10

Аналіз рентабельності активів по валовому прибутку АТ "Криворізький ЗРК" за 2021-2023 роки

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022	2023
Валовий прибуток, тис. грн.	6876077	3398787	2541529	49	75
Середньорічна сума активів, тис. грн.	13248351	13996844	14575517	106	104
Коефіцієнт рентабельності активів по валовому прибутку, %	51,9	24,3	17,4		
Зміна рентабельності, %		-27,6	-6,8		

Джерело: розрахунки автора

Показник рентабельності власних коштів дозволяє оцінити, наскільки ефективним є інвестування у підприємство, порівняно з альтернативними варіантами, наприклад, вкладенням у цінні папери інших компаній. Він розраховується на основі чистого прибутку, оскільки саме цей показник визначає дивіденди, які отримують акціонери.

Для фінансового менеджера та аналітика важливим є відношення прибутку до коштів, зайнятих у виробничій діяльності. Аналіз цього показника допомагає

оцінити ефективність основної діяльності підприємства без урахування надзвичайних факторів.

Таблиця 2.11

**Аналіз рентабельності власного капіталу АТ "Криворізький ЗРК" за
2021-2023 роки**

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022	2023
Чистий прибуток, тис. грн.	4534032	505185	-63411	11	-13
Середньорічна сума власного капіталу, тис. грн.	6718199	6494865	7250531	97	112
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу, %	67,5	7,8	-0,9		
Зміна рентабельності, %		-59,7	-8,7		

Джерело: розрахунки автора

Рентабельність власного капіталу у 2021 році демонструвала високі показники: віддача власних коштів становила 67,5 копійок на кожен вкладений гривню. У 2022 році через зменшення розміру чистого прибутку цей показник знизився до 7,8%. Рентабельність продукції визначається як співвідношення чистого або операційного прибутку до чистої виручки від реалізації продукції. Детальні розрахунки наведені у таблиці 2.12.

Рентабельність оборотних активів, розрахована на основі чистого прибутку, показала зростання завдяки значному збільшенню самого чистого прибутку. Проте негативною тенденцією є зростання обсягу оборотних активів підприємства. Це сталося здебільшого через збільшення дебіторської заборгованості, що вказує на необхідність покращення політики управління розрахунками та контролю заборгованостей.

Для збереження позитивної динаміки рентабельності підприємству слід сфокусуватися на оптимізації управління оборотними активами та забезпеченні ефективного використання власного капіталу.

Таблиця 2.12

**Аналіз рентабельності оборотних активів АТ "Криворізький ЗРК" за
2021-2023 роки**

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022	2023
Чистий прибуток, тис. грн.	4534032	505185	-63411	11	-13
Операційний прибуток, тис. грн.	5100097	1581332	274610	31	17
Середньорічна сума оборотних активів, тис. грн.	8119933	8562391	9008512	105	105
Коефіцієнт рентабельності оборотних активів по чистому прибутку, %	53,0	5,6	-0,7	11	-13
Зміна рентабельності, %		-47,3	-6,3		
Коефіцієнт рентабельності оборотних активів по операц.прибутку, %	59,6	17,6	3,0	29	17
Зміна рентабельності, %		-42,0	-14,5		

Джерело: розрахунки автора

Показник рентабельності оборотних активів, розрахований на основі операційного прибутку свідчить, що у 2021 році рентабельність оборотних активів складала 59,6 відсотків. Протягом 2022 року вона зменшилась до 17,6 відсотків через втрати операційного прибутку. А протягом 2023 року рентабельність оборотних активів складала 3,0 відсотки.

У 2021 році показник рентабельності діяльності, розрахований на основі чистого прибутку, був вищим, ніж у 2022 році (див. табл. 2.13). Це свідчить про кращу фінансову ефективність підприємства в 2021 році. Для отримання об'єктивнішого уявлення про результати діяльності доцільно порівняти ці показники із середньогалузевими значеннями або з аналогічними показниками

інших підприємств галузі за ті самі періоди.

Таблиця 2.13.

Аналіз рентабельності діяльності АТ "Криворізький ЗРК" за 2021-2023 роки

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022	2023
Чистий прибуток, тис. грн.	4534032	505185	-63411	11	-13
Операційний прибуток, тис. грн.	5100097	158133 2	274610	31	17
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	11158331	629017 1	5577923	56	89
Коефіцієнт рентабельності діяльності по чистому прибутку, %	72,1	8,0	-1,1	11	-14
Зміна рентабельності, %		-64,0	-9,2		
Коефіцієнт рентабельності діяльності по операц.прибутку, %	81,1	25,1	4,9	31	20
Зміна рентабельності, %		-55,9	-20,2		

Джерело: розрахунки автора

Рентабельність діяльності, обчислена за чистим і операційним прибутком, демонструє зниження у 2022–2023 роках порівняно з 2021 роком. Це зумовлено скороченням чистого прибутку та зменшенням обсягу чистої виручки від реалізації продукції.

Ця тенденція свідчить про необхідність аналізу причин скорочення прибутку та вжиття заходів для оптимізації витрат, підвищення обсягів продажу та адаптації цінової політики до умов ринку.

Рентабельність продукції розраховується як відношення операційного

прибутку до загальних витрат підприємства, пов'язаних із виготовленням реалізованої продукції, витратами на збут, адміністративними та іншими операційними витратами.

Таблиця 2.14

Аналіз рентабельності продукції АТ "Криворізький ЗРК" за 2021-2023 роки

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022	2023
Операційний прибуток, тис. грн.	5100097	1581332	274610	31	17
Операційні витрати, тис. грн.	6881898	6829750	6654142	99	97
Коефіцієнт рентабельності продукції, %	74,1	23,2	4,1		
Зміна рентабельності, %		-51,0	-19,0		

Джерело: розрахунки автора

У 2022–2023 роках цей показник демонстрував тенденцію до зниження. Це зумовлено скороченням операційного прибутку, тоді як розмір операційних витрат залишався фіксованим. Зменшення рентабельності продукції відповідає загальній динаміці інших індикаторів рентабельності підприємства за цей період.

Для об'єктивнішої оцінки варто порівнювати цей показник із середньогалузевими значеннями або аналогічними показниками інших підприємств за попередні періоди. Такий аналіз дозволить виявити відхилення від загальних ринкових тенденцій і знайти точки для оптимізації витрат та підвищення прибутковості.

2.4. Порівняльний аналіз ефективності діяльності підприємств ГМК

Дніпропетровська область, займаючи понад 5% території України та маючи близько 7,5% її населення, є одним із ключових регіонів країни, який значною мірою впливає на загальний економічний розвиток. Область забезпечує близько 18% промислової продукції України, основою якої є гірничо-металургійний комплекс. Ця галузь складає 65,1% загального промислового виробництва регіону та близько 34% продукції чорної металургії в Україні. У структурі валової продукції області металургія займає майже половину — 49,5%.

Гірничо-металургійна галузь почала розвиватися в другій половині XIX століття і нині включає 57 підприємств, серед яких 7 гірничо-збагачувальних комбінатів, 3 підземні видобувні підприємства, 3 металургійних заводи, 9 трубних, 3 коксохімічних підприємства та 2 заводи кольорової металургії.

Дніпропетровщина має розвинений науково-технічний потенціал у цій галузі, що включає академічні та галузеві науково-дослідні інститути, проектні організації та наукові підрозділи на підприємствах. Це забезпечує комплексний підхід до розвитку гірничо-металургійного комплексу та зміцнення його позицій у промисловості України.

Порівняльний аналіз діяльності доцільно виконати з іншими підприємствами Криворізького залізорудного басейну, такими як ПрАТ «Суша Балка» і ПрАТ «Північний ГЗК». Ці підприємства працюють у сфері видобування товарної залізної руди та виробництва залізорудного концентрату, що є безперервним процесом без сезонних обмежень.

Залізорудний концентрат — це основна сировина для металургійної промисловості, і його виробництво безпосередньо орієнтоване на попит металургійних підприємств. На ринку залізорудної сировини важливо враховувати якісні характеристики продукції та географічне розташування виробників. Оскільки якісні показники залізорудної сировини в регіоні мають незначні відмінності, споживачі легко можуть змінювати постачальників залежно від потреб.

ПрАТ «Північний ГЗК» здійснює видобування та збагачення залізистих кварцитів північної частини Криворізького залізорудного басейну. Видобуток проводиться відкритим способом із використанням буропідривних робіт і транспортуванням вскришних порід у зовнішні відвали.

Аналіз якості продукції, технологій видобутку та обсягів виробництва дозволяє більш точно оцінити конкурентні позиції підприємств регіону на ринку залізорудної сировини.

ПрАТ «Північний ГЗК» спеціалізується на виробництві двох основних видів продукції: залізорудного концентрату та обкотишів. Його виробничі потужності дозволяють випускати до 14,2 млн тонн концентрату та 11,1 млн тонн обкотишів на рік. Основою сировинної бази підприємства є родовища залізистих кварцитів у Першотравневому та Ганнівському кар'єрах, із загальними запасами 3 108 млн тонн мінеральних ресурсів.

Експорт продукції здійснюється залізничним транспортом через основні прикордонні переходи (Рені, Чоп, Ізов, Ужгород) і водним транспортом через порти Чорного моря, такі як «Південний», Ізмаїл, Одеса, Чорноморськ та Миколаїв.

На ринку залізорудного концентрату ПрАТ «Північний ГЗК» конкурує з такими українськими підприємствами, як Інгулецький ГЗК (лідирує на ринку), «ПрАТ Південний ГЗК», ПрАТ «Центральний ГЗК», а також із підприємствами, що виробляють агломераційну руду, наприклад, КЗРК і Суха Балка. Агломераційна руда може частково замінювати концентрат у процесі агломерації.

На ринку залізорудних обкотишів підприємство має сильні позиції серед українських споживачів завдяки територіальній близькості до металургійних заводів та довгостроковим партнерським стосункам. Проте «Північний ГЗК» також змагається із внутрішніми виробниками, як-от ПрАТ «Полтавський ГЗК» та ПрАТ «Центральний ГЗК», а також із постачальниками з-за кордону — зі Швеції, Бразилії, Австралії, Індії та Канади.

Розвинена інфраструктура та стабільні відносини з українськими

металургійними підприємствами є важливими конкурентними перевагами ПрАТ «Північний ГЗК» на внутрішньому ринку. [18]

ПрАТ «Північний ГЗК» входить до міжнародної групи компаній «Метінвест», яка об'єднує гірничо-металургійні підприємства та торговельні представництва в різних країнах. Група забезпечує повний цикл виробництва — від видобутку руди та вугілля до виготовлення готової металургійної продукції.

ПрАТ «Північний ГЗК» реалізує свою діяльність за стратегічним планом, річним бюджетом і фінансовим планом. Підприємство є одним із найбільших гірничо-збагачувальних комбінатів Європи з повним циклом підготовки сировини. Основна продукція — залізорудний концентрат і окатиші різних марок. Видобуток проводиться кар'єрним способом на великих родовищах залізистих кварцитів. У 2021 році випуск товарних окатишів зріс на 20,2%, досягнувши 6,35 млн тонн, а виробництво залізорудного концентрату збільшилося на 5,2% (до 13,4 млн тонн).

У червні 2022 року «Метінвест» тимчасово призупинив видобуток на Південному, Інгулецькому та Північному ГЗК через логістичні проблеми, викликані війною. У 2022 році підприємства функціонували лише на 30-50% від своєї виробничої потужності.

ПрАТ «Суша Балка», що входить до групи DCH Group із 2017 року, є важливим підприємством у галузі видобутку залізної руди підземним способом. Засноване у 1885 році, підприємство має річну потужність близько 3,1 млн тонн залізної руди. До повномасштабного вторгнення Росії підприємство щорічно виробляло понад 3 млн тонн аглоруди із вмістом заліза 56–62%. У 2018 році освоєно виробництво високоякісної руди з вмістом заліза 64%. Розробки багатих залізних руд та магнетитових кварцитів забезпечують довгострокову сировинну базу, розраховану на кілька сотень років.

Ці підприємства відіграють ключову роль у видобувній галузі України, забезпечуючи сировиною металургійну промисловість і зберігаючи стратегічні резерви на майбутнє. [34]

Підприємство складається з таких структурних підрозділів:

- шахта "Ювілейна" - виробнича потужність складає: сира - 2373,4 млн. тон, товарна - 2102,7 млн.тон залізної руди в рік з якістю: сира - 55,91 %, товарна - 57,62 % ;

- шахта ім. Фрунзе - виробнича потужність складає: сира - 1265,1 млн.тон, товарна - 1137,5 млн.тон залізної руди в рік з якістю заліза : сира - 56,27%, товарна - 57,79%;

- шахтобудівельне управління виконує капітальне будівництво підземних виробок;

- шахта "Південна" діє як запасний механізований вихід на поверхність;

Основними видами продукції ПрАТ "Суша Балка" є залізна руда агломераційна та доменна. Серед ключових послуг, які споживає підприємство для забезпечення збуту своєї продукції, виділяються транспортно-експедиційні послуги та інспекторські послуги, що дозволяють визначати якісні показники продукції.

Основними ринками збуту є металургійні комбінати України та країн близького зарубіжжя. Основні споживачі продукції включають ПАТ "Південний ГЗК" (Кривий Ріг), ПАТ "Дніпровський МК" (Кам'янське), ПрАТ "Дніпровський металургійний завод" (Дніпро), а також металургійні заводи Польщі, Угорщини, Словенії, Чехії, Сербії та Туреччини. Водночас, із початком війни підприємство втратило важливих клієнтів, таких як ПрАТ "Маріупольський МК ім. Ілліча" та ПАТ "Азовсталь".

Серед основних ризиків діяльності підприємства виділяється специфіка продукції, яка використовується виключно як сировина для металургійних комбінатів. Це зумовлює нестабільність цін і попиту на ринку залізорудної продукції. Поточні глобальні ризики, зокрема невизначеність майбутнього світової економіки, спричиняють зростання вартості кредитних ресурсів і зниження активності в будівництві та машинобудуванні.

У поточних умовах в Україні відзначається значне падіння промислового виробництва у гірничо-металургійному комплексі, що безпосередньо пов'язане з військовим станом у країні. Це ускладнює діяльність підприємства та зумовлює

необхідність адаптації до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

Аналіз проводиться з використанням звітності зазначених підприємств, звітів про фінансові результати за 2022-2023 роки (дод. Є). Фінансові результати підприємств, що необхідні для розрахунку представлені у таблиці 2.15.

Таблиця 2.15

Фінансові показники гірничо-видобувних підприємств

Фінансові результати, тис. грн	2022	2023	Темп росту, %
АТ "Криворізький ЗРК" - базове підприємство			
<i>Чиста виручка від реалізації</i>	6290171	5577923	89
<i>Чистий прибуток</i>	1117502	-63411	-6
<i>Активи, середня вартість річна</i>	13996844	14575517	104
<i>Власний капітал, середня вартість річна</i>	6494865	7250531	112
ПрАТ "Суша Балка"			
<i>Чиста виручка від реалізації</i>	3022321	2923317	97
<i>Чистий прибуток</i>	487878	114837	24
<i>Активи, середня вартість річна</i>	7809208	7233287,5	93
<i>Власний капітал, середня вартість річна</i>	4932425	4926120	100
ПрАТ "Північний ГЗК"			
<i>Чиста виручка від реалізації</i>	13 835 005	19 925 083	144
<i>Чистий прибуток</i>	-2 972 333	866 090	-29
<i>Активи, середня вартість річна</i>	58191424	47218987	81
<i>Власний капітал, середня вартість річна</i>	20968312	15496209	74

Джерело: фінансова звітність підприємств

За 2022-2023 роки підприємства ПрАТ Суша Балка та ПрАТ Північний ГЗК мали чистий прибуток.

Розрахуємо показники рентабельності. Отримані значення порівняємо з середніми показниками по галузі.

У 2023 році найвищу рентабельність продукції, яка розраховується як відношення чистого прибутку до чистої виручки від реалізації, демонструвало підприємство ПрАТ «Північний ГЗК». У 2023 році його прибуток зріс, що

спричинило збільшення рентабельності діяльності. Це підприємство перейшло із зони збитковості у 2022 році до прибутковості у 2023 році.

Таблиця 2.16

Показники рентабельності діяльності гірничо-видобувних підприємств

Показник, %	2022	2023	Відхилення	Позиція/до середнього за 2023 рік
АТ "Криворізький ЗРК" - базове підприємство				
<i>рентабельність діяльності</i>	17,77	-1,14	-18,90	3/менше
ПрАТ "Суха Балка"				
<i>рентабельність діяльності</i>	16,14	3,93	-12,21	2/більше
ПрАТ "Північний ГЗК"				
<i>рентабельність діяльності</i>	-21,48	4,35	+25,83	1/більше
середній показник				
<i>рентабельність діяльності</i>	4,14	2,38	-1,76	

Джерело: розрахунки автора

На другому місці за показниками рентабельності перебувало ПрАТ «Суха Балка», де рентабельність склала 16% у 2022 році та 3% у 2023 році. Підприємство мало прибуток і у 2022 році і за результатами 2023 року, хоч і значно втратило його розмір.

На базовому підприємстві АТ «Криворізький залізорудний комбінат» рентабельність діяльності за цей період зменшилася і була нижчою за середні показники по галузі. Середня рентабельність діяльності по галузі становила 4,14% у 2022 році та 2,38% у 2023 році.

Найнижчий показник рентабельності діяльності мало базове підприємство. Причина - не високий рівень чистого прибутку у 2022 році. У 2023 році ситуація на підприємстві погіршилась. Виручка від реалізації продукції зменшилась на базовому підприємстві, а на інших підприємствах або залишилась стабільною, або зросла.

Ця динаміка свідчить про те, що, попри загальну складну ситуацію в гірничо-

металургійній галузі, окремі підприємства змогли підвищити свою ефективність, тоді як інші зіштовхнулися з погіршенням фінансових показників.

Показники рентабельності активів показують скільки прибутку приносили кошти, вкладені в активи підприємств (табл. 2.17).

Таблиця 2.17

Показники рентабельності активів гірничо-видобувних підприємств

Показник, %	2022	2023	Відхилення	Позиція/до середнього за 2023 рік
АТ "Криворізький ЗРК" - базове підприємство				
<i>рентабельність активів</i>	7,98	-0,44	-8,42	3/менше
ПрАТ "Суха Балка"				
<i>рентабельність активів</i>	6,25	1,59	-4,66	2/більше
ПрАТ "Північний ГЗК"				
<i>рентабельність активів</i>	-5,11	1,83	+6,94	1/більше
середній показник				
<i>рентабельність активів</i>	3,04	1,00	-2,05	

Джерело: розрахунки автора

Вартість активів зменшилась на двох підприємствах, що аналізуються – Суха Балка та Північний ГЗК. Рентабельність активів у 2023 році, відносно 2022 року, в цілому зменшилась. Найвищу рентабельність активів (відношення чистого прибутку до середньорічної вартості активів за балансом) у 2022-2023 роках мало підприємство ПрАТ «Північний ГЗК». У 2023 році чистий прибуток підприємства збільшився, рентабельність активів зросла, та значення показника більше, ніж середнє по галузі.

Друге за рейтингом по рентабельності діяльності – ПрАТ «Суха Балка» - 6,25 та 1,59 відсотків рентабельності. На базовому підприємстві Криворізький ЗРК рентабельність активів протягом 2022-2023 років зменшилась, та показники менше, ніж середні по галузі.

Середня рентабельність діяльності по галузі складала 3,04% у 2022 році та 1,0% у 2023 році. Найнижчий показник рентабельності активів мало підприємство - АТ «Криворізький ЗРК». Причина - не високий рівень чистого

прибутку. У 2023 році ситуація на підприємстві погіршилась.

Ефективність використання власного капіталу гірничо-видобувних підприємств ГМК демонструють показники рентабельності власного капіталу.

Таблиця 2.18

Показники рентабельності власного капіталу гірничо-видобувних підприємств

Показник, %	2022	2023	Відхилення	Позиція/до середнього за 2023 рік
АТ "Криворізький ЗРК" - базове підприємство				
<i>рентабельність власного капіталу</i>	17,21	-0,87	-18,08	3/менше
ПрАТ "Суша Балка"				
<i>рентабельність власного капіталу</i>	9,89	2,33	-7,56	2/менше
ПрАТ "Північний ГЗК"				
<i>рентабельність власного капіталу</i>	-14,18	5,59	+19,76	1/більше
середній показник				
<i>рентабельність власного капіталу</i>	4,31	2,35	-1,96	

Джерело: розрахунки автора

Аналіз показав, що розмір власного капіталу збільшився на двох підприємствах, які розглядалися. Найвищі темпи зростання (112%) були зафіксовані на Криворізькому залізорудному комбінаті. Проте рентабельність власного капіталу у 2023 році порівняно з 2022 роком загалом знизилася (див. табл. 2.18).

У 2023 році найвищу рентабельність власного капіталу (співвідношення чистого прибутку до власного капіталу) продемонструвало підприємство ПрАТ «Північний ГЗК». Друге місце за рівнем рентабельності посіло ПрАТ «Суша Балка», де показники становили 9,89% у 2022 році та 2,33% у 2023 році.

На базовому підприємстві, Криворізькому ЗРК, рентабельність власного капіталу за аналізований період знизилася та залишалася нижчою за середні

галузеві показники. Середня рентабельність власного капіталу у галузі склала 4,31% у 2022 році та 2,35% у 2023 році.

Ці тенденції вказують на те, що, попри збільшення власного капіталу на окремих підприємствах, загальна рентабельність у галузі знизилася, що відображає складні економічні умови та зростання витрат.

Протягом останнього десятиліття гірничодобувна галузь України була орієнтована на зростання обсягів виробництва. Однак негативні тенденції на світовому ринку залізорудної сировини та металургії в останні роки суттєво вплинули на стан підприємств гірничо-металургійного комплексу.

Головними факторами стали стрімке падіння цін, викликане зменшенням темпів зростання та попиту в Китаї, а також економічна нестабільність у євросоні. Ці зміни значно ускладнили умови роботи для підприємств галузі, змушуючи їх адаптуватися до нових викликів.

У відповідь гірничодобувні підприємства України зосередилися на підвищенні конкурентоспроможності. Основними напрямками стали:

- Зниження витрат, що дозволяє зберігати рентабельність у складних ринкових умовах.
- Поліпшення якісних характеристик продукції, що підвищує її привабливість на ринку.
- Посилення збутової дисципліни, що включає оптимізацію логістики та ефективне управління продажами.

Ці кроки є необхідними для стабілізації фінансового стану підприємств і збереження їх позицій на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Структура операційних витрат гірничо-видобувних підприємств представлено на рис. 2.5.-2.7. та у табл.2.19.

Операційні витрати з реалізованої продукції, робіт, послуг – це витрати підприємства з виготовлення продукції (робіт, послуг), реалізованої у звітному періоді. Цей показник формується за складовими: матеріальні витрати, вартість товарів та послуг, придбаних для перепродажу та реалізованих без додаткової обробки, амортизація, витрати на оплату праці, витрати на соціальні заходи, інші

операційні витрати.

Таблиця 2.19

Аналіз структури операційних витрат ГЗК за 2022-2023 роки

Показник	сума, тис.грн.		питома вага, %		відхил.пит.ваги 2023
	2022	2023	2022	2023	
АТ "Криворізький ЗРК" - базове підприємство					
Матеріальні затрати	2 699 201	2 619 092	39,5	39,4	-0,2
Витрати на оплату праці	1 460 900	1 354 985	21,4	20,4	-1,0
Відрахування на соціальні заходи	328 711	308 863	4,8	4,6	-0,2
Амортизація	279 810	290 687	4,1	4,4	+0,3
Інші операційні витрати	2 061 128	2 080 515	30,2	31,3	+1,1
Разом	6 829 750	6 654 142	100,0	100,0	х
ПрАТ "Суха Балка"					
Матеріальні затрати	242287	211593	9,9	7,7	-2,2
Витрати на оплату праці	457032	364224	18,7	13,2	-5,5
Відрахування на соціальні заходи	140472	103330	5,7	3,7	-2,0
Амортизація	380292	339445	15,5	12,3	-3,3
Інші операційні витрати	1227303	1745548	50,1	63,1	+13,0
Разом	2447386	2764140	100,0	100,0	х
ПрАТ "Північний ГЗК"					
Матеріальні затрати	4147689	7296213	25,5	40,6	+15,0
Витрати на оплату праці	1109234	1201797	6,8	6,7	-0,1
Відрахування на соціальні заходи	242174	254972	1,5	1,4	-0,1
Амортизація	3817613	3084075	23,5	17,1	-6,4
Інші операційні витрати	6931098	6151690	42,7	34,2	-8,5
Разом	16247808	17988747	100,0	100,0	х

Джерело: розрахунки автора

Дані, наведені в таблиці 2.19 та на рисунках, показують, що матеріальні витрати займають найбільшу частку у структурі операційних витрат на підприємствах Криворізького ЗРК та Північного ГЗК, складаючи приблизно 40%. Це пояснюється високою матеріаломісткістю їхньої виробничої діяльності, пов'язаної з відкритим та підземним видобутком залізородної сировини. Гірничо-збагачувальні комбінати, як складні промислові комплекси, спеціалізуються на

видобутку, переробці та випуску залізорудного концентрату та обкотишів для чорної металургії.

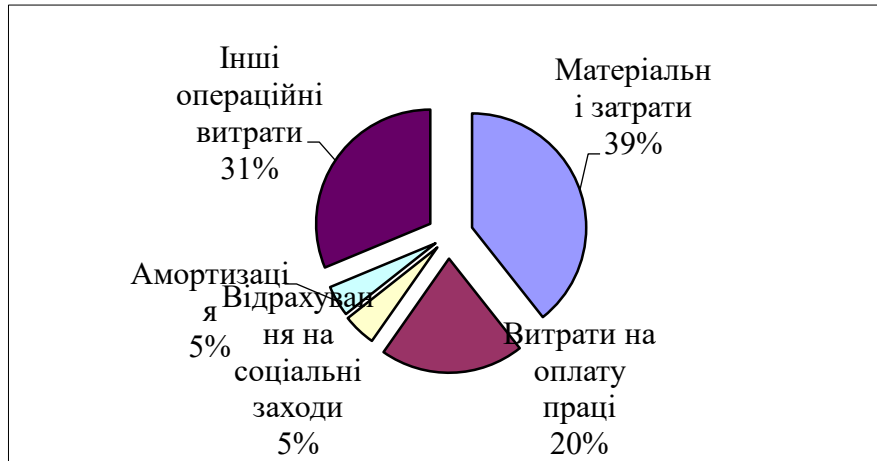

Рис. 2.5. Структура операційних витрат АТ Криворізький ЗРК за 2023 рік

рік

Джерело: розрахунки автора

У структурі матеріальних витрат враховується:

- Вартість сировини, основних матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих виробів.
- Паливо, енергія, будівельні матеріали, запасні частини, тара.
- Допоміжні матеріали, витрати на роботи та послуги сторонніх організацій.
- Витрати, пов'язані з використанням природної сировини та забезпеченням безпеки підземного видобутку.

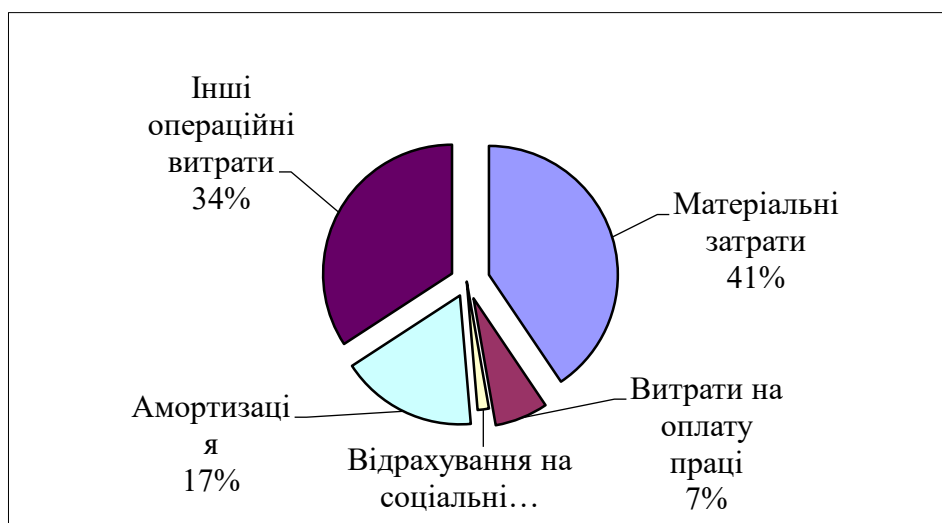

Рис. 2.6. Структура операційних витрат ПрАТ Північний ГЗК за 2023 рік

Джерело: розрахунки автора

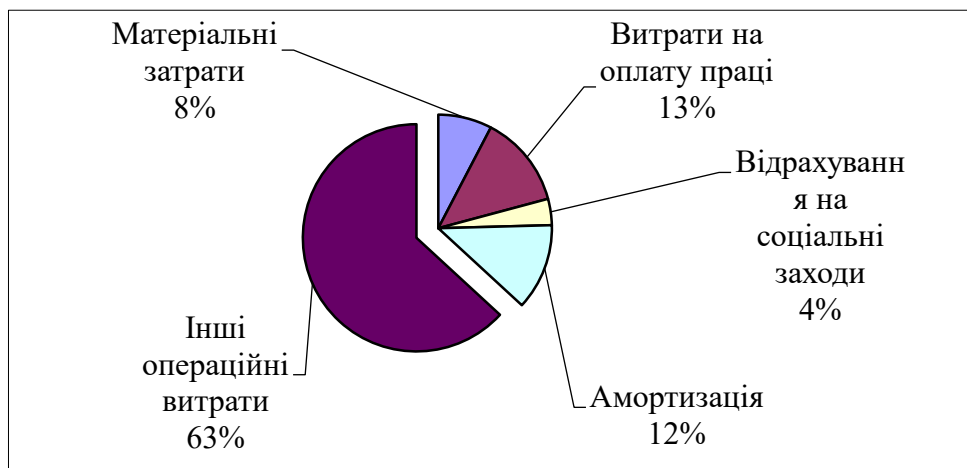

Рис. 2.7. Структура операційних витрат ПрАТ Суха Балка за 2023 рік

Джерело: розрахунки автора

На відміну від Криворізького ЗРК та Північного ГЗК, у структурі операційних витрат ПрАТ «Суха Балка» домінують інші операційні витрати.

Ці витрати включають:

- Роботи та послуги сторонніх підприємств.
- Податки, збори (крім податків на прибуток).
- Втрати від курсових різниць, знецінення запасів, списання активів.
- Фінансові санкції та витрати, що не входять до виробничої собівартості.

Інші операційні витрати ПрАТ "Суха Балка" становлять 63% у структурі собівартості. У двох інших підприємств частка таких витрат наближається до 33%.

Третє місце за часткою у структурі операційних витрат усіх підприємств займає амортизація або витрати на оплату праці. Амортизація включає суми, нараховані та відображені в бухгалтерському обліку для всіх основних засобів, нематеріальних активів (зокрема житлового фонду), а також інших необоротних матеріальних активів. Її частка на підприємствах коливається від 4% до 18%, причому у 2023 році спостерігається зменшення цього показника.

Витрати на оплату праці варіюються в межах 6–20%. Сюди входить заробітна плата за окладами та тарифами, премії, матеріальна допомога, заохочення, компенсаційні виплати, оплата відпусток, іншого невідпрацьованого

часу, а також інші виплати, пов'язані з оплатою праці.

Відрахування на соціальні заходи здійснюються паралельно з витратами на оплату праці. Ці показники взаємопов'язані: зростання витрат на оплату праці спричиняє збільшення соціальних відрахувань, і навпаки. До таких відрахувань входять внески на пенсійне забезпечення, соціальне страхування, страхування від безробіття, індивідуальне страхування персоналу, а також інші соціальні заходи. Їх частка становить від 1,5% до 5%, а тенденції зміни схожі з динамікою витрат на оплату праці.

Різниця у структурі витрат відображає специфіку виробничих процесів і облікової політики кожного підприємства, а також вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на їхню діяльність.

Економічна ефективність діяльності гірничо-видобувних підприємств України за 2022-2023 роки суттєво знизилась, що зумовлено низкою внутрішніх і зовнішніх факторів. Війна стала основним тригером, який вплинув на всі аспекти виробництва, логістики, збуту та міжнародної конкурентоспроможності.

Хоча деякі підприємства демонстрували зростання виручки від реалізації продукції, як, наприклад, Північний ГЗК, обсяги чистого прибутку навіть у цих компаній залишалися значно нижчими, ніж у 2021 році. Це зумовлено зростанням витрат, ускладненням умов збуту та зниженням рентабельності. Єдиним підприємством, яке змогло зберегти прибутковість у цей період, стало ПрАТ "Суша Балка", однак і його фінансові результати суттєво зменшилися. Для більшості інших підприємств галузі характерний перехід до збиткової діяльності.

Середній рівень рентабельності в галузі впав із 4% до 2%, що свідчить про значні труднощі в забезпеченні економічної стійкості. Збереження прибутковості та подолання збитковості є нагальними завданнями для підприємств галузі, що потребують стратегічного переосмислення бізнес-процесів і ефективного реагування на кризові виклики.

У 2022 році українська металургійна галузь зазнала значного скорочення виробничих обсягів. Зокрема, виплавка сталі склала 6,3 млн тонн, що дорівнює лише третині обсягів 2021 року, а виробництво прокату зменшилося на 72% – до

5,4 млн тонн. Основна частина цього виробництва (58%) припала на перший квартал, до початку найбільш руйнівних наслідків війни. Як результат, Україна втратила свої позиції у глобальному рейтингу сталевиробників, опустившись із 14-го на 25-те місце.

Станом на 24 лютого 2022 року металургійні компанії України мали амбітні плани щодо розвитку своїх активів. Однак вже через місяць стало очевидно, що пріоритетом стало забезпечення функціонування тих підприємств, які залишилися цілими. Завдяки підтримці західних партнерів, що надали доступ до своїх портів і спростили торговельні бар'єри, українському гірничо-металургійному комплексу вдалося зберегти роботу на рівні 15-30% потужностей. Розширення зернової угоди на металургійну продукцію вважається одним із ключових факторів відновлення цього сектору.

2023 рік став черговим серйозним випробуванням для української металургії. Незважаючи на обстріли, перебої з електропостачанням і труднощі з логістикою, підприємства продовжували свою роботу. Металургія, як і раніше, залишається базовою галуззю, що підтримує економіку України.

Війна суттєво скоротила масштаби української економіки, і металургійна галузь також зазнала значного впливу. Проте ситуація дещо стабілізувалася: обсяги виробництва сталі та прокату у 2023 році залишилися майже на рівні 2022 року. Виробництво чавуну зменшилося на 6,1%, що пов'язано з втратою металургійних підприємств у Маріуполі, який опинився під окупацією. У той же час на підприємствах, що залишилися на підконтрольній Україні території, обсяги виробництва чавуну у 2023 році зросли на 17% у порівнянні з попереднім роком. дод. В

Незважаючи на складні обставини, українська металургія продовжує функціонувати, демонструючи приклад стійкості та здатності адаптуватися до кризових умов. Це дозволяє з упевненістю прогнозувати, що у 2024 році металургійна галузь збереже свою ключову роль в економіці України, ставши основою для відновлення інфраструктури та економічного зростання.[2]

Висновки до розділу 2

Основним видом діяльності базового підприємства Криворізький ЗРК є видобування підземним способом природно багаті залізної руди, реконструкція та будівництво шахт і підземних споруд. Основною продукцією, що виробляє підприємство, та за рахунок продажу якої комбінат отримав 10 або більше відсотків доходу, є руда залізна агломераційна марки 1 та руда залізна доменна.

У 2021 році обсяг виробництва досяг 4298 тис. тонн (11 159 274 тис. грн), а реалізованої продукції – 3980,506 тис. тонн (11 158 331 тис. грн), що перевищило показники 2020 року. У 2022 році обсяг виробництва становив 2888 тис. тонн (5830 987 тис. грн), а реалізованої продукції – 2383,33 тис. тонн (6290 171 тис. грн). Порівняно з 2021 роком, зниження обсягів виробництва склало 32,87%, а реалізації – 40%/

У 2023 році Криворізький залізорудний комбінат скоротив виробництво товарної залізної руди підземного видобутку на 24,4% порівняно з 2022 роком – до 2,18 млн тонн. Зокрема, шахта «Тернівська» видобула 543 тис. тонн (-29,5% рік до року), «Козацька» – 465,4 тис. тонн (-40,6%), «Покровська» – 528,6 тис. тонн (-9,2%), а «Криворізька» – 646 тис. тонн (-14,2%).

Основними конкурентами - виробниками залізної руди в Україні протягом 2023 року є: ПрАТ "Суша Балка", м. Кривий Ріг, ТОВ "Рудомайн", м. Кривий Ріг. Основними західними конкурентами - виробниками залізної руди є: рудник Itabira і Carajas, Бразилія, рудники Ліберії.

Війна Росії проти України стала серйозним викликом для КЗРК, як і для всього українського бізнесу. Протягом 2022 року комбінат адаптувався до нових умов діяльності, хоча економічна ситуація була вкрай складною. У 2022 році валовий внутрішній продукт України знизився на 30,4%, а рівень споживчої інфляції досяг 26,6%. Девальвація національної валюти також вплинула на зростання вартості товарів і послуг.

Основні проблеми КЗРК через війну:

1. Втрати зовнішньоекономічної діяльності: блокування кордонів з Росією та

Білоруссю, зупинка роботи морських портів, а також обмежена пропускну спроможність західного кордону.

2. Втрати внутрішнього ринку: окупація та руйнування територій України, де знаходилися основні споживачі продукції, зокрема металургійні комбінати.

3. Знищення основних споживачів продукції: руйнування маріупольських комбінатів призвело до втрати ключових покупців руди з вмістом заліза 56–57%. Наразі основними споживачами продукції є афілійовані підприємства – «Каметсталь», «Запоріжсталь» та окремі металургійні комбінати Східної Європи.

Попри труднощі, Криворізький ЗРК має значний потенціал для розвитку завдяки своїй сировинній базі та науково-технічним можливостям. Основним завданням залишається модернізація виробництва та перехід на видобуток руди з вищим вмістом заліза (62–64%), що дозволить підприємству бути конкурентоспроможним на ринках Західної Європи. Одночасно вирішення питань логістики, енергозабезпечення та фінансування сприятиме стабілізації роботи комбінату та його подальшому розвитку навіть у складних умовах війни.

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, робіт, послуг протягом 2021 року зростав, а у 2022-2023 роках зменшився. У 2020–2022 роках було отримано чистий прибуток: у 2021 році він збільшився на 2,32 млрд грн порівняно з 2020 роком, а у 2022 році зменшився на 2,91 млрд грн. Таким чином, чистий прибуток підприємства за три роки зменшився. У 2023 році підприємство зазнало чистого збитку.

Найбільш вагомим елементом собівартості реалізованої продукції АТ КЗРК як у 2023 р. так і у 2022 р. є матеріальні витрати (39,4 %).

У 2021 році оборотність оборотних активів становила 262 дні. У 2022 році цей показник зріс до 490 днів, що свідчить про уповільнення на 187 днів. У 2023 році тривалість одного обороту ще більше збільшилася до 581 дня, тобто була на 118 днів довшою, ніж у попередньому році. Така ситуація виникла через те, що в 2022–2023 роках темпи зростання чистої виручки від реалізації продукції значно

поступалися темпам збільшення середньорічної суми оборотних активів. Найбільші проблеми виникли з оборотністю готової продукції. У 2021 році один цикл обертання складав 23 дні. У 2022 році цей показник значно погіршився, збільшившись до 78 днів (уповільнення на 54 дні). У 2023 році ситуація ще більше ускладнилася — оборотність готової продукції тривала вже 144 дні. Це свідчить про те, що підприємству слід звернути увагу на оптимізацію процесів управління запасами готової продукції для зменшення тривалості її обертання.

Аналіз показав, що у 2021 році сума товарної дебіторської заборгованості перевищувала товарну кредиторську заборгованість у 2,5 рази, у 2022 році цей показник зменшився до 1,4 рази, а в 2023 році знову зріс до 2,3 рази. Водночас період оборотності дебіторської заборгованості виявився довшим за період оборотності кредиторської заборгованості на 6 днів у 2021 році, на 3 дні у 2022 році та на 8 днів у 2023 році, що створювало фінансові труднощі для підприємства.

У 2021–2022 роках рентабельність майна залишалася позитивною: на кожну гривню активів підприємство отримувало від 34 до 3,6 копійок чистого прибутку. Проте у 2023 році рентабельність активів стала від’ємною. Зменшення показника на 4 відсоткових пункти відносно 2022 року пов’язане із зростанням вартості майна та збитками, отриманими у 2022 році.

Рентабельність діяльності, обчислена за чистим і операційним прибутком, демонструє зниження у 2022–2023 роках порівняно з 2021 роком. Це зумовлено скороченням чистого прибутку та зменшенням обсягу чистої виручки від реалізації продукції. Ця тенденція свідчить про необхідність аналізу причин скорочення прибутку та вжиття заходів для оптимізації витрат, підвищення обсягів продажу та адаптації цінової політики до умов ринку.

Економічна ефективність діяльності гірничо-видобувних підприємств України за 2022–2023 роки суттєво знизилась, що зумовлено низкою внутрішніх і зовнішніх факторів. Війна стала основним тригером, який вплинув на всі аспекти виробництва, логістики, збуту та міжнародної конкурентоспроможності.

Хоча деякі підприємства демонстрували зростання виручки від реалізації

продукції, як, наприклад, Північний ГЗК, обсяги чистого прибутку навіть у цих компаній залишалися значно нижчими, ніж у 2021 році. Це зумовлено зростанням витрат, ускладненням умов збуту та зниженням рентабельності. Єдиним підприємством, яке змогло зберегти прибутковість у цей період, стало ПрАТ "Суха Балка", однак і його фінансові результати суттєво зменшилися. Для більшості інших підприємств галузі характерний перехід до збиткової діяльності.

Середній рівень рентабельності в галузі впав із 4% до 2%, що свідчить про значні труднощі в забезпеченні економічної стійкості. Збереження прибутковості та подолання збитковості є нагальними завданнями для підприємств галузі, що потребують стратегічного переосмислення бізнес-процесів і ефективного реагування на кризові виклики.

Незважаючи на складні обставини, українська металургія продовжує функціонувати, демонструючи приклад стійкості та здатності адаптуватися до кризових умов. Це дозволяє з упевненістю прогнозувати, що у 2024 році металургійна галузь збереже свою ключову роль в економіці України, ставши основою для відновлення інфраструктури та економічного зростання

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ЗРОСТАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ГІРНИЧО-ВИДОБУВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Стратегія диверсифікації діяльності базового підприємства для зменшення фінансових ризиків

Зміни в організації та економічному стимулюванні роботи підприємств гірничо-металургійного комплексу є ключовими для підвищення їх ефективності та використання унікальних переваг в економіці України. Прогнозування змін у виробництві металопрокату є одним із важливих напрямів.

Важливим завданням є розширення та уніфікація асортименту металопродукції. Виробництво нових видів прокату, включаючи сучасні профілі, та збільшення обсягів виготовлення листів дозволить задовольнити потреби ринку та підвищити конкурентоспроможність підприємств.

Орієнтація виробництва потребує перебудови. Це стосується зосередження на виготовленні високоміцних труб різного призначення, включаючи насосно-компресорні, обсадні та бурильні, а також розвитку метизного виробництва для широкого спектра галузей.

Ефективність виробничих процесів може бути підвищена через ліквідацію надлишкових потужностей та модернізацію обладнання. Масштабна реконструкція дозволить оптимізувати виробництво та забезпечити його відповідність сучасним вимогам.

Значну увагу слід приділити інвестиціям у відновлення основних виробничих фондів до рівня світових стандартів. Рекомендується щорічно інвестувати 20-25% середньорічної вартості продукції у капітальні вкладення, що сприятиме модернізації та оновленню.

Ці заходи допоможуть підприємствам гірничо-металургійного комплексу відповідати вимогам ринку, зміцнювати конкурентні позиції та сприяти економічному розвитку України.

Підвищення конкурентоспроможності підприємств гірничо-металургійного комплексу можливе за рахунок оптимізації виробничих потужностей, впровадження інновацій та ефективного управління витратами. Для досягнення цих цілей можна використовувати такі рекомендації:

Проведення аналізу ринків є важливим кроком для розуміння внутрішньої та зовнішньої кон'юнктури. Такий аналіз дозволяє визначати потреби споживачів і тенденції ринку металопродукції, що дає змогу приймати обґрунтовані рішення щодо створення нових продуктів та коригування виробничих планів.

Оптимізація потужностей та модернізація обладнання передбачає вилучення застарілих або неефективних виробничих потужностей. Це дозволить зосередити ресурси на виготовленні конкурентоспроможних продуктів із більшою доданою вартістю. Модернізація обладнання сприяє зростанню продуктивності та зниженню витрат на виробництво.

Інноваційні проекти допомагають впроваджувати новітні технології, які підвищують якість продукції, знижують її собівартість та сприяють розвитку нових напрямів виробництва. Інновації також дозволяють адаптуватися до змін ринку та вимог споживачів.

Ефективне управління витратами можливе завдяки раціональному використанню ресурсів, впровадженню енергоефективних технологій та постійному моніторингу витрат. Це дає змогу не лише знижувати витрати, але й оптимізувати процеси для покращення фінансових результатів підприємства.

Реалізація цих заходів сприятиме стабільному розвитку підприємств та посиленню їхніх позицій як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку.

Реалізація цих заходів дозволить підприємствам гірничо-металургійного комплексу піднятися на новий рівень конкурентоспроможності, забезпечуючи

стійкий розвиток та рентабельність їхньої діяльності. [17]

Фінансування діяльності комбінату здійснюється на основі принципів повного госпрозрахунку. Політика фінансування базується на використанні власних коштів, і протягом 2022–2023 років товариство не залучало інвестицій чи кредитних ресурсів.

Показники платоспроможності перебувають на нормативному рівні, що свідчить про достатність робочого капіталу для виконання договірних зобов'язань та забезпечення поточних потреб. Оптимізація ліквідності реалізується через систему фінансової стабілізації, спрямовану на зменшення фінансових зобов'язань і збільшення грошових активів, що їх покривають.

Зменшення фінансових зобов'язань досягається за рахунок:

скорочення постійних витрат, зокрема на управлінський персонал;

зниження умовно-змінних витрат;

продовження термінів кредиторської заборгованості за товарними операціями.

Збільшення грошових активів можливе завдяки:

рефінансуванню дебіторської заборгованості через факторинг, облік векселів чи форфейтинг;

прискоренню оборотності дебіторської заборгованості шляхом скорочення термінів комерційного кредиту;

оптимізації товарно-матеріальних запасів, включаючи скорочення страхових та сезонних резервів.

Підвищення фінансової стійкості підприємства можливе за рахунок збільшення обсягів реалізації продукції, зростання прибутку та рентабельності. Основні напрями для цього включають:

ефективніше використання основних фондів;

підвищення інтенсивності роботи з оборотними активами;

зростання продуктивності праці;

розширення ринків збуту;

зниження матеріальних операційних витрат;

залучення інвестицій чи кредитних ресурсів.

Таким чином, забезпечення фінансової стабільності підприємства можливе за умови комплексного підходу до оптимізації витрат та використання активів, а також через реалізацію стратегічних заходів для збільшення обсягів реалізації та підвищення прибутковості.

На 2024 рік комбінат планує випустити 2212 тис. тонн товарної продукції з середнім вмістом заліза (Fe) 59,45%. Для досягнення цих обсягів передбачено наступні заходи.

Придбання та ремонт обладнання. Планується заміна зношеного основного технологічного обладнання та проведення його капітального ремонту. Також передбачено оновлення допоміжного обладнання та проведення його капітального ремонту.

Розкриття нових горизонтів шахт. Інвестиційна програма включає виконання гірничо-капітальних робіт у обсязі 90 тис. м³ гірничих виробок силами шахтобудівельного управління для забезпечення планових обсягів видобутку.

Для мінімізації ризиків і підвищення ефективності роботи комбінат передбачає впровадження наступних стратегічних програм до 2030 року:

Довгострокова програма заміни підйомних установок на шахтах для підвищення надійності та безпеки видобутку.

Реалізація проектів із впровадження енергозберігаючих технологій.

Програма покращення якості товарної продукції для задоволення потреб ринку.

Реструктуризація підприємства та оптимізація бізнес-процесів для зниження витрат і підвищення операційної ефективності.

Зміна системи оплати та мотивації праці, що сприятиме залученню та утриманню кваліфікованого персоналу.

Впровадження системи подання та розгляду пропозицій від працівників, спрямованих на підвищення ефективності операцій.

Ці заходи забезпечать стабільний розвиток підприємства, зниження

виробничих ризиків та досягнення стратегічних цілей у середньостроковій та довгостроковій перспективах.

Стратегія розвитку АТ "Кривбасзалізрудком" визначає ключові напрямки науково-технічного прогресу підприємства, які спрямовані на підвищення якості продукції, збереження стабільного обсягу видобутку та зниження собівартості виробництва.

Одним із важливих завдань на 2024 рік є введення в експлуатацію нового горизонту шахти "Козацька" на глибині 1430 метрів. Паралельно продовжується розробка нових горизонтів на інших шахтах, що забезпечить стабільні запаси залізорудної сировини для подальшої роботи комбінату.

Ця стратегія базується на значних запасах залізорудної сировини, які є основою для розвитку підприємства. Наявність таких ресурсів дає можливість не тільки підтримувати поточні обсяги виробництва, але й розширювати їх шляхом впровадження сучасних технологій і підвищення продуктивності праці. Завдяки впровадженню цих заходів, підприємство прагне забезпечити сталий розвиток, підвищити конкурентоспроможність і відповідати викликам сучасного ринку.

Інформація про наявні запасів в табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Наявність запасів залізорудної сировини

№з/п	Шахта	Запаси за категоріями А+В+С1+С2, тис.тон	Середній вміст Fe,%
1	Тернівська	52707,0	58,17
2	Козацька	49286,7	60,35
3	Покровська	55922,5	59,56
4	Криворізька	104515,1	57,64
	ВСЬОГО	262431,3	

Джерело: річна інформація емітента за 2022 рік [33]

Розвідані запаси природно багатих руд до глибини 1670 метрів є важливим ресурсом для АТ "Криворізький ЗРК", забезпечуючи роботу шахт на довгостроковий період до 60 років. Залізо має високий вміст у цих рудах,

що робить їх ефективним джерелом сировини для виробництва сталі.

Забалансовані запаси магнетитових кварцитів також є перспективним джерелом сировини зі значним обсягом, що може бути використано для розширення сировинної бази підприємства. Хоча вміст заліза у цих рудах є меншим, ніж у природно багатих рудах, вони все ще можуть бути ефективно використані з відповідною технологічною обробкою.

Розміщені в полях шахт запаси бідних залізних руд, зокрема магнетитових кварцитів, можуть бути об'єктом подальшого вивчення та розвідки для визначення їхнього потенціалу та можливості використання в виробництві. Це може сприяти додатковому розширенню сировинної бази підприємства і підвищенню його конкурентоспроможності на ринку. Їх обсяг розподіляється наступним чином – табл.3.2.

Таблиця 3.2.

Наявність запасів бідних залізних руд

№з/п	Шахта	Глибина підрахунку запасів, м	Запаси, млн. тон	Середній вміст Fe, %
1	Тернівська	527-1500	311957,0	26,3
2	Козацька	до 1110	259628,0	27,11
3	Покровська	-	-	-
4	Криворізька	до 500	368599,0	20,18
	ВСЬОГО		940184,0	24,12

Джерело: річна інформація емітента за 2022 рік [40]

Шахти комбінату працюють у надзвичайно складних гірничо-геологічних умовах, які є одними з найскладніших у світі для залізородних родовищ. Глибини розробки сягають значних величин: на шахті "Тернівська" горизонт 1425 м, на шахті "Козацька" – 1350 м, на шахті "Покровська" – 1340 м, а на шахті "Криворізька" – 1390 м. Крім того, ведеться будівництво нових горизонтів, які досягають глибини 1340–1570 м.

Для забезпечення ефективного розвитку комбінату необхідно впроваджувати суттєві зміни в організацію роботи та економічне стимулювання діяльності підприємств гірничо-металургійного комплексу.

Одним із ключових завдань для Криворізького залізорудного комбінату є інвестування у видобуток високоякісної руди з вмістом заліза 62–64%.

Виробництво такої продукції дозволить комбінату зміцнити свої позиції на міжнародному ринку, зокрема в Західній Європі, та розширити коло клієнтів. Серед потенційних покупців – афілійовані підприємства «Каметсталь» і «Запоріжсталь», а також металургійні комбінати Східної Європи. Зосередження на видобутку руди вищої якості сприятиме підвищенню конкурентоспроможності комбінату та дозволить збільшити прибутковість підприємства у довгостроковій перспективі.

Криворізький залізорудний комбінат (КЗРК) стикається з серйозними викликами, спричиненими війною, які вимагають комплексного підходу для їх подолання. У таких умовах важливо поєднувати короткострокові заходи з довгостроковим стратегічним плануванням. Це дозволить не тільки адаптувати діяльність до поточних обставин, але й забезпечити стійкий розвиток підприємства, підвищити його конкурентоспроможність і стійкість до зовнішніх впливів.

Війна створила для КЗРК серйозні виклики, які вимагають системного підходу до їх вирішення. Підприємству важливо не лише адаптуватися до нових реалій, але й стратегічно планувати майбутнє, орієнтуючись на підвищення конкурентоспроможності та стійкості до зовнішніх впливів. Це вимагає одночасної реалізації короткострокових рішень для збереження стабільності та довгострокових стратегій для забезпечення сталого розвитку.

Завдяки впровадженню таких заходів, комбінат зможе подолати поточні труднощі та закласти основи для розширення своєї присутності на глобальних ринках, зберігаючи при цьому ключову роль у гірничо-металургійному секторі України.

3.2. Застосування інноваційно-інформаційних методів у фінансовому управлінні підприємством

Підвищення рівня інформаційної відкритості та прозорості діяльності компаній є фундаментальним аспектом якісного корпоративного управління, який значно впливає на зростання їхньої ринкової вартості та довіру з боку зацікавлених сторін. Надання об'єктивної, актуальної та зрозумілої інформації дозволяє інвесторам і стейкхолдерам приймати обґрунтовані рішення щодо співпраці, фінансування або інших видів взаємодії з компанією. У свою чергу, це формує сприятливі умови для стратегічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності організації.

Інформаційна відкритість сприяє ефективному діалогу між компанією та стейкхолдерами. Вона допомагає краще зрозуміти потреби та очікування партнерів, клієнтів, регуляторів і працівників, що позитивно впливає як на стратегічне планування, так і на оперативну діяльність. Крім того, прозорість у корпоративному середовищі створює основу для зміцнення довіри до компанії, особливо у часи нестабільності, коли стейкхолдери прагнуть ясності та впевненості у майбутньому співробітництві.

У сучасну цифрову епоху використання технологій відіграє вирішальну роль у забезпеченні інформаційної відкритості. Цифрові платформи та інноваційні інструменти дозволяють компаніям оперативно надавати доступ до даних широкому колу користувачів, гарантуючи їхню точність та деталізацію. Це не лише підвищує ефективність взаємодії з інвесторами, але й зменшує інформаційну асиметрію між компанією та її стейкхолдерами. Наприклад, інтегровані звіти, що поєднують фінансові та нефінансові аспекти, забезпечують багатовимірний підхід до розкриття інформації, що відповідає найкращим міжнародним стандартам.

Додатковим позитивним ефектом прозорості є підвищення внутрішньої дисципліни компанії. Регулярна публікація даних вимагає чіткої організації внутрішніх процесів, посилення контролю за виконанням стратегічних планів

і підвищення відповідальності управлінської команди. Це також стимулює розвиток культури корпоративної відповідальності, яка стає важливим фактором для формування довготривалих відносин із зацікавленими сторонами.

Отже, підвищення інформаційної відкритості не лише сприяє залученню інвесторів і покращенню репутації компанії, а й стимулює сталий розвиток, зміцнення довіри та відповідальності в корпоративному управлінні. У нинішніх умовах глобалізації та діджиталізації цей аспект стає вирішальним у побудові успішного бізнесу, орієнтованого на майбутнє.

Підвищення рівня інформаційної відкритості та прозорості діяльності компаній — це складний та багатогранний процес, який охоплює внутрішню реорганізацію управлінських підходів і зовнішні комунікації з ключовими стейкхолдерами. Цей аспект є критично важливим для успішного розвитку компаній, оскільки сприяє зміцненню їхньої репутації, підвищенню довіри, а також забезпечує адаптивність до змінних ринкових умов. У результаті компанії отримують можливість забезпечити довгострокову конкурентоспроможність і сталий розвиток.

Цифровізація стала ключовим чинником, що трансформує підходи до прозорості та відкритості в корпоративному управлінні. Сучасні цифрові платформи спрощують процес розкриття інформації, дозволяючи компаніям швидко та ефективно комунікувати зі своїми стейкхолдерами, включаючи інвесторів, регуляторів, постачальників і клієнтів. Завдяки використанню інноваційних технологій підприємства можуть забезпечувати детальний і своєчасний доступ до фінансової та нефінансової звітності, що значно підвищує їхню прозорість і відповідальність. Водночас цифровізація створює нові виклики, зокрема ризики, пов'язані з кіберзагрозами, викривленням даних або їх неправомірним використанням.

Транспарентність фінансової звітності на тлі глобальної цифровізації є важливим інструментом для забезпечення стабільності та довіри. Високий рівень відкритості дозволяє інвесторам і регуляторам отримувати точну

інформацію, необхідну для прийняття обґрунтованих рішень. Це сприяє не лише підвищенню репутації компаній, а й залученню капіталу та партнерів, що стає основою для стійкого розвитку.

Однак розкриття інформації в цифровому середовищі має супроводжуватися впровадженням ефективних стратегій із захисту даних та управління ризиками. Компанії повинні забезпечувати відповідність міжнародним стандартам інформаційної безпеки, використовувати сучасні засоби шифрування даних, а також здійснювати моніторинг і управління потенційними загрозами. Такий підхід дозволяє мінімізувати ризики, пов'язані з витоками інформації або несанкціонованим втручанням, зберігаючи при цьому високу якість та прозорість корпоративного управління.

Отже, у сучасних умовах цифровізації підвищення прозорості діяльності підприємств має супроводжуватися балансом між доступністю інформації для стейкхолдерів та її захистом від ризиків. Це є не лише вимогою часу, а й основою для забезпечення довгострокового зростання, адаптації до глобальних викликів і підвищення конкурентоспроможності в динамічному бізнес-середовищі.

Аналізуючи різноманітні підходи до визначення поняття прозорості, представлені в дослідженні [Захаркін], можна дійти висновку, що більшість науковців у своїх дослідженнях акцентують увагу на етимологічному корінні цього терміна, пов'язаному з чесністю та відкритістю. Основною ідеєю є те, що підприємства повинні забезпечувати публічне розкриття достовірної, зрозумілої та доступної інформації про фінансові результати, операційну діяльність і стратегічні наміри. Таке розкриття інформації має відповідати високим стандартам повноти, своєчасності та зрозумілості, забезпечуючи можливість її аналізу та використання всіма зацікавленими сторонами для ухвалення раціональних і обґрунтованих рішень.

Транспарентність є не лише елементом етичного корпоративного управління, але й критичним чинником формування довіри серед інвесторів,

клієнтів, партнерів, регуляторів та інших стейкхолдерів. Забезпечення прозорості сприяє зміцненню фінансової стабільності, підвищенню якості ухвалення рішень і формуванню корпоративної відповідальності. Це, у свою чергу, позитивно впливає на репутацію підприємства, його конкурентоспроможність та ринкову капіталізацію.

У сучасному розумінні транспарентність охоплює всі аспекти діяльності підприємства, включно з фінансовою звітністю, процесами ухвалення рішень, управлінськими стратегіями та корпоративною культурою. Такий підхід дозволяє створити прозорий бізнес-контекст, що є вирішальним для всіх стейкхолдерів. Доступ до достовірної та повної інформації дозволяє зацікавленим сторонам критично оцінювати діяльність підприємства та ухвалювати стратегічні рішення на основі отриманих даних.

Значення транспарентності виходить далеко за межі забезпечення інформаційної доступності. Вона є інструментом підтримки відкритих, етичних та ефективних бізнес-практик, які є ключовими у глобальному контексті посилення вимог до корпоративного управління. Транспарентність зміцнює довіру між бізнесом і його середовищем, сприяє залученню інвестицій і забезпечує стійкість компанії на ринку. Завдяки цьому вона стає важливим критерієм оцінки корпоративного управління, а також показником стійкості, відповідальності та ефективності діяльності підприємства.

Прозорість також є важливим чинником для сталого розвитку підприємств у глобально інтегрованому середовищі. Вона дозволяє компаніям адаптуватися до швидких змін, таких як нові регуляторні вимоги, економічні виклики або зміни в споживчих настроях. Крім того, інформаційна відкритість сприяє зміцненню репутації підприємства, що стає значною конкурентною перевагою в умовах високої конкуренції на ринку.

Таким чином, транспарентність виступає не лише інструментом ефективного управління, але й основою для побудови довготривалих і взаємовигідних відносин зі стейкхолдерами. Вона є невід'ємним фундаментом для сталого зростання та конкурентоспроможності бізнесу, дозволяючи

компаніям ефективно реагувати на виклики сучасного світу та створювати цінність у довгостроковій перспективі.

Розвиток підприємництва в умовах посткризового існування та економічного відновлення вимагає комплексної трансформації у взаємовідносинах бізнесу з контрагентами та суспільством, а також у системах управління організаціями. Це передбачає переосмислення управління як окремими бізнес-процесами, так і діяльністю підприємств в цілому.

Післякризовий період, особливо в контексті повоєнного відновлення економіки, характеризується необхідністю переходу від традиційної аграрно-сировинної моделі економіки, яка переважала раніше, до економіки індустріально-інноваційного типу. Така трансформація передбачає опору на швидкий розвиток інноваційно-інформаційних і цифрових комунікаційних технологій, які формують базу для створення економіки знань. У цьому процесі ключову роль відіграє перехід від моделі, орієнтованої на постачання сировини, до моделі, що фокусується на переробці ресурсів та створенні доданої вартості. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності економіки, збільшенню її стійкості до зовнішніх впливів та забезпеченню довготривалого розвитку.

Управління в умовах такої трансформації повинно базуватися на інноваційних підходах, що враховують сучасні виклики та можливості. По-перше, це інтеграція цифрових технологій у всі сфери управління: від автоматизації виробництва до оптимізації логістичних і комунікаційних процесів. По-друге, акцент на сталому розвитку передбачає впровадження екологічно орієнтованих технологій, зменшення впливу на навколишнє середовище та ефективне використання ресурсів.

Також важливою є переорієнтація бізнесу на інтеграцію з глобальними ринками, що передбачає розвиток експортоорієнтованих галузей і створення продукції, здатної конкурувати на міжнародному рівні. Це вимагає інвестування в дослідження і розробки, підвищення кваліфікації персоналу та створення інноваційної культури всередині підприємств.

Таким чином, трансформація економіки та бізнесового середовища післякризового періоду є багатограним процесом, який охоплює як макроекономічний рівень, так і окремі суб'єкти господарювання. Вона забезпечує адаптацію до нових умов, підвищення конкурентоспроможності та створення передумов для сталого економічного розвитку на тривалу перспективу. [23]

Впровадження інноваційних управлінських важелів та технологій є ключовим елементом сучасного розвитку підприємницьких організацій, особливо в умовах подолання наслідків кризи та відновлення економіки в повоєнний період. Ці інструменти дозволяють приймати науково обґрунтовані, оптимальні рішення, які враховують вплив внутрішніх і зовнішніх чинників, забезпечуючи підвищення ефективності управління, адаптивності та конкурентоспроможності підприємств.

Інноваційний підхід до управління базується на інтеграції передових інформаційних технологій, які дозволяють оптимізувати бізнес-процеси, автоматизувати рутинні операції, забезпечувати швидкий доступ до релевантної інформації та сприяти ефективному використанню ресурсів. Водночас ці технології створюють умови для глибшого аналізу даних, прогнозування тенденцій та розробки стратегій розвитку, що відповідають реаліям сучасного ринку. [фролова]

Однак вплив інноваційного управління може бути як позитивним, так і негативним. З одного боку, ці інструменти сприяють зростанню продуктивності, підвищенню якості управлінських рішень та розвитку соціально-економічного середовища. З іншого боку, впровадження інновацій може супроводжуватися ризиками, зокрема, необхідністю значних інвестицій, можливістю помилок через недосвідченість у роботі з новими технологіями або навіть викликами, пов'язаними з кібербезпекою та захистом даних.

У контексті післякризового відновлення інноваційне управління стає інтегрованим чинником, що безпосередньо впливає на очікувані результати діяльності господарюючих суб'єктів. Зокрема, виділення бізнес-процесів

управління як окремого, першочергового об'єкта аналізу та вдосконалення дозволяє підприємствам краще адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, підвищувати ефективність своїх дій та формувати стійкі конкурентні переваги.

Таким чином, інноваційні важелі управлінського впливу є не лише інструментом підвищення ефективності підприємств, а й чинником, що визначає траєкторію соціально-економічного розвитку суспільства в умовах подолання кризи. Їхнє впровадження вимагає комплексного підходу, що враховує як можливості, так і ризики, забезпечуючи таким чином максимально ефективне використання потенціалу інновацій для досягнення стійкого розвитку.

Таким чином, можна зробити наступні висновки:

Трансформація суспільства та підприємницьких структур в умовах посткризового розвитку вимагає створення інноваційної економіки, основаної на цифровізації суспільно-економічних відносин. Це стосується як широких суспільних і бізнесових процесів, так і окремих аспектів управління бізнес-процесами, діяльністю працівників та операційною діяльністю організацій. Цифровізація виступає каталізатором змін, які необхідні для адаптації до нових економічних реалій.

Інноваційний розвиток суб'єктів господарювання тісно пов'язаний з процесами цифровізації та цифрової трансформації. З одного боку, цифровізація є основною передумовою для інноваційного розвитку бізнесу, відкриваючи нові можливості для автоматизації, оптимізації та розширення ринків. З іншого боку, інноваційна спрямованість бізнесу є важливим рушієм для популяризації та впровадження цифрових технологій, створюючи стимул для розвитку нових технологій і підходів.

Інноваційні підходи до управління суб'єктами господарювання повинні враховувати аспекти цифрової трансформації на всіх рівнях діяльності. Це включає відносини з контрагентами, організаційно-економічні процеси всередині бізнесової організації, а також вплив на робочі місця та працівників,

які задіяні в організації. Крім того, важливим аспектом є удосконалення бізнес-процесів, що відбуваються в підприємницьких структурах, зокрема через інтеграцію сучасних цифрових рішень у процеси управління діяльністю компанії.

Вдосконалення управління суб'єктами господарювання на основі інноваційно-інформаційних підходів вимагає чіткого визначення набору цифрових комунікаційних інструментів. Використання таких інструментів дозволяє досягати високої результативності управлінського впливу, а також забезпечує ефективну комунікацію, інтеграцію процесів і оптимізацію внутрішніх і зовнішніх відносин підприємства. Технології стають потужним інструментом для покращення управління, підвищення продуктивності та забезпечення стійкого розвитку організацій у період глобальних змін. [мороз]

Отже, інноваційні технології та цифровізація є необхідними елементами сучасного бізнесу, що дозволяють адаптувати підприємства до нових умов посткризового розвитку та забезпечують їх ефективне функціонування у глобалізованому економічному середовищі.

3.3. Рекомендації щодо підвищення прибутковості АТ Криворізький ЗРК. Прогнозування фінансових показників підприємства.

Бізнес-план є важливим інструментом для стратегічного управління підприємством, особливо в умовах планування фінансово-економічних та виробничих показників на запланований період. Він допомагає визначити ключові аспекти розвитку підприємства, такі як обсяг виробництва, темпи зростання доходів та витрат, а також оцінити можливі фінансові ризики.

Основною метою бізнес-плану є оцінка потреб у фінансах, зокрема для визначення можливого дефіциту або профіциту грошових коштів. Цей процес дозволяє підприємству:

1. Оцінити фінансові потреби: Бізнес-план допомагає детально проаналізувати всі витрати, які можуть виникнути в процесі реалізації запланованих проектів або виробничих планів, а також потенційні доходи. На основі цього аналізу можна визначити можливий дефіцит грошових коштів, необхідних для здійснення операцій, або наявність профіциту, що може бути використаний для інвестицій.

2. Визначити джерела покриття потреб у коштах: Якщо виникає дефіцит, бізнес-план надає можливість визначити, де можна залучити додаткові кошти — чи через внутрішні джерела, такі як нерозподілений прибуток, чи через зовнішні джерела фінансування, наприклад, кредитні ресурси, залучення інвесторів, випуск облігацій чи інші форми капіталовкладень.

3. Напрями використання вільних грошових коштів: У разі профіциту грошових коштів, бізнес-план дозволяє визначити оптимальні напрямки їх використання. Це може бути реінвестиція в розширення виробництва, модернізацію обладнання, розвиток нових продуктів, маркетингові кампанії, виплата дивідендів акціонерам або збільшення ліквідних резервів для покриття непередбачених витрат.

4. Планування фінансових результатів: Через детальний прогноз

фінансових показників (прибуток, витрати, рентабельність, ліквідність тощо) бізнес-план дає змогу спрогнозувати фінансові результати діяльності підприємства, що є основою для прийняття ефективних управлінських рішень.

Таким чином, бізнес-план є не тільки інструментом стратегічного планування, а й важливим елементом фінансового аналізу та управлінських рішень. Його складання дозволяє керівництву підприємства детально спланувати витрати і доходи на майбутнє, визначити можливі фінансові ризики та на основі цього приймати обґрунтовані рішення щодо фінансування, інвестицій та розвитку.

Бізнес-план відіграє ключову роль у визначенні стратегії розвитку Криворізького залізорудного комбінату. Він охоплює розрахунки основних фінансово-економічних і виробничих показників на визначений період. Одним із основних елементів цього плану є система бюджетів, яка встановлює взаємозв'язок між доходами та витратами. Вона також допомагає управляти фінансовими ресурсами підприємства, що є необхідним для забезпечення фінансової стійкості та підвищення ефективності роботи.

У сучасних умовах бізнес-планування стає інструментом, який не лише визначає оперативні дії, але й формує стратегічні напрями розвитку комбінату, враховуючи складну економічну ситуацію та виклики зовнішнього середовища.

Моніторинг і аналіз фінансової діяльності здійснюються на регулярній основі із залученням даних фінансової звітності. Це дає змогу своєчасно ідентифікувати будь-які недоліки чи проблеми у фінансовій сфері підприємства та вживати відповідних заходів для їх усунення.

До того ж, бізнес-план включає інформацію про джерела фінансування потреб підприємства, а також напрями використання наявних грошових ресурсів. Це сприяє раціональному плануванню фінансових ресурсів і їхньому спрямуванню на ключові аспекти розвитку.

Для складання оперативного фінансового плану АТ «Криворізький ЗРК» на 2024 рік необхідно спрогнозувати розмір ключових складових оборотних

активів, заборгованості, а також сформуванню прогнозного агрегованого балансу (табл. 3.5).

У 2024 році комбінат планує виробити 2212 тис. тонн товарної продукції із середнім вмістом заліза (Fe) на рівні 59,45%. Для досягнення таких обсягів виробництва товарної руди передбачено виконання наступних заходів:

- закупівля основного технологічного обладнання для заміни зношеного та проведення капітального ремонту основних технологічних засобів;
- придбання допоміжного обладнання та здійснення капітального ремонту допоміжних технічних засобів.

Ці дії спрямовані на забезпечення стабільності виробничого процесу та досягнення запланованих виробничих показників.

Плановий обсяг виробничої програми на 2024 рік встановлено на рівні 2212 тис. т, тобто збільшення виробничої програми на 2024 рік – 1,45% відносно 2023 року. Наявні грошові кошти на рахунках підприємства залишаємо в повному обсязі, необхідному для забезпечення достатнього рівня ліквідності. Це становить 129542 тис. грн.

Статті балансу, розмір яких безпосередньо залежить від обсягу виробничої програми, збільшено на 1,45 відсотка. Це статті – «Позаоборотні активи», «Запаси», «Інші оборотні активи» та «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги».

Аналіз показав, що сума дебіторської заборгованості перевищувала суму кредиторської заборгованості в 2–4 рази, період оборотності кредиторської заборгованості менший за період оборотності дебіторської заборгованості. Пропонуємо зменшити суму та період оборотності товарної дебіторської заборгованості через формування оптимальної процедури інкасації дебіторської заборгованості.

Кошти, що вивільняються за рахунок прискорення оборотності дебіторської заборгованості, будуть спрямовуватись на фінансування інвестиційної програми підприємства, а також на забезпечення достатнього рівня критичної ліквідності (сума – 430962 тис. грн).

Таблиця 3.3

Прогнозний агрегований баланс АТ "Криворізький ЗРК" на 2024 рік

Актив	сума, тис.грн			Пасив	сума, тис.грн.		
	на 01.01.2024	прогноз на 01.01.2025	зміна		на 01.01.2024	прогноз на 01.01.2025	зміна
Необоротні активи	5 629 581	6142171,9	+512 590,9	Власний капітал	7 374 319	7500925,7	+126 606,7
Запаси	2 841 795	2883001,0	+41 206,0	Довгострокова заборгованість	1 572 806	1572806,0	+0,0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	318437	323054,3	+4 617,3	Короткострокові кредити	0	0,0	+0,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками	5627888	5196926,0	-430 962,0	Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0,0	+0,0
Грошові кошти та поточні фінансові вкладення	129524	129524,0	+0,0	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	103103	104598,0	+1 495,0
Інші оборотні активи	44787	45436,4	+649,4	Поточні зобов'язання за розрахунками	5233497	5233497,0	+0,0
Необор.активи та групи вибуття	0	0,0	+0,0	Інші поточні зобов'язання	308 287	308287,0	+0,0
Баланс	14592012	14720113,7	+128 101,7	Баланс	14592012	14720113,7	+128 101,7

Джерело: розрахунки автора

З таблиці 3.3 очевидно, що загальна вартість активів підприємства збільшиться внаслідок розширення виробничої програми на 128101,7 тис. грн. Цей ріст буде покрито за рахунок чистого прибутку за 2024 рік, що спричинить збільшення розміру «Нерозподіленого прибутку» у першому розділі пасиву на 126606,7 тис. грн.

Також відбудуться структурні зміни у майні АТ «Криворізький ЗРК». Зросте частка необоротних активів, що може бути позитивним моментом, також зменшиться сума дебіторської заборгованості підприємства за розрахунками.

Дотримання "золотого" правила управління дебіторською і кредиторською заборгованістю сприяє підтриманню фінансової стійкості підприємства та уникненню труднощів із розрахунками. Основні аспекти цього підходу включають наступне.

Ліміти кредитування. Встановлення конкретних кредитних лімітів для кожного клієнта чи контрагента. Перед наданням кредиту здійснюється аналіз їх платіжної дисципліни та фінансової поведінки.

Система нагадувань. Впровадження системи нагадувань про строки платежів із чітко визначеними термінами та умовами.

Прозорість та взаєморозуміння. Забезпечення прозорості договірних умов шляхом укладення зрозумілих угод, які чітко регулюють усі аспекти співпраці.

Ефективна комунікація. Активний обмін інформацією з клієнтами та партнерами, регулярна звітність про стан розрахунків та фінансові показники.

Терміни та умови пролонгації. Визначення умов подовження кредитних строків у разі тимчасових труднощів клієнтів, а також розробка гнучких стратегій управління такими ситуаціями.

Моніторинг та аналіз. Постійне відстеження платіжних вимог, оцінка ліквідності контрагентів та аналіз фінансової стабільності для своєчасного реагування на можливі проблеми.

Відповідно до П(С)БО 10 в Україні, дебіторська заборгованість, термін позовної давності якої минув, списується до складу збитків. Проте така заборгованість залишається у балансі підприємства ще протягом п'яти років, що

дозволяє враховувати можливість її погашення у випадку зміни фінансового стану боржника.

Така тривала присутність заборгованості у балансі може створювати ризики:

зловживання боржників, які користуються відстрочкою платежів;

негативний вплив на фінансові результати, оскільки підприємство втрачає потенційний дохід, який могло б отримати, інвестуючи ці кошти або сплачуючи за нові позики;

вплив інфляції, який знижує реальну вартість повернутих коштів через відстрочку платежів.

Також необхідно постійно моніторити рівень кредиторської заборгованості, аналізуючи обсяг коштів, отриманих від постачальників, щоб забезпечити збалансованість фінансових потоків і уникнути залежності від зовнішнього фінансування.

Цілісне та збалансоване управління дебіторською та кредиторською заборгованістю є ключем до фінансової стабільності та успішного функціонування підприємства в умовах ринкових ризиків.

Для визначення прогнозних фінансових результатів підприємства на 2024 рік обсяг реалізації продукції збільшено пропорційно росту виробничої програми – на 1,45 відсотки. Табл. 3.4. та рис. 3.1.

Прогнозування фінансових результатів на основі прогнозного росту виробничої програми гірничо-видобувного підприємства є важливим інструментом для стратегічного управління та планування. Зростання виробничих обсягів впливає на всі аспекти діяльності підприємства, включаючи доходи, витрати, рентабельність та інвестиційний потенціал. У процесі прогнозування необхідно враховувати комплекс факторів, які впливають на виробничу програму, а також їхній зв'язок із фінансовими показниками.

Основою прогнозування є аналіз базових виробничих показників, таких як поточні обсяги видобутку, якість сировини, продуктивність обладнання, рівень витрат та ціни на продукцію. Ці дані дозволяють створити базу для оцінки впливу

майбутніх змін. Розрахунки базуються на використанні статистичних методів, таких як аналіз трендів, регресійні моделі чи часові ряди, що дозволяє оцінити потенційний ріст обсягів виробництва.

Прогнозоване збільшення виробничої програми безпосередньо впливає на дохідну частину бюджету підприємства. Зростання видобутку, за умови стабільного попиту на продукцію, дозволяє збільшити виручку. Водночас важливим є врахування динаміки цін на корисні копалини на світових ринках, змін у попиті, а також регуляторного середовища. Крім того, розширення виробничої програми потребує оцінки змін у структурі витрат. Такі витрати, як енергоносії, амортизація, зарплатний фонд, екологічні заходи та інвестиції в оновлення обладнання, можуть суттєво зрости, і їх слід враховувати у фінансових розрахунках.

Таблиця 3.4.

**Вихідні дані для прогнозування фінансових результатів
АТ Криворізький ЗРК на 2024 рік**

Показник	Сума, тис.грн.				
	2021	2022	2023	прогноз на 2024	зміна 2024-2023
Чистий дохід (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг)	11158331	6290171	5577923	5658803	+80 880
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	4282254	2891384	3036394	3080422	+44 028
Валовий прибуток (збиток)	6876077	3398787	2541529	2578381	+36 852
Чистий прибуток (збиток)	4534032	505185	-63411	63196	+126 607

Джерело: розрахунки автора

Прогнозування фінансових результатів вимагає комплексного підходу, що передбачає моделювання різних сценаріїв, від оптимістичних до песимістичних. Такий підхід дозволяє оцінити можливі ризики, пов'язані з коливанням ринкових умов, технічними чи геологічними обмеженнями, а також сформулювати стратегії

мінімізації цих ризиків. У результаті, прогнозування фінансових результатів на основі росту виробничої програми забезпечує підприємству необхідну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень, зберігаючи баланс між короткостроковими цілями та довгостроковою стійкістю.

Зміну показників оборотності оборотних активів зображено у таблиці 3.5. Зміну рівня рентабельності активів та рентабельності діяльності видно у табл.3.6.

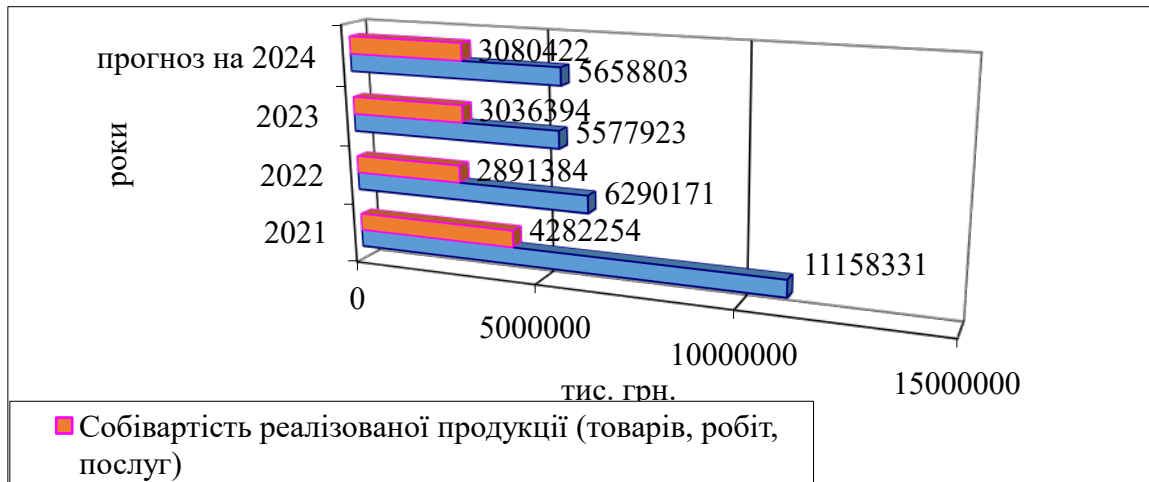

Рис. 3.1. Прогнозування чистої виручки та витрат на виробництво реалізованої продукції АТ Криворізький ЗРК на 2024 рік

Джерело: розрахунки автора

Обсяг реалізації продукції збільшено пропорційно росту виробничої програми – на 1.45 відсотки. Згідно результатів прогнозного аналізу, товарна кредиторська заборгованість базового підприємства буде обертатися повільніше, ніж в попередньому періоду, але все ще швидше, ніж його товарна дебіторська заборгованість.

Прогнозна тривалість одного обороту дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги у 2024 році складе 20 днів, що на 6,35 днів менше, ніж на початок 2024 року.

Прогнозні розрахунки показали, що сума дебіторської заборгованості все ще буде перевищувати суму кредиторської заборгованості, але різниця значно зменшиться, ніж це було у 2023 році. Оборотність всіх оборотних активів прискориться на 32 дні, а рентабельність оборотних активів зросте на 1,47%.

Таблиця 3.5

**Прогнозна оцінка ефективності використання оборотного капіталу АТ
"Криворізький ЗРК"**

Показник	Значення		Відхилення
	на 01.01.2024 факт	прогноз	
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	5577923	5658803	+80 880
Середньорічна сума товарної дебіторської заборгованості, тис. грн	232464	320746	+88 282
Коефіцієнт оборотності товарної дебіторської заборгованості, разів	23,99	17,64	-6,35
Період оборотності дебіторської заборгованості, днів	15,00	20,41	5,40
Середньорічна сума товарної кредиторської заборгованості, тис. грн	89698	103850	+14 153
Коефіцієнт оборотності товарної кредиторської заборгованості, разів	62,19	54,49	-7,70
Період оборотності кредиторської заборгованості, днів	5,79	6,61	0,82
Середньорічна сума оборотних активів, тис. грн	9 008 512	8 632 456	-376 056
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, разів	0,62	0,66	0,04
Період оборотності оборотних активів, днів	581,41	549,18	-32,23

Джерело: розрахунки автора

Прогнозування рентабельності активів та інших фінансових показників гірничо-видобувного підприємства свідчить про позитивні зміни у фінансовій діяльності, які можуть бути досягнуті через комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію діяльності. Зокрема, прогнозна рентабельність активів демонструє покращення, що пояснюється ефективним використанням активів та збільшенням валового прибутку. Позитивна динаміка цих показників свідчить про перевищення темпів зростання чистого прибутку над темпами зростання активів, що є ознакою ефективного управління.

Рентабельність продукції, розрахована за показником чистого прибутку, також матиме позитивну динаміку: з очікуваного рівня мінус 1,14% цей показник може зрости до 1,12%. Хоча ці значення є доволі скромними, їх позитивний тренд

свідчить про поступовий вихід підприємства із збиткової діяльності.

Таблиця 3.6

Прогнозні показники прибутковості АТ "Криворізький ЗРК" за 2024 рік

Показник	Значення, %				Відхилення		
	2021	2022	2023	2024 прогноз	2022	2023	2024 прогноз - 2023 факт
Виручка	11158331	6290171	5577923	5658803	-4 868 160	-712 248	+80 880
Чистий прибуток	4534032	505185	-63411	63411	-4 028 847	-568 596	+126 822
Майно	13434667	14559021	14592012	14656063	+1 124 354	+32 991	+64 051
Оборотні активи	8070189	9054592	8962431	8302481	+984 403	-92 161	-659 950
Власний капітал	5 862 987	7 126 743	7 374 319	7 500 926	+1 263 756	+247 576	+126 607
Залучені кошти	7571680	7432278	7217693	6943727	-139 402	-214 585	-273 966
Довгострокова заборгованість	1 675 712	1 630 045	1 572 806	1 572 806	-45 667	-57 239	+0
Показники рентабельності (прибутковості), %:							
активів	33,75	3,47	-0,43	0,43	-30,28	-3,90	+0,87
поточних активів	56,18	5,58	-0,71	0,76	-50,60	-6,29	+1,47
власного капіталу	77,33	7,09	-0,86	0,85	-70,24	-7,95	+1,71
постійного капіталу	60,14	5,77	-0,71	0,70	-54,37	-6,48	+1,41
продукції	40,63	8,03	-1,14	1,12	-32,60	-9,17	+2,26

Джерело: розрахунки автора

Збільшення виручки від реалізації продукції, зокрема через покращення збуту, дозволить у 2024 році отримати прогнозований чистий прибуток у розмірі 63 411 тис. грн. Незважаючи на те, що ця сума значно менша за показники довоєнного 2021 року, головним пріоритетом підприємства на даному етапі є збереження виробничих потужностей та стабілізація фінансового стану для забезпечення подальшого розвитку після закінчення війни.

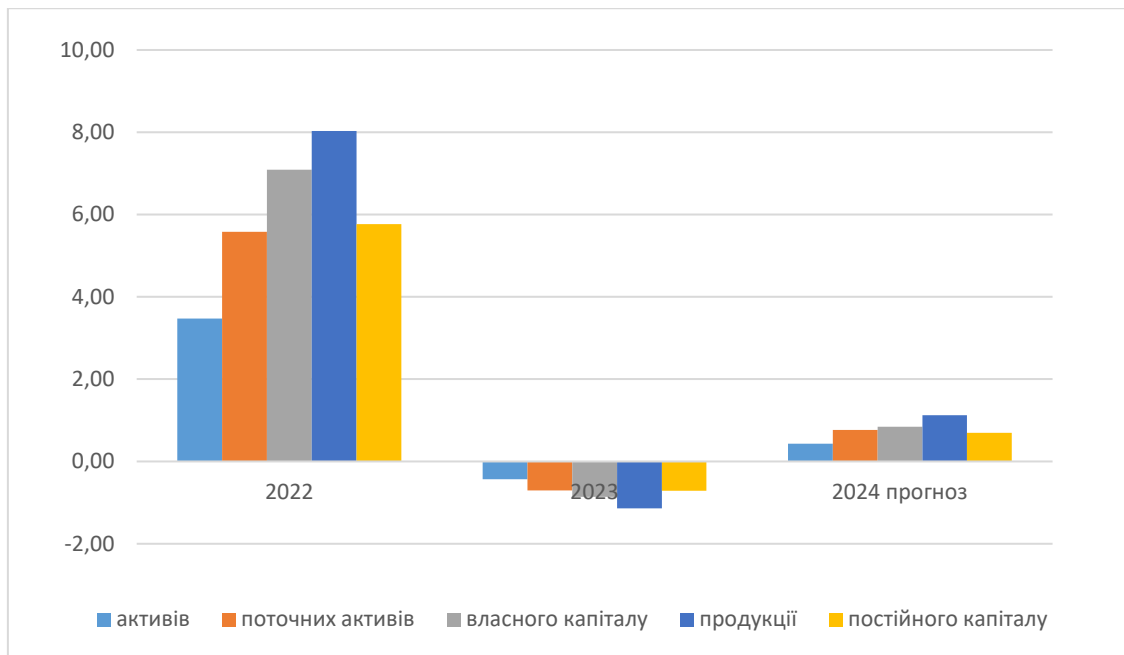

Рис. 3.2. Фактичні 2022, 2023 років та прогнозні 2024 року показники рентабельності АТ Криворізький ЗРК

Джерело: розрахунки автора

Додатково прогнозується зростання рентабельності активів на 0,87%, що підкреслює покращення ефективності їх використання. Рентабельність власного капіталу також демонструє позитивні зміни — з мінус 0,86% цей показник може зрости до 0,85%. Це є важливим свідченням поступового покращення фінансової стійкості підприємства.

Одним із найбільш дієвих заходів для збільшення прибутковості є контроль витрат на збут. Оптимізація цих витрат, прив'язана до фактичного обсягу зростання виробництва готової продукції, дозволить мінімізувати зайві витрати та спрямувати ресурси на більш перспективні напрямки. У підсумку такі дії сприятимуть підвищенню фінансової результативності підприємства та створенню основи для його стійкого розвитку у майбутньому.

З огляду на критичний стан галузі, першочерговими завданнями стає підвищення конкурентоспроможності підприємств. Цього можна досягти шляхом зниження витрат, покращення якісних характеристик продукції, оптимізації виробничих процесів і впровадження більш жорсткої дисципліни в реалізації збутової політики. Окремо важливо розробити заходи для

диверсифікації ринків збуту, покращення логістичних рішень і поступового відновлення втрачених виробничих потужностей.

Стратегічне значення гірничо-видобувної галузі для економіки України потребує залучення державної підтримки та інвестицій, що сприятимуть не лише подоланню наслідків кризи, а й створенню умов для сталого розвитку галузі в майбутньому.

Висновки до розділу 3

Транспарентність у бізнесі є ключовим елементом для створення довіри між компанією та її стейкхолдерами, забезпечуючи відкритість, зрозумілість і доступність інформації про діяльність підприємства. Вона передбачає чітке й об'єктивне подання даних щодо фінансового стану, стратегічних цілей, управлінських рішень і операційної ефективності. Це дозволяє зменшити ризики, пов'язані з інформаційною асиметрією, та сприяє прийняттю виважених і обґрунтованих рішень усіма зацікавленими сторонами.

У сучасну епоху цифровізації транспарентність стає ще більш актуальною завдяки широким можливостям інформаційних технологій. Використання цифрових платформ дозволяє компаніям ефективно та швидко комунікувати зі стейкхолдерами, надаючи їм актуальну інформацію у зручному форматі. Такі інструменти, як інтегровані звіти, онлайн-платформи для інвесторів та автоматизовані системи управління даними, допомагають компаніям забезпечити точність, деталізацію та своєчасність подання інформації. Це, у свою чергу, сприяє покращенню внутрішніх процесів управління, підвищенню продуктивності операційної діяльності та підтриманню високих стандартів корпоративного управління.

Післякризовий період, особливо в контексті повоєнного відновлення економіки України, характеризується необхідністю переходу від традиційної

аграрно-сировинної моделі економіки, яка переважала раніше, до економіки індустріально-інноваційного типу. Така трансформація передбачає опору на швидкий розвиток інноваційно-інформаційних і цифрових комунікаційних технологій, які формують базу для створення економіки знань. У цьому процесі ключову роль відіграє перехід від моделі, орієнтованої на постачання сировини, до моделі, що фокусується на переробці ресурсів та створенні доданої вартості. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності економіки, збільшенню її стійкості до зовнішніх впливів та забезпеченню довготривалого розвитку.

Криворізький залізорудний комбінат (КЗРК) зіткнувся з низкою серйозних викликів через війну. Ці проблеми вимагають комплексного підходу до вирішення, враховуючи як короткострокові, так і довгострокові перспективи. Зважаючи на виклики, важливо не лише адаптуватися до поточних умов, але й стратегічно планувати майбутній розвиток, зосереджуючи увагу на підвищенні конкурентоспроможності та стійкості до зовнішніх впливів.

Для визначення ключових фінансово-економічних та виробничих показників розвитку на запланований період та виявлення можливого дефіциту/профіциту грошових коштів для подальшого визначення джерел покриття для їх потреб, а також напрямок використання вільних грошових коштів складається бізнес-план.

У 2024 році комбінат планує виробити 2212 тис. тонн товарної продукції із середнім вмістом заліза (Fe) на рівні 59,45%. Для досягнення таких обсягів виробництва товарної руди передбачено виконання наступних заходів:

- закупівля основного технологічного обладнання для заміни зношеного та проведення капітального ремонту основних технологічних засобів;
- придбання допоміжного обладнання та здійснення капітального ремонту допоміжних технічних засобів.

Ці дії спрямовані на забезпечення стабільності виробничого процесу та досягнення запланованих виробничих показників.

Плановий обсяг виробничої програми на 2024 рік встановлено на рівні 2212 тис. т, тобто збільшення виробничої програми на 2024 рік – 1,45% відносно 2023 року.

Статті балансу, розмір яких безпосередньо залежить від обсягу виробничої програми, збільшено на 1,45 відсотка. Це статті – «Позаоборотні активи», «Запаси», «Інші оборотні активи» та «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги».

Аналіз показав, що сума дебіторської заборгованості перевищувала суму кредиторської заборгованості в 2–4 рази, період оборотності кредиторської заборгованості менший за період оборотності дебіторської заборгованості. Пропонуємо зменшити суму та період оборотності товарної дебіторської заборгованості через формування оптимальної процедури інкасації дебіторської заборгованості.

Кошти, що вивільняються за рахунок прискорення оборотності дебіторської заборгованості, будуть спрямовуватись на фінансування інвестиційної програми підприємства, а також на забезпечення достатнього рівня критичної ліквідності. Загальна вартість активів підприємства збільшиться внаслідок розширення виробничої програми на 128101,7 тис. грн. Цей ріст буде покрито за рахунок чистого прибутку за 2024 рік, що спричинить збільшення розміру «Нерозподіленого прибутку» у першому розділі пасиву на 126606,7 тис. грн.

Також відбудуться структурні зміни у майні АТ «Криворізький ЗРК». Зросте частка необоротних активів, що може бути позитивним моментом, також зменшиться сума дебіторської заборгованості підприємства за розрахунками.

Для визначення прогнозних фінансових результатів підприємства на 2024 рік обсяг реалізації продукції збільшено пропорційно росту виробничої програми – на 1,45 відсотки. Прогнозна тривалість одного обороту дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги у 2024 році складе 20 днів, що на 6,35 днів менше, ніж на початок 2024 року. Прогнозні розрахунки показали, що сума дебіторської заборгованості все ще буде перевищувати суму кредиторської заборгованості, але різниця значно зменшиться, ніж це було у 2023 році. Оборотність всіх оборотних активів прискориться на 32 дні, а рентабельність оборотних активів зросте на 1,47%.

Прогнозування рентабельності активів та інших фінансових показників

гірничо-видобувного підприємства свідчить про позитивні зміни у фінансовій діяльності, які можуть бути досягнуті через комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію діяльності. Зокрема, прогнозна рентабельність активів демонструє покращення, що пояснюється ефективним використанням активів та збільшенням валового прибутку. Позитивна динаміка цих показників свідчить про перевищення темпів зростання чистого прибутку над темпами зростання активів, що є ознакою ефективного управління.

ВИСНОВКИ

В результаті вивчення літературних джерел встановлено, що фінансовий результат у формі прибутку виступає головною метою діяльності підприємства на ринку та одним з ключових показників, який визначає ефективність його діяльності. Інформація про фінансовий результат відображається у фінансових звітах підприємства та є загальнодоступною інформацією для визначення рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства та є головним джерелом інформації для потенційних партнерів.

Отриманий підприємством прибуток може бути використаний для задоволення різноманітних потреб. По-перше, він спрямовується на формування фінансових ресурсів держави, фінансування бюджетних видатків. Це досягається вилученням у підприємств частини прибутку в державний бюджет. По-друге, прибуток є джерелом формування фінансових ресурсів самих підприємств і використовується ними для забезпечення господарської діяльності.

У сучасній економічній літературі поняття «витрати» має різні трактування, що зумовлено підходами до цієї економічної категорії. Одні автори розглядають витрати через призму придбання засобів виробництва, тобто процесу нагромадження ресурсів. Інші акцентують увагу на використанні ресурсів у процесі виробництва та наданні послуг.

Співвідношення прибутку з авансованою вартістю або поточними витратами характеризує таке поняття, як рентабельність. У найширшому, найзагальнішому розумінні рентабельність означає прибутковість або дохідність виробництва і реалізації всієї продукції (робіт, послуг) чи окремих її видів, дохідність підприємств, організацій, установ у цілому як суб'єктів господарської діяльності; прибутковість різних галузей економіки. Рентабельність безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку. Однак її не можна ототожнювати з абсолютною сумою отриманого прибутку. Рентабельність — це відносний показник, тобто рівень прибутковості, що вимірюється у відсотках. Різні варіанти обчислень прибутку, поточних витрат, авансованої вартості, що ними користуються для розрахунку

рентабельності, зумовлюють наявність значної кількості показників рентабельності.

Для розрахунку рівня рентабельності підприємств можуть використовуватися: загальний прибуток; прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг), тобто від основної діяльності. При цьому прибуток зіставляється з авансованою вартістю, яку можна визначати в різних варіантах (весь капітал підприємства, власний капітал, позиковий капітал, основний капітал, оборотний капітал).

Найкращу рентабельність у 2023 році серед промисловості отримали підприємства добувної промисловості і розроблення кар'єрів, виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів, а також підприємства машинобудування.

Проаналізувавши специфіку фінансового управління в умовах ринкової економіки, можна визначити такі ключові функції фінансового менеджера:

- оцінка потреб підприємства у фінансових ресурсах для реалізації найбільш ефективних інвестиційних проектів;
- відповідальність за аналіз різних джерел фінансування, їх порівняння і створення оптимальної структури позикового капіталу;
- забезпечення своєчасного надходження фінансових ресурсів із визначених джерел, із постійним моніторингом ринкової позиції підприємства та коригуванням фінансової політики за потреби;
- максимізація прибутку підприємства й підтримка його стабільного рівня;
- раціональне використання отриманих фінансових ресурсів через ефективне управління обіговим і основним капіталом;
- забезпечення сталого розвитку підприємства шляхом розширення виробничих можливостей або об'єднання з іншими компаніями;
- запобігання банкрутству, контроль за відносинами підприємства з банками, податковими органами, страховими компаніями, пенсійними фондами та іншими установами.

Усі ці функції взаємопов'язані, і кожна з них може бути реалізована кількома

способами. Головним завданням є вибір оптимального варіанту для досягнення цілей підприємства.

Управління рентабельністю підприємства в умовах військового стану є ключовим завданням для забезпечення фінансової стійкості та адаптації до складних економічних умов. Війна створює значні виклики: порушення постачання, зростання витрат на енергоносії та транспорт, зменшення платоспроможного попиту, а також нестачу кваліфікованого персоналу. Ці фактори підвищують собівартість продукції, змушуючи підприємства впроваджувати нові стратегії оптимізації.

Основним видом діяльності базового підприємства Криворізький ЗРК є видобування підземним способом природно багатой залізної руди, реконструкція та будівництво шахт і підземних споруд. Основною продукцією, що виробляє підприємство, та за рахунок продажу якої комбінат отримав 10 або більше відсотків доходу, є руда залізна агломераційна марки 1 та руда залізна доменна.

У 2021 році обсяг виробництва досяг 4298 тис. тонн (11 159 274 тис. грн), а реалізованої продукції – 3980,506 тис. тонн (11 158 331 тис. грн), що перевищило показники 2020 року. У 2022 році обсяг виробництва становив 2888 тис. тонн (5830 987 тис. грн), а реалізованої продукції – 2383,33 тис. тонн (6290 171 тис. грн). Порівняно з 2021 роком, зниження обсягів виробництва склало 32,87%, а реалізації – 40%/

У 2023 році Криворізький залізорудний комбінат скоротив виробництво товарної залізної руди підземного видобутку на 24,4% порівняно з 2022 роком – до 2,18 млн тонн. Зокрема, шахта «Тернівська» видобула 543 тис. тонн (-29,5% рік до року), «Козацька» – 465,4 тис. тонн (-40,6%), «Покровська» – 528,6 тис. тонн (-9,2%), а «Криворізька» – 646 тис. тонн (-14,2%).

Основними конкурентами - виробниками залізної руди в Україні протягом 2023 року є: ПрАТ "Суша Балка", м. Кривий Ріг, ТОВ "Рудомайн", м. Кривий Ріг. Основними західними конкурентами - виробниками залізної руди є: рудник Itabira і Carajas, Бразилія, рудники Ліберії.

Війна Росії проти України стала серйозним викликом для КЗРК, як і для

всього українського бізнесу. Протягом 2022 року комбінат адаптувався до нових умов діяльності, хоча економічна ситуація була вкрай складною. У 2022 році валовий внутрішній продукт України знизився на 30,4%, а рівень споживчої інфляції досяг 26,6%. Девальвація національної валюти також вплинула на зростання вартості товарів і послуг.

Основні проблеми КЗРК через війну:

1. Втрати зовнішньоекономічної діяльності: блокування кордонів з Росією та Білоруссю, зупинка роботи морських портів, а також обмежена пропускна спроможність західного кордону.

2. Втрати внутрішнього ринку: окупація та руйнування територій України, де знаходилися основні споживачі продукції, зокрема металургійні комбінати.

3. Знищення основних споживачів продукції: руйнування маріупольських комбінатів призвело до втрати ключових покупців руди з вмістом заліза 56–57%. Наразі основними споживачами продукції є афілійовані підприємства – «Каметсталь», «Запоріжсталь» та окремі металургійні комбінати Східної Європи.

Попри труднощі, Криворізький ЗРК має значний потенціал для розвитку завдяки своїй сировинній базі та науково-технічним можливостям. Основним завданням залишається модернізація виробництва та перехід на видобуток руди з вищим вмістом заліза (62–64%), що дозволить підприємству бути конкурентоспроможним на ринках Західної Європи. Одночасно вирішення питань логістики, енергозабезпечення та фінансування сприятиме стабілізації роботи комбінату та його подальшому розвитку навіть у складних умовах війни.

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, робіт, послуг протягом 2021 року зростав, а у 2022-2023 роках зменшився. У 2020–2022 роках було отримано чистий прибуток: у 2021 році він збільшився на 2,32 млрд грн порівняно з 2020 роком, а у 2022 році зменшився на 2,91 млрд грн. Таким чином, чистий прибуток підприємства за три роки зменшився. У 2023 році підприємство зазнало чистого збитку.

Найбільш вагомим елементом собівартості реалізованої продукції АТ КЗРК як у 2023 р. так і у 2022 р. є матеріальні витрати (39,4 %).

У 2021 році оборотність оборотних активів становила 262 дні. У 2022 році цей показник зріс до 490 днів, що свідчить про уповільнення на 187 днів. У 2023 році тривалість одного обороту ще більше збільшилася до 581 дня, тобто була на 118 днів довшою, ніж у попередньому році. Така ситуація виникла через те, що в 2022–2023 роках темпи зростання чистої виручки від реалізації продукції значно поступалися темпам збільшення середньорічної суми оборотних активів. Найбільші проблеми виникли з оборотністю готової продукції. У 2021 році один цикл обертання складав 23 дні. У 2022 році цей показник значно погіршився, збільшившись до 78 днів (уповільнення на 54 дні). У 2023 році ситуація ще більше ускладнилася — оборотність готової продукції тривала вже 144 дні. Це свідчить про те, що підприємству слід звернути увагу на оптимізацію процесів управління запасами готової продукції для зменшення тривалості її обертання.

Аналіз показав, що у 2021 році сума товарної дебіторської заборгованості перевищувала товарну кредиторську заборгованість у 2,5 рази, у 2022 році цей показник зменшився до 1,4 рази, а в 2023 році знову зріс до 2,3 рази. Водночас період оборотності дебіторської заборгованості виявився довшим за період оборотності кредиторської заборгованості на 6 днів у 2021 році, на 3 дні у 2022 році та на 8 днів у 2023 році, що створювало фінансові труднощі для підприємства.

У 2021–2022 роках рентабельність майна залишалася позитивною: на кожну гривню активів підприємство отримувало від 3,4 до 3,6 копійок чистого прибутку. Проте у 2023 році рентабельність активів стала від'ємною. Зменшення показника на 4 відсоткових пункти відносно 2022 року пов'язане із зростанням вартості майна та збитками, отриманими у 2022 році.

Рентабельність діяльності, обчислена за чистим і операційним прибутком, демонструє зниження у 2022–2023 роках порівняно з 2021 роком. Це зумовлено скороченням чистого прибутку та зменшенням обсягу чистої виручки від реалізації продукції. Ця тенденція свідчить про необхідність аналізу причин скорочення прибутку та вжиття заходів для оптимізації витрат, підвищення обсягів продажу та адаптації цінової політики до умов ринку.

Економічна ефективність діяльності гірничо-видобувних підприємств України за 2022-2023 роки суттєво знизилась, що зумовлено низкою внутрішніх і зовнішніх факторів. Війна стала основним тригером, який вплинув на всі аспекти виробництва, логістики, збуту та міжнародної конкурентоспроможності.

Хоча деякі підприємства демонстрували зростання виручки від реалізації продукції, як, наприклад, Північний ГЗК, обсяги чистого прибутку навіть у цих компаній залишалися значно нижчими, ніж у 2021 році. Це зумовлено зростанням витрат, ускладненням умов збуту та зниженням рентабельності. Єдиним підприємством, яке змогло зберегти прибутковість у цей період, стало ПрАТ "Суша Балка", однак і його фінансові результати суттєво зменшилися. Для більшості інших підприємств галузі характерний перехід до збиткової діяльності.

Середній рівень рентабельності в галузі впав із 4% до 2%, що свідчить про значні труднощі в забезпеченні економічної стійкості. Збереження прибутковості та подолання збитковості є нагальними завданнями для підприємств галузі, що потребують стратегічного переосмислення бізнес-процесів і ефективного реагування на кризові виклики.

Незважаючи на складні обставини, українська металургія продовжує функціонувати, демонструючи приклад стійкості та здатності адаптуватися до кризових умов. Це дозволяє з упевненістю прогнозувати, що у 2024 році металургійна галузь збереже свою ключову роль в економіці України, ставши основою для відновлення інфраструктури та економічного зростання

У сучасну епоху цифровізації транспарентність стає ще більш актуальною завдяки широким можливостям інформаційних технологій. Використання цифрових платформ дозволяє компаніям ефективно та швидко комунікувати зі стейкхолдерами, надаючи їм актуальну інформацію у зручному форматі. Такі інструменти, як інтегровані звіти, онлайн-платформи для інвесторів та автоматизовані системи управління даними, допомагають компаніям забезпечити точність, деталізацію та своєчасність подання інформації. Це, у свою чергу, сприяє покращенню внутрішніх процесів управління, підвищенню продуктивності операційної діяльності та підтриманню високих стандартів

корпоративного управління.

Післякризовий період, особливо в контексті повоєнного відновлення економіки України, характеризується необхідністю переходу від традиційної аграрно-сировинної моделі економіки, яка переважала раніше, до економіки індустріально-інноваційного типу. Така трансформація передбачає опору на швидкий розвиток інноваційно-інформаційних і цифрових комунікаційних технологій, які формують базу для створення економіки знань. У цьому процесі ключову роль відіграє перехід від моделі, орієнтованої на постачання сировини, до моделі, що фокусується на переробці ресурсів та створенні доданої вартості. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності економіки, збільшенню її стійкості до зовнішніх впливів та забезпеченню довготривалого розвитку.

Криворізький залізорудний комбінат (КЗРК) зіткнувся з низкою серйозних викликів через війну. Ці проблеми вимагають комплексного підходу до вирішення, враховуючи як короткострокові, так і довгострокові перспективи. Зважаючи на виклики, важливо не лише адаптуватися до поточних умов, але й стратегічно планувати майбутній розвиток, зосереджуючи увагу на підвищенні конкурентоспроможності та стійкості до зовнішніх впливів.

Для визначення ключових фінансово-економічних та виробничих показників розвитку на запланований період та виявлення можливого дефіциту/профіциту грошових коштів для подальшого визначення джерел покриття для їх потреб, а також напрямок використання вільних грошових коштів складається бізнес-план.

У 2024 році комбінат планує виробити 2212 тис. тонн товарної продукції із середнім вмістом заліза (Fe) на рівні 59,45%. Для досягнення таких обсягів виробництва товарної руди передбачено виконання наступних заходів:

- закупівля основного технологічного обладнання для заміни зношеного та проведення капітального ремонту основних технологічних засобів;
- придбання допоміжного обладнання та здійснення капітального ремонту допоміжних технічних засобів.

Ці дії спрямовані на забезпечення стабільності виробничого процесу та досягнення запланованих виробничих показників.

Плановий обсяг виробничої програми на 2024 рік встановлено на рівні 2212 тис. т, тобто збільшення виробничої програми на 2024 рік – 1,45% відносно 2023 року. Пропонуємо зменшити суму та період оборотності товарної дебіторської заборгованості через формування оптимальної процедури інкасації дебіторської заборгованості.

Кошти, що вивільняються за рахунок прискорення оборотності дебіторської заборгованості, будуть спрямовуватись на фінансування інвестиційної програми підприємства, а також на забезпечення достатнього рівня критичної ліквідності. Загальна вартість активів підприємства збільшиться внаслідок розширення виробничої програми на 128101,7 тис. грн. Цей ріст буде покрито за рахунок чистого прибутку за 2024 рік. Також відбудуться структурні зміни у майні АТ «Криворізький ЗРК». Зросте частка необоротних активів, що може бути позитивним моментом, також зменшиться сума дебіторської заборгованості підприємства за розрахунками.

Для визначення прогнозних фінансових результатів підприємства на 2024 рік обсяг реалізації продукції збільшено пропорційно росту виробничої програми – на 1,45 відсотки. Прогнозна тривалість одного обороту дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги у 2024 році складе на 6,35 днів менше, ніж на початок 2024 року. Прогнозні розрахунки показали, що сума дебіторської заборгованості все ще буде перевищувати суму кредиторської заборгованості, але різниця значно зменшиться, ніж це було у 2023 році. Оборотність всіх оборотних активів прискориться на 32 дні, а рентабельність оборотних активів зросте на 1,47%.

Прогнозування рентабельності активів та інших фінансових показників гірничо-видобувного підприємства свідчить про позитивні зміни у фінансовій діяльності, які можуть бути досягнуті через комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію діяльності. Зокрема, прогнозна рентабельність активів демонструє покращення, що пояснюється ефективним використанням активів та збільшенням валового прибутку. Позитивна динаміка цих показників свідчить про перевищення темпів зростання чистого прибутку над темпами зростання

активів, що є ознакою ефективного управління.

Додатково прогнозується зростання рентабельності активів на 0,87%, що підкреслює покращення ефективності їх використання. Рентабельність власного капіталу також демонструє позитивні зміни — з мінус 0,86% цей показник може зрости до 0,85%. Це є важливим свідченням поступового покращення фінансової стійкості підприємства.

Одним із найбільш дієвих заходів для збільшення прибутковості є контроль витрат на збут. Оптимізація цих витрат, прив'язана до фактичного обсягу зростання виробництва готової продукції, дозволить мінімізувати зайві витрати та спрямувати ресурси на більш перспективні напрямки. У підсумку такі дії сприятимуть підвищенню фінансової результативності підприємства та створенню основи для його стійкого розвитку у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акціонерне товариство «Криворізький залізорудний комбінат». Фінансова звітність за 2020-2023 роки. URL: <https://clarity-project.info/edr/00191307>
2. Алькема, В., Діденко, В. (2024). Цифровізація інформаційно-аналітичного забезпечення управління інноваційною діяльністю, інноваційним розвитком підприємств. *Вчені записки Університету «КРОК»*, (3(75), 85–92. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-75-85-92>
3. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств [текст] навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. –К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
4. Блонська В.І. Прибуток – особливості його формування та використання в ефективному управлінні підприємством / В.І. Блонська, І.В. Паньків // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2014. – Вип. 6 – С. 129-134.
5. Вадим Колісніченко. КЗРК у 2023 році скоротив видобуток аглоруди на 24,4% р./р. URL: <https://gmk.center/ua/news/kzrk-u-2023-roci-skorotiv-vidobutok-aglorudi-na-24-4-r-r/>
6. Вадим Колісніченко. КЗРК у вересні 2023 скоротив видобуток аглоруди на 32,5% р./р. URL: <https://gmk.center/ua/news/kzrk-u-veresni-skorotiv-vidobutok-aglorudi-na-32-5-r-r/>
7. Вадим Колісніченко. Криворізький ЗРК у січні-березні наростив виробництво ЗРС на 5,1% URL: <https://gmk.center/ua/news/krivorizkij-zrk-u-sichni-berezni-narostiv-virobnictvo-zrs-na-5-1/>
8. Вадим Колісніченко. Криворізький ЗРК у 2020 році наростив чистий прибуток на 7,3%. URL: <https://gmk.center/ua/news/krivorizkij-zrk-u-2020-roci-narostiv-chistij-pributok-na-7-3/>
9. Глущенко Андрій. Як українська металургія пройшла випробовування на міцність у 2023 році. URL: <https://gmk.center/ua/posts/yak-ukrainska-metalurgiya-projshla-viprobuvannya-na-micnist-u-2023-roci/>
10. Вікторія Агапова. Що лишилось від української металургії. Економічна

правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/03/29/698540/>

11. Господарський кодекс України. Від 16 січня 2003 р. № 436-IV. З подальшими змінами // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

12. Гоцуляк С.М. Джерела фінансування оборотного капіталу. - URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/8610/1/22.pdf>

13. Державна служба статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

14. Дорошенко О. О., Сорокатиї В. М. Фінансове планування на підприємстві як метод мінімізації фінансових ризиків. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9446> (дата звернення: 20.10.2024). DOI: [10.32702/2307-2105-2021.10.95](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.10.95)

15. Єрмоленко О.А., Григоренко К.О. Фінансове планування в умовах невизначеності. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. №49. С. 230–232.

16. Звіт про управління ПАТ «Кривбасзалізрудком» за 2020 рік. [URL: https://www.krruda.dp.ua/wp-content/uploads/2021/04/uprav_2020.pdf

17. Злобіна К.С. Підходи до визначення ефективності фінансового планування на підприємстві. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 19. С. 315.

18. Інформація для акціонерів та стейкхолдерів Північний гірничо-збагачувальний комбінат. Офіційний сайт холдингу «Метінвест». URL: <https://sevgok.metinvestholding.com/ua/about/for-shareholders>

19. Інформація про обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції ПАТ «КЗРК» за 2021 рік. URL: <https://www.krruda.dp.ua/akcioneram/2022-2/>

20. Капітула С.В., Капітула Т.С. Перспективи розвитку гірничо-металургійного комплексу України в сучасних умовах невизначеності та ризику. *Економіка та управління національним господарством*. 2016. № 12. - URL: <http://global-national.in.ua/archive/12-2016/20.pdf>

21. Криворізький залізорудний комбінат. URL: <https://gmk.center.ua/manufacturer/krivorizkij-zalizadorudnij-kombinat/>

22. Кулицький С. Проблеми розвитку українського гірничо-металургійного

комплексу на сучасному етапі / С. Кулицький // *Україна: події, факти, коментарі*. – 2015. – № 15. – С. 41–62. – URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2015/ukr15.pdf>.

23. Мороз, Олег. Використання інноваційно-інформаційних підходів до управління суб'єктами господарювання. *Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 27-28 березня 2024 р.* Львів: ЛНУП, 2024. 579 с., 2024.

24. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

25. Податковий кодекс України: Закон України №283 від 02.12.2010

26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. №290// Все про бухгалтерський облік. – 2009. – №10. – С. 52-57.

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999р. № 318.

28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати». Затверджено наказом Мінфіну України від 20.10.99 р. № 246.

29. Приватне акціонерне товариство «Суша балка». Звітність 2021-2023 роки. URL: https://clarity-project.info/edr/00191329/finances?current_year=2023

30. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99. № 996-XIV // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

31. Публічне акціонерне товариство «Криворізький залізорудний комбінат» URL: <https://www.krruda.dp.ua/>

32. Річна інформація емітента цінних паперів за 2021 рік. URL: <https://www.krruda.dp.ua/akcioneram/2023-2/>

33. Річна інформація емітента цінних паперів за 2022 рік. URL: <https://www.krruda.dp.ua/akcioneram/2023-2/>

- 34.Річна інформація емітента. URL: <http://sukhabalka.com/ru/r-chna-regulyarnanformats-ya-em-tenta.html>
- 35.Степанов Д.В. Державне регулювання економіки і правові аспекти формування ринкових відносин суспільства // *Персонал*. — 2000. — № 2 (56). — додаток № 4(9). — С. 195-197.
- 36.Транспарентність корпоративних фінансів в умовах цифровізації: шлях до сталого розвитку : монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. О. Захаркіна, канд. екон. наук, доц. Л. С. Захаркіної. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 152 с. URL <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/97196/1/Zakharkin.pdf>
- 37.Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 402 с.
- 38.Фінанси підприємств: підручник / О.Б.Курило, Л.П.Бондаренко, О.И Вівчар, О.М.Чубка. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. — 340 с.
- 39.Фролова Л. В., Бойко І. М. Трансформація підприємництва в умовах цифрової економіки // *Економіка: реалії часу*. Науковий журнал. 2021. № 2 (54). С. 47-56. URL.: <https://economics.net.ua/files/archive/2021/No2/47.pdf>.

05.01.2025

Н.С.Онофрей

Додаток А

Рентабельність операційної та всієї діяльності великих та середніх підприємств

за видами економічної діяльності промисловості за січень-вересень 2023 року

Profitability of operational and of all activity of large and medium enterprises by type of economic activity of industrial January-September 2023

(у відсотках)

	Код за КВЕД-2010/Code NACE. Rev.2	Рівень рентабельності операційної діяльності підприємств/Profitability of operational activity of enterprises	Рівень рентабельності всієї діяльності підприємств/Profitability of all activity of enterprises	
Промисловість	B+C+D+E	6,2	3,2	Industry
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	B	23,5	12,8	Mining and quarrying
Переробна промисловість	C	8,5	5,4	Manufacturing
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	10+11+12	10,3	6,4	production of foodstuffs, beverages and tobacco products
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	13+14+15	16,2	13,9	textile industry, sewing of clothes, leather, leather articles and other materials
виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	16+17+18	11,5	7,8	manufacture of products of wood, manufacture of paper and printing
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	19	-1,5	-2,6	manufacture of coke and refined petroleum products
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	20	7,1	12,4	manufacture of chemicals and chemical products
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	21	18,0	11,6	manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	22+23	14,0	8,1	manufacture of rubber and plastic products, manufacture of other non-metallic mineral products
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	24+25	-1,0	-3,0	manufacture of basic metals, manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment

машинобудування	26+27+28+29 +30	11,4	8,3	<i>engineering</i>
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	26	17,5	16,2	<i>manufacture of computer, electronic and optical products</i>
виробництво електричного устаткування	27	7,5	5,3	<i>manufacture of electrical equipment</i>
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	28	9,5	6,2	<i>manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	29+30	12,0	8,5	<i>manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers and other transport equipment</i>
виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	31+32+33	10,8	9,5	<i>manufacture of furniture and other manufacturing, repair and installation of machinery and equipment</i>
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	D	-0,2	-1,5	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	E	-3,1	-2,8	<i>Water supply, sewerage, waste management</i>

Примітки.

1. Без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії.

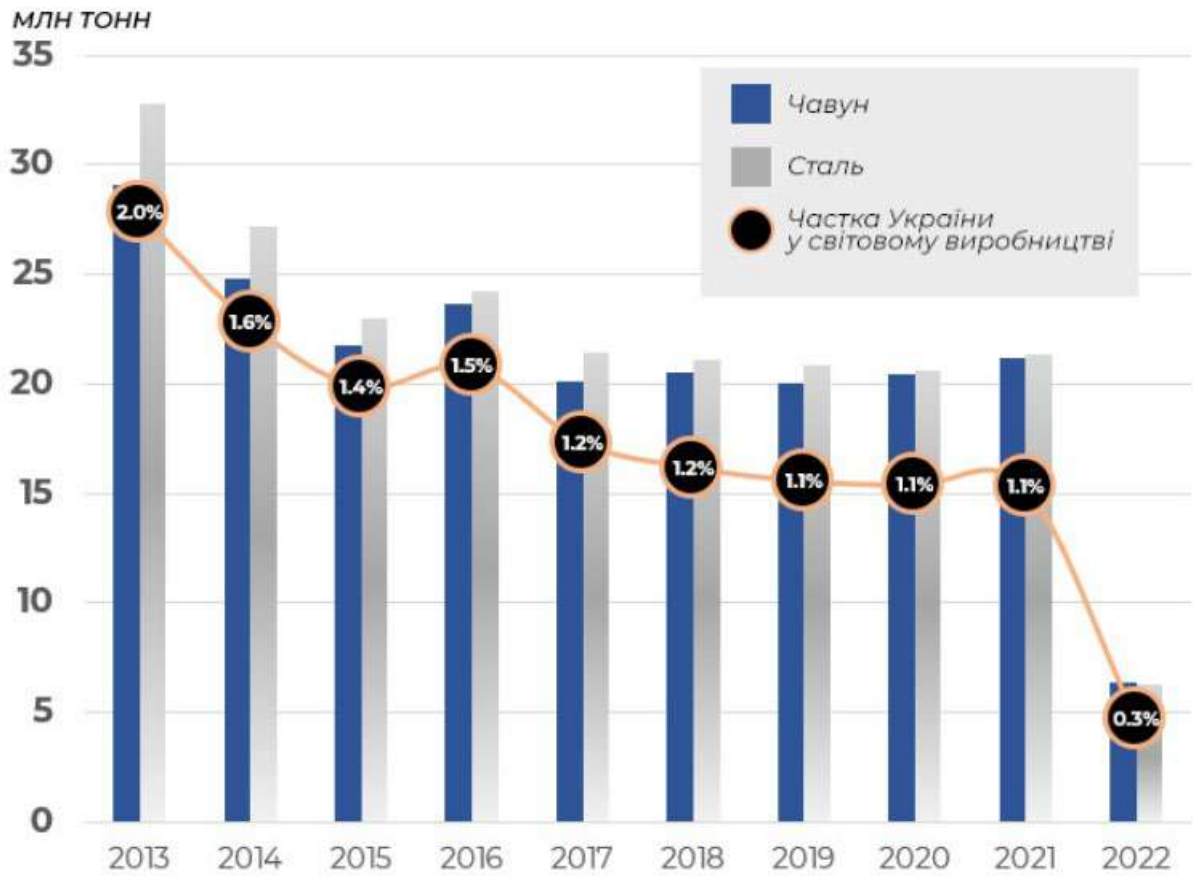
2. Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів.

Notes.

1. Without of taking into account the temporarily occupied by the russian federation and part of territories where the military actions are/were conducted.

2. The information is formed on the basis of reports actually submitted by enterprises.

Додаток Б

ОБСЯГИ ВИПЛАВКИ ЧАВУНУ І СТАЛІ В УКРАЇНІ

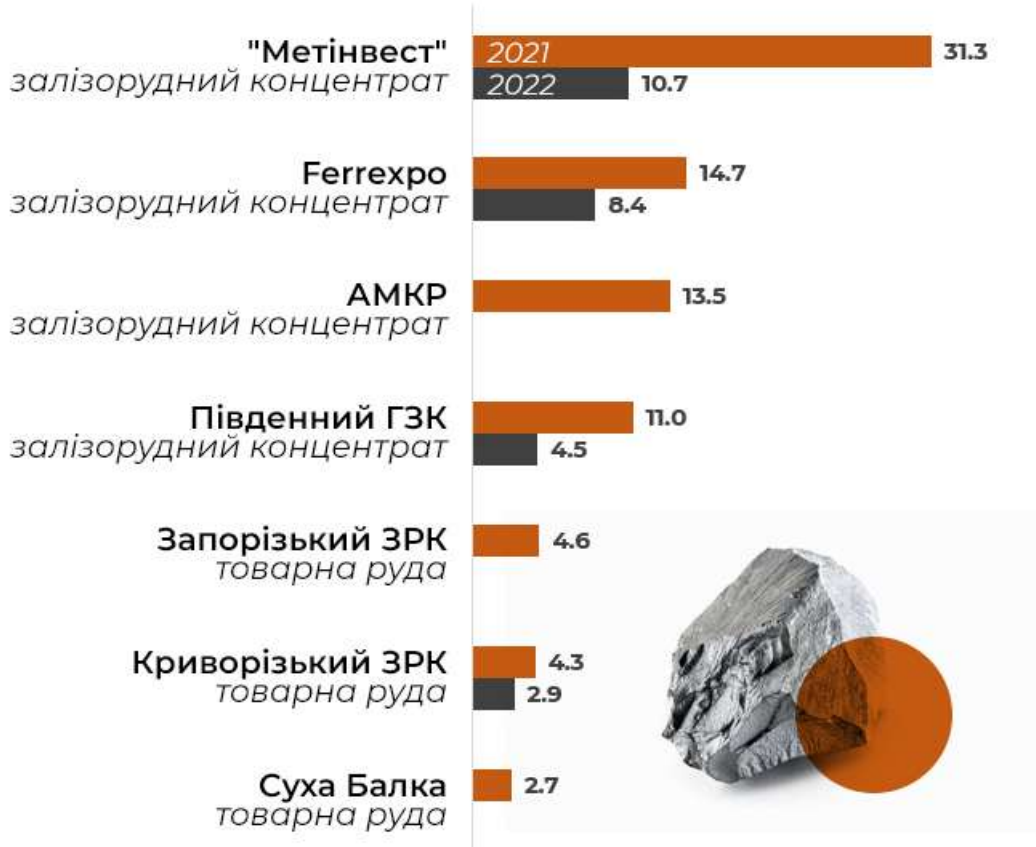
Джерело: Укрметалургпром, worldsteel

Джерело: [10]

Продовження додатку Б

**ВИРОБНИЦТВО ЗАЛІЗОРУДНОЇ ПРОДУКЦІЇ
В УКРАЇНІ У 2021-2022 РОКАХ**

млн тонн

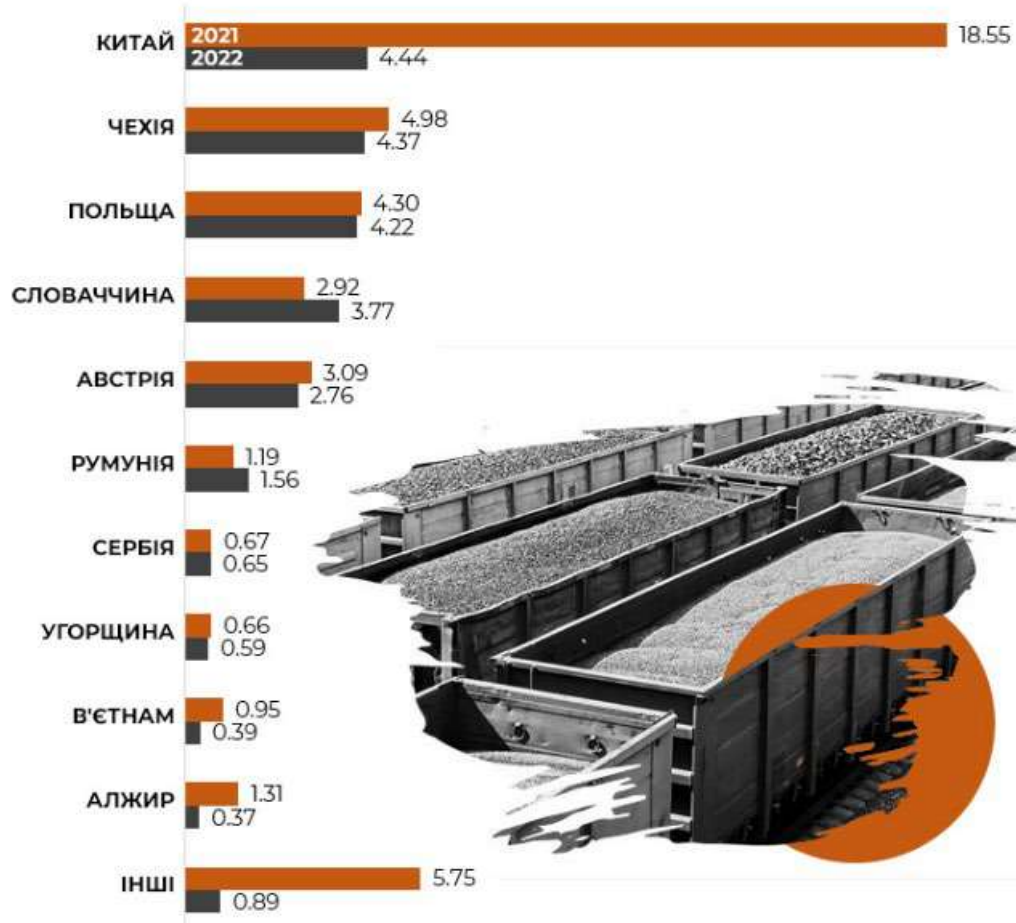

Джерело: [10]

Продовження додатку Б

ГЕОГРАФІЯ ЕКСПОРТУ ЗАЛІЗОРУДНОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ ЗА 2021-2022 РОКИ

МЛН ТОНН

Джерело: International Trade Centre

Джерело: [10]

Продовження додатку Б

Джерело: [10]

Додаток В

Джерело: [9]

Додаток Г1

ЄДРПОУ:	00191307
Назва:	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ" (АТ "КРИВБАСЗАЛІЗРУДКОМ")
Організаційна форма:	Акціонерне товариство
Адреса:	50029, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА область, місто КРИВИЙ РІГ, вулиця СИМБІРЦЕВА, будинок 1-А

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	72 018.00	66 971.00
первісна вартість	1001	95 307.00	95 980.00
накопичена амортизація	1002	23 289.00	29 009.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	4 768 919.00	4 858 732.00
первісна вартість	1011	10 903 206.00	11 250 242.00
знос	1012	6 134 287.00	6 391 510.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	583 092.00	583 092.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	275.00	45.00
Відстрочені податкові активи	1045	80 125.00	120 741.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	5 504 429.00	5 629 581.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	2 204 770.00	2 841 795.00
Виробничі запаси	1101	293 860.00	210 074.00
Незавершене виробництво	1102	30 256.00	46 490.00
Готова продукція	1103	1 880 654.00	2 585 231.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	146 491.00	318 437.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0.00	
з бюджетом	1135	211 264.00	210 498.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	14 743.00	58 481.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 931 585.00	5 417 390.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	363 664.00	129 524.00
Рахунки в банках	1167	363 664.00	129 524.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	196 818.00	44 787.00
Усього за розділом II	1195	9 054 592.00	8 962 431.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	14 559 021.00	14 592 012.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 991 233.00	1 991 233.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	-350 533.00	-71 954.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5 486 043.00	5 455 040.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	7 126 743.00	7 374 319.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	0.00	
Відстрочені податкові зобов'язання	1505	1 602 869.00	1 500 984.00
Пенсійні зобов'язання	1510	0.00	
Довгострокові кредити банків	1515	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1520	27 176.00	71 822.00
Довгострокові забезпечення	1521	27 176.00	71 822.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу			

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 630 045.00	1 572 806.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	0.00	
Короткострокові кредити банків			
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	76 292.00	103 103.00
розрахунками з бюджетом	1620	23 976.00	18 455.00
розрахунками зі страхування	1625	15 083.00	10 529.00
розрахунками з оплати праці	1630	49 966.00	32 960.00
за одержаними авансами	1635	0.00	
за розрахунками з учасниками	1640	5 179 031.00	5 171 553.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	288 768.00	275 461.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	169 117.00	32 826.00
Усього за розділом III	1695	5 802 233.00	5 644 887.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	14 559 021.00	14 592 012.00

Продовження додатку Г1

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 577 923.00	6 290 171.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3 036 394.00	2 891 384.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	2 541 529.00	3 398 787.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120		116 190.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	169 470.00	201 163.00
Витрати на збут	2150	1 553 266.00	1 732 482.00
Інші операційні витрати	2180	544 183.00	
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	274 610.00	1 581 332.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220		0.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	346 886.00	210 420.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		1 370 912.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
збиток	2295	72 276.00	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	8 865.00	-253 410.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		1 117 502.00
збиток	2355	63 411.00	

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-32 408.00	-34 524.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	372 138.00	170 780.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	339 730.00	136 256.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	61 151.00	24 526.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	278 579.00	111 730.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	215 168.00	1 229 232.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	2 619 092.00	2 699 201.00
Витрати на оплату праці	2505	1 354 985.00	1 460 900.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	308 863.00	328 711.00
Амортизація	2515	290 687.00	279 810.00
Інші операційні витрати	2520	2 080 515.00	2 061 128.00
Разом	2550	6 654 142.00	6 829 750.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 991 233 326.00	1 991 233 326.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 991 233 326.00	1 991 233 326.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0.03	0.56
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-0.03	0.56
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Додаток Г2

ЄДРПОУ: 00191307

Назва: АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ"
(АТ "КРИВБАСЗАЛІЗРУДКОМ")

Організаційна форма: Акціонерне товариство

Адреса: 50029, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА область, місто КРИВИЙ РІГ, вулиця СИМБІРЦЕВА, будинок 1-А

ЄДРПОУ: 00191307

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	76 532.00	72 018.00
первісна вартість	1001	95 451.00	95 307.00
накопичена амортизація	1002	18 919.00	23 289.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	4 632 438.00	4 768 919.00
первісна вартість	1011	10 517 945.00	10 903 206.00
знос	1012	5 885 507.00	6 134 287.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	583 092.00	583 092.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	725.00	275.00
Відстрочені податкові активи	1045	71 691.00	80 125.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	5 364 478.00	5 504 429.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	1 191 461.00	2 204 770.00
Виробничі запаси	1101	314 157.00	293 860.00
Незавершене виробництво	1102	22 498.00	30 256.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Готова продукція	1103	854 804.00	1 880 654.00
Товари	1104	2.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	228 485.00	146 491.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0.00	
з бюджетом	1135	110 423.00	211 264.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	33 667.00	14 743.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 933 857.00	5 931 585.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	518 385.00	363 664.00
Рахунки в банках	1167	518 385.00	363 664.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	87 578.00	196 818.00
Усього за розділом II	1195	8 070 189.00	9 054 592.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	13 434 667.00	14 559 021.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 991 233.00	1 991 233.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	-462 263.00	-350 533.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4 334 017.00	5 486 043.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	5 862 987.00	7 126 743.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	0.00	
Відстрочені податкові зобов'язання			
Пенсійні зобов'язання	1505	1 671 422.00	1 602 869.00
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	4 290.00	27 176.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	4 290.00	27 176.00
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 675 712.00	1 630 045.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові	1600	0.00	
кредити банків			
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	127 807.00	76 292.00
розрахунками з бюджетом	1620	172 539.00	23 976.00
розрахунками зі страхування	1625	20 174.00	15 083.00
розрахунками з оплати праці	1630	65 835.00	49 966.00
за одержаними авансами	1635	0.00	
за розрахунками з учасниками	1640	5 179 050.00	5 179 031.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	270 544.00	288 768.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	60 019.00	169 117.00
Усього за розділом III	1695	5 895 968.00	5 802 233.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	13 434 667.00	14 559 021.00

Продовження додатку Г2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6 290 171.00	11 158 331.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2 891 384.00	4 282 254.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	3 398 787.00	6 876 077.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	116 190.00	
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	201 163.00	192 326.00
Витрати на збут	2150	1 732 482.00	1 184 419.00
Інші операційні витрати	2180		399 235.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1 581 332.00	5 100 097.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220		0.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	210 420.00	170 851.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1 370 912.00	4 929 246.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-253 410.00	-905 296.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 117 502.00	4 023 950.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-34 524.00	-35 174.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	170 780.00	-104 577.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	136 256.00	-139 751.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	24 526.00	-25 650.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	111 730.00	-114 101.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 229 232.00	3 909 849.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	2 699 201.00	3 170 736.00
Витрати на оплату праці	2505	1 460 900.00	1 570 677.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	328 711.00	355 188.00
Амортизація	2515	279 810.00	249 021.00
Інші операційні витрати	2520	2 061 128.00	1 536 276.00
Разом	2550	6 829 750.00	6 881 898.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 991 233 326.00	1 991 233 326.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 991 233 326.00	1 991 233 326.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.56	2.02
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.56	2.02
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Додаток ГЗ

ЄДРПОУ:	00191307
Назва:	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ" (АТ "КРИВБАСЗАЛІЗРУДКОМ")
Організаційна форма:	Акціонерне товариство
Адреса:	50029, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА область, місто КРИВИЙ РІГ, вулиця СИМБІРЦЕВА, будинок 1-А
Дата звіту	18.03.2022
Період	2021 рік, 12 міс
Бухгалтер	Любов Ярошевська
КАТОТТГ	UA12060170010439451
Кількість працівників	6 442

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи	1000	79 113.00	76 532.00
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	92 613.00	95 451.00
накопичена амортизація	1002	13 500.00	18 919.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	4 143 237.00	4 632 438.00
первісна вартість	1011	9 812 165.00	10 517 945.00
знос	1012	5 668 928.00	5 885 507.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	618 457.00	583 092.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	1 000.00	725.00
Відстрочені податкові активи	1045	50 551.00	71 691.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	4 892 358.00	5 364 478.00

II. Оборотні активи	1100	1 137 779.00	1 191 461.00
Запаси			
Виробничі запаси	1101	496 633.00	314 157.00
Незавершене виробництво	1102	13 668.00	22 498.00
Готова продукція	1103	627 478.00	854 804.00
Товари	1104	0.00	2.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	435 639.00	228 485.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0.00	
з бюджетом	1135	563.00	110 423.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	33 667.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 926 547.00	5 933 857.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	601 902.00	518 385.00
Готівка	1166	15.00	
Рахунки в банках	1167	601 887.00	518 385.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	67 247.00	87 578.00
Усього за розділом II	1195	8 169 677.00	8 070 189.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	13 062 035.00	13 434 667.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал	1400	1 991 233.00	1 991 233.00
Зареєстрований (пайовий) капітал			
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	-348 162.00	-462 263.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	266 552.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8 884 780.00	4 334 017.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	10 794 403.00	5 862 987.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	0.00	
Відстрочені податкові зобов'язання			
Пенсійні зобов'язання	1505	1 448 990.00	1 671 422.00

Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	2 848.00	4 290.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	2 848.00	4 290.00
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 451 838.00	1 675 712.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	0.00	
Короткострокові кредити банків			
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	136 192.00	127 807.00
розрахунками з бюджетом	1620	341 678.00	172 539.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	102 978.00	
розрахунками зі страхування	1625	19 581.00	20 174.00
розрахунками з оплати праці	1630	62 926.00	65 835.00
за одержаними авансами	1635	0.00	
за розрахунками з учасниками	1640	7 476.00	5 179 050.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	209 286.00	270 544.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	38 655.00	60 019.00
Усього за розділом III	1695	815 794.00	5 895 968.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	13 062 035.00	13 434 667.00

Продовження додатку ГЗ
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Період 2021 рік, 12 міс

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	11 158 331.00	6 607 075.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4 282 254.00	3 324 555.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	6 876 077.00	3 282 520.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120		125 354.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	192 326.00	157 779.00
Витрати на збут	2150	1 184 419.00	984 783.00
Інші операційні витрати	2180	399 235.00	0.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	5 100 097.00	2 265 312.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220		0.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	170 851.00	163 015.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	4 929 246.00	2 102 297.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-905 296.00	-403 050.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	4 023 950.00	1 699 247.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-35 174.00	-34 334.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	-104 577.00	-118 188.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-139 751.00	-152 522.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-25 650.00	-26 959.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-114 101.00	-125 563.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3 909 849.00	1 573 684.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	3 170 736.00	2 014 106.00
Витрати на оплату праці	2505	1 570 677.00	1 298 103.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	355 188.00	292 784.00
Амортизація	2515	249 021.00	200 628.00
Інші операційні витрати	2520	1 536 276.00	1 273 457.00
Разом	2550	6 881 898.00	5 079 078.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 991 233 326.00	1 991 233 326.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 991 233 326.00	1 991 233 326.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	2.02	0.85
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	2.02	0.85
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Додаток Д

Таблиця 1

Аналіз оборотності незавершеного виробництва ПАТ "КЗРК" за 2021-2023 роки

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022	2023
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	11158331	6290171	5577923	56,4	88,7
Середньорічна сума НЗВ, тис. грн	18083	26377	38373	145,9	145,5
Коефіцієнт оборотності НЗВ, разів	617	238	145	39	61
Період оборотності НЗВ, днів	0,6	1,5	2,5	258,8	164,1
Зміна періоду оборотності, днів		+0,9	+1,0		

Таблиця 2

Аналіз оборотності товарів АТ "КЗРК" за 2021-2023 роки

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022	2023
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	11158331	6290171	5577923	56,4	88,7
Середньорічна сума товарів, тис. грн	1	1	0	100,0	0,0
Коефіцієнт оборотності товарів, разів	11158331	6290171	x	56,4	x
Період оборотності товарів, днів	0,00	0,00	x	177,4	x
Зміна періоду оборотності, днів		+0,0	x		

Продовження додатку Д

Таблиця 3

Аналіз оборотності виробничих запасів ПАТ "КЗРК" за 2021-2023 роки

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022	2023
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	4282254	2891384	3036394	67,5	105,0
Середньорічна сума виробничих запасів, тис. грн	405395	304009	251967	75,0	82,9
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів, разів	11	10	12	90	127
Період оборотності виробничих запасів, днів	34,1	37,9	29,9	111,1	78,9
Зміна періоду оборотності, днів		+3,8	-8,0		

Таблиця 4

Аналіз оборотності готової продукції ПАТ "КЗРК" за 2021-2023 роки

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022	2023
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	11158331	6290171	5577923	56,4	88,7
Середньорічна сума готової продукції, тис. грн.	741141	1367729	2232943	184,5	163,3
Коефіцієнт оборотності готової продукції, разів	15,06	4,60	2,50	30,5	54,3
Період оборотності готової продукції, днів	23,9	78,3	144,1	327,4	184,1
Зміна періоду оборотності, днів		+54,4	+65,8		

Продовження додатку Д

Таблиця 5

Аналіз оборотності грошових коштів ПАТ "КЗРК" за 2021-2023 роки

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2021	2022	2023	2022	2023
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн.	11158331	6290171	5577923	56,4	88,7
Середньорічна сума грошових коштів, тис. грн.	560144	441025	246594	78,7	55,9
Коефіцієнт оборотності грошових коштів, разів	19,92	14,26	22,62	71,6	158,6
Період оборотності грошових коштів, днів	18,1	25,2	15,9	139,7	63,1
Зміна періоду оборотності, днів		+7,2	-9,3		

Додаток Є 1

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СУХА БАЛКА"

#00191329

Дата звіту	2023-02-27
Період	2022 рік, 12 міс
КАТОТТГ	UA12060170010439451
Кількість працівників	2287

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	21 879.00	22 463.00
первісна вартість	1001	33 670.00	36 103.00
накопичена амортизація	1002	11 791.00	13 640.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	441 034.00	512 861.00
Основні засоби	1010	2 039 232.00	1 743 495.00
первісна вартість	1011	2 426 412.00	2 503 945.00
знос	1012	387 180.00	760 450.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	289 441.00	25 663.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	16 208.00	16 336.00
Усього за розділом I	1095	2 807 794.00	2 320 818.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	318 469.00	717 707.00
Виробничі запаси	1101	104 000.00	125 805.00
Незавершене виробництво	1102	427.00	727.00
Готова продукція	1103	214 042.00	591 175.00
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрашування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	297 023.00	101 962.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	58 374.00	30 746.00
з бюджетом	1135	18 108.00	160 065.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	3 973.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	174.00	729.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	4 672 361.00	4 060 881.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	29 380.00	21 534.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	29 380.00	21 534.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	2 238.00	53.00
Усього за розділом II	1195	5 396 127.00	5 093 677.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	8 203 921.00	7 414 495.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	41 869.00	41 869.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	1 108 623.00	1 105 098.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	10 467.00	10 467.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 418 682.00	4 127 774.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	4 579 641.00	5 285 208.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	119 032.00	41 204.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 153 389.00	1 117 017.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 272 421.00	1 158 221.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	359 617.00	399 862.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	8 100.00	2 246.00
товари, роботи, послуги	1615	114 957.00	241 001.00
розрахунками з бюджетом	1620	253 158.00	18 919.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	47 403.00	
розрахунками зі страхування	1625	22 259.00	23 936.00
розрахунками з оплати праці	1630	101 302.00	75 455.00
за одержаними авансами	1635	46 438.00	381.00
за розрахунками з учасниками	1640	1 306 637.00	183 250.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	139 391.00	26 016.00
Усього за розділом III	1695	2 351 859.00	971 066.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	8 203 921.00	7 414 495.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 022 321.00	6 730 292.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 387 968.00	2 388 735.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	1 634 353.00	4 341 557.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Інші операційні доходи	2120	188 763.00	4 536.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	64 891.00	82 367.00
Витрати на збут	2150	910 365.00	660 015.00
Інші операційні витрати	2180	84 162.00	93 194.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	763 698.00	3 510 517.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	83 081.00	360 715.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	251 748.00	177 950.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		2 075 630.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	595 031.00	1 617 652.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-107 153.00	-291 192.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	487 878.00	1 326 460.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		1 352 436.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	217 689.00	34 127.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	217 689.00	1 386 563.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		243 439.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	217 689.00	1 143 124.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	705 567.00	2 469 584.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	242 287.00	317 664.00
Витрати на оплату праці	2505	457 032.00	659 233.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	140 472.00	184 702.00
Амортизація	2515	380 292.00	390 976.00
Інші операційні витрати	2520	1 227 303.00	1 671 736.00
Разом	2550	2 447 386.00	3 224 311.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	837 387 551.00	837 387 551.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	837 387 551.00	837 387 551.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.58	1.58
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.58	1.58
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Додаток Є2

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СУХА БАЛКА"

#00191329

Дата звіту 2024-02-27
Період 2023 рік, 12 міс
Бухгалтер НАТАЛЯ ТЕРЕЩЕНКО
КАТОТГГ UA12060170010439451
Кількість працівників 1756

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	22 463.00	25 152.00
первісна вартість	1001	36 103.00	40 356.00
накопичена амортизація	1002	13 640.00	15 204.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	512 861.00	398 053.00
Основні засоби	1010	1 743 495.00	1 563 758.00
первісна вартість	1011	2 503 945.00	2 649 035.00
знос	1012	760 450.00	1 085 277.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	25 663.00	30 815.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	16 336.00	10 955.00
Усього за розділом I	1095	2 320 818.00	2 028 733.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	717 707.00	549 272.00
Виробничі запаси	1101	125 805.00	153 396.00
Незавершене виробництво	1102	727.00	413.00
Готова продукція	1103	591 175.00	395 463.00
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	101 962.00	93 241.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	30 746.00	21 171.00
з бюджетом	1135	160 065.00	66 434.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 973.00	3 230.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	729.00	571.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	4 060 881.00	4 278 583.00
Г роші та їх еквіваленти	1165	21 534.00	14 051.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	21 534.00	14 051.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	53.00	24.00
Усього за розділом II	1195	5 093 677.00	5 023 347.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	7 414 495.00	7 052 080.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	41 869.00	41 869.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	1 105 098.00	1 096 685.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	10 467.00	10 467.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4 127 774.00	3 418 010.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	5 285 208.00	4 567 031.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	41 204.00	2 126.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 117 017.00	1 014 182.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 158 221.00	1 016 308.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	399 862.00	416 341.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 246.00	0.00
товари, роботи, послуги	1615	241 001.00	164 385.00
розрахунками з бюджетом	1620	18 919.00	52 119.00
розрахунками зі страхування	1625	23 936.00	15 720.00
розрахунками з оплати праці	1630	75 455.00	71 141.00
за одержаними авансами	1635	381.00	465.00
за розрахунками з учасниками	1640	183 250.00	720 748.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	26 016.00	27 822.00
Усього за розділом III	1695	971 066.00	1 468 741.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	7 414 495.00	7 052 080.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 923 317.00	3 022 321.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 612 200.00	1 387 968.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	1 311 117.00	1 634 353.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	151 454.00	188 763.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	80 348.00	64 891.00
Витрати на збут	2150	898 790.00	910 365.00
Інші операційні витрати	2180	172 802.00	84 162.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	310 631.00	763 698.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	60 025.00	83 081.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	230 544.00	251 748.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	140 112.00	595 031.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-25 275.00	-107 153.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	114 837.00	487 878.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	171 851.00	217 689.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	171 851.00	217 689.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	171 851.00	217 689.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	286 688.00	705 567.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	211 593.00	242 287.00
Витрати на оплату праці	2505	364 224.00	457 032.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	103 330.00	140 472.00
Амортизація	2515	339 445.00	380 292.00
Інші операційні витрати	2520	1 745 548.00	1 227 303.00
Разом	2550	2 764 140.00	2 447 386.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	837 387 551.00	837 387 551.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	837 387 551.00	837 387 551.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.14	0.58
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.14	0.58
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Додаток ЄЗ

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПІВНІЧНИЙ
ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"**

Період 2022 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Карлаш Таміла Петрівна](#)
 КАТОТТГ UA12060170010643671
 Кількість працівників 5 508

Баланс (Звіт про фінансовий стан)**Актив**

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	205 287.00	184 039.00
первісна вартість	1001	321 743.00	322 189.00
накопичена амортизація	1002	116 456.00	138 150.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5 133 229.00	4 209 631.00
Основні засоби	1010	15 989 402.00	14 191 505.00
первісна вартість	1011	23 983 225.00	24 322 176.00
знос	1012	7 993 823.00	10 130 671.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	9.00	9.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	8 715.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	218 687.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	283 919.00
Усього за розділом I	1095	21 336 642.00	19 087 790.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	1 024 121.00	967 354.00
Виробничі запаси	1101	383 414.00	374 038.00
Незавершене виробництво	1102	297 582.00	303 203.00
Готова продукція	1103	228 077.00	223 133.00
Товари	1104	115 048.00	66 980.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрашування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	1 960.00	1 960.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	37 110 876.00	7 206 553.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	9 625 515.00	8 655 541.00
з бюджетом	1135	71 910.00	472 128.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	331 556.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 283 010.00	8 773 733.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	125 023.00	56 120.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	125 023.00	56 120.00
Витрати майбутніх періодів	1170	252 221.00	291 206.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	35 596.00	3 588.00
Усього за розділом II	1195	49 530 232.00	26 428 183.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	70 866 874.00	45 515 973.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	579 707.00	579 707.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	4 590 796.00	4 409 678.00
Додатковий капітал	1410	390 168.00	390 168.00
Емісійний дохід	1411	134 168.00	134 168.00
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	144 005.00	144 005.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	21 154 370.00	9 554 019.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	26 859 046.00	15 077 577.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	275 678.00	
Відстрочені податкові зобов'язання	1505	1 581 663.00	841 587.00
Пенсійні зобов'язання	1510	1 048 076.00	1 058 357.00
Довгострокові кредити банків	1515	331 619.00	153 083.00
Інші довгострокові зобов'язання	1520	61 819.00	28 393.00
Довгострокові забезпечення	1521	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу			

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	3 298 855.00	2 081 420.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	26 697.00	297 456.00
товари, роботи, послуги	1615	16 266 076.00	3 198 605.00
розрахунками з бюджетом	1620	535 419.00	50 003.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	223 351.00	
розрахунками зі страхування	1625	19 063.00	7 730.00
розрахунками з оплати праці	1630	67 192.00	27 110.00
за одержаними авансами	1635	1 786.00	786.00
за розрахунками з учасниками	1640	360 008.00	9 899 865.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	171 934.00	150 069.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	23 260 798.00	14 725 352.00
Усього за розділом III	1695	40 708 973.00	28 356 976.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	70 866 874.00	45 515 973.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	13 835 005.00	51 816 995.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	10 469 598.00	15 835 674.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	3 365 407.00	35 981 321.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	2 974 174.00	13 703 661.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	203 472.00	239 382.00
Витрати на збут	2150	1 759 238.00	2 832 649.00
Інші операційні витрати	2180	1 888 204.00	15 629 744.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2 488 667.00	30 983 207.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	9 108.00	171 514.00
Інші доходи	2240	7 927.00	53 939.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	5 983 016.00	341 537.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	150 979.00	4 512.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		30 862 611.00
збиток	2295	3 628 293.00	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	655 960.00	-5 569 569.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		25 293 042.00
збиток	2355	2 972 333.00	

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-4 458.00	-72 966.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	861 707.00	235 840.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	857 249.00	162 874.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	158 542.00	33 801.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	698 707.00	129 073.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-2 273 626.00	25 422 115.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	4 147 689.00	8 244 727.00
Витрати на оплату праці	2505	1 109 234.00	1 615 125.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	242 174.00	354 004.00
Амортизація	2515	3 817 613.00	3 807 421.00
Інші операційні витрати	2520	6 931 098.00	10 656 197.00
Разом	2550	16 247 808.00	24 677 474.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2 318 828 000.00	2 318 828 000.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2 318 828 000.00	2 318 828 000.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-1.28	10.91
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-1.28	10.91
Дивіденди на одну просту акцію	2650	4.10	15.47

Додаток Є4

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПІВНІЧНИЙ
ГРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"**

Період 2023 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Карлаш Таміла Петрівна](#)
 КАТОТТГ UA12060170010643671
 Кількість працівників 4 802

Баланс (Звіт про фінансовий стан)**Актив**

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	184 039.00	172 613.00
первісна вартість	1001	322 189.00	324 630.00
накопичена амортизація	1002	138 150.00	152 017.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	4 209 631.00	2 402 471.00
Основні засоби	1010	14 191 505.00	13 674 220.00
первісна вартість	1011	24 322 176.00	25 660 483.00
знос	1012	10 130 671.00	11 986 263.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	9.00	9.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	218 687.00	42 766.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	283 919.00	188 761.00
Усього за розділом I	1095	19 087 790.00	16 480 840.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	967 354.00	788 327.00
Виробничі запаси	1101	374 038.00	476 189.00
Незавершене виробництво	1102	303 203.00	67 046.00
Готова продукція	1103	223 133.00	245 092.00
Товари	1104	66 980.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	1 960.00	1 960.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 206 553.00	15 968 152.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8 655 541.00	8 090 934.00
з бюджетом	1135	472 128.00	585 002.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	331 556.00	425 248.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8 773 733.00	6 192 573.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	56 120.00	258 152.00
Г отівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	56 120.00	258 152.00
Витрати майбутніх періодів	1170	291 206.00	422 398.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	3 588.00	133 663.00
Усього за розділом II	1195	26 428 183.00	32 441 161.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	45 515 973.00	48 922 001.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	579 707.00	579 707.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	4 409 678.00	3 747 508.00
Додатковий капітал	1410	390 168.00	390 168.00
Емісійний дохід	1411	134 168.00	134 168.00
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	144 005.00	144 005.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	9 554 019.00	11 053 452.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	15 077 577.00	15 914 840.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	0.00	
Відстрочені податкові зобов'язання			
Пенсійні зобов'язання	1505	841 587.00	959 102.00
Довгострокові кредити банків	1510	1 058 357.00	860 426.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	153 083.00	73 968.00
Довгострокові забезпечення	1520	28 393.00	38 323.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	2 081 420.00	1 931 819.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	297 456.00	319 012.00
товари, роботи, послуги	1615	3 198 605.00	4 044 307.00
розрахунками з бюджетом	1620	50 003.00	417 734.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	7 730.00	13 947.00
розрахунками з оплати праці	1630	27 110.00	51 708.00
за одержаними авансами	1635	786.00	931.00
за розрахунками з учасниками	1640	9 899 865.00	9 904 726.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	150 069.00	158 504.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	14 725 352.00	16 164 473.00
Усього за розділом III	1695	28 356 976.00	31 075 342.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	45 515 973.00	48 922 001.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	19 925 083.00	13 835 005.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	13 943 773.00	10 469 598.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	5 981 310.00	3 365 407.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	346 293.00	2 974 174.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	204 877.00	203 472.00
Витрати на збут	2150	2 874 371.00	1 759 238.00
Інші операційні витрати	2180	442 997.00	1 888 204.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2 805 358.00	2 488 667.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	32 793.00	9 108.00
Інші доходи	2240	5 384.00	7 927.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 764 095.00	5 983 016.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	73 830.00	150 979.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1 005 610.00	
збиток	2295		3 628 293.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-139 520.00	655 960.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	866 090.00	
збиток	2355		2 972 333.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-3 767.00	-4 458.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	-31 228.00	861 707.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-34 995.00	857 249.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-6 167.00	158 542.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-28 828.00	698 707.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	837 262.00	-2 273 626.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	с	4 147 689.00
Витрати на оплату праці	2505	1 201 797.00	1 109 234.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	254 972.00	242 174.00
Амортизація	2515	3 084 075.00	3 817 613.00
Інші операційні витрати	2520	6 151 690.00	6 931 098.00
Разом	2550	17 988 747.00	16 247 808.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2 318 828 000.00	2 318 828 000.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2 318 828 000.00	2 318 828 000.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.37	-1.28
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.37	-1.28

ЗГОДА здобувача вищої освіти
Державного університету економіки і технологій про перевірку
кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату
та розміщення в Репозитарії Університету

Я, Онофрей Нікіта Сергійович, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу.

Засвідчую, що кваліфікаційна магістерська робота **«Фінансове управління гірничо-видобувним підприємством в умовах економічної нестабільності: аналіз витрат, прибутковість та стратегії зростання»** виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавав і не одержував недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомлений. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформований, що відповідно до «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» зазначена робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ). З умовами такого розміщення ознайомлений(на).

07.12.2024

Н.С.Онофрей

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 15:17:12 07.12.2024

Назва файлу з підписом: ЗАЯВА. Онофрей Н.С..docx.asice
Розмір файлу з підписом: 15.1 КБ

Назва файлу без підпису: ЗАЯВА. Онофрей Н.С..docx.zip
Розмір файлу без підпису: 12.3 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Онофрей Нікіта Сергійович

П.І.Б.: Онофрей Нікіта Сергійович

Країна: Україна

РНОКПП: 3736303737

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 16:54:36
06.12.2024

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг

Серійний номер: 382367105294AF97040000004BB14A002B60FB02

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Серійний номер носія особистого ключа: Не визначено

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Підписані файли: ЗАЯВА. Онофрей Н.С..docx

Версія від: 2024.11.25 13:00

